NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 36 | Łódź, Czwartek, 11 lutego 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז דאנערשטאג פ' תרומה ל' שבט תרצ"ז | 15-טער יאהרגאנג

מאדריד ארומגערינגעלט

טיפוס-עפידעמיע בושעוועט איז חרוב'ן מאלאגא. — רעגירונגס-מיליטער געפינט זיך ווידער אין קאמפס-גרייטקייט. — געג. פראנקא'ס ארמעע האט פערנומען די וועגען ארום מאדריד. — ערפאלג-רייכע שלאכט פון דער אינטערנאציאנאלער בריגאדע ביי מאדריד. — וואלענסיא שיקט א נייע ארמעע פאר דער הויפט-שטאט. — אלגעמיינער מיליטער-צוואנג אין קאטאלאניען

350.000 טויטע פון שפאנישען בירגער-קריג

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

דאס פערנעמען מאלאגא דורך די אויפשטענ־דלער האט אין בארצעלאנא און וואלענסיא נישט גע־מאכט אזא שטארקען איינדרוק, ווי האט פריהער גע־מיינט.

די שפאנישע רעגירונג האט שוין מיט א חודש צוריק אנגעהויבען אין דער גרעסטער געהיימקייט עוואקואירען מאלאגא. אלע רעגירונגס־שיפען, וועלכע זענען אנגעקומען מיט לאדונג האבען זיך אין משך פון די לעצטע דריי וואכען נישט אפגע־שטעלט און נישט אויסגעלאדען קיין סחורות אין מאלאגא. די בענק, האס גאנצע גאלד און זילבער, וואס האט זיך געפונען אין מאלאגא איז ארויסגע־פיהרט געווארען קיין וואלענסיא נאך אין יאנואר.

מאלאגא שטעלט איצט פאר מיט זיך איין גרויסען חורבן. דער גרעסטער טייל פון דער אמאל אזוי בליהענדער שטאט ליגט אין חורבות. אין שטאט הערשט א שרעקליכע טיפוס - עפידעמיע, די שפיטא־לען זענען באראקען און פול מיט קראנקע. דאס רע־גירונגס־מיליטער, וואס האט איז דער פולער אָרדנונג פערלאזען מאלאגא, געפינט זיך צוריק אין קאמפס־גרייטקייט.

דער שווער־פונקט האט זיך איבערגעטראגען ווי־דער אויף מאדריד.

גענעראל פראנקא האט ארויסגעגעבען א בעפעהל אז נאך אין דער וואך זאל פלאטערן די נאציאנאלע פאהן אויפ'ן מאדרידער שלאס.

די לאגע ביי מאדריד שטעלט זיך איצט פאר זעהר קריטיש פאר דער רעגירונג. די אויפשטענדער, וועלכע האבען איצט ווידער פערזאמעלט א גרויסע ארמעע פאר מאדריד, איז געלונגען צו פערנעמען אלע וועגען, וואס פיהרען פון מאדריד קיין וואלענ־סיא. דאס רעגירונגס־מיליטער איז אזוי ארום כמעט ווי איינגעשלאסען געווארען אין מאדריד און זענען ארומגערינגעלט פון אלע זייטען.

ס'איז ממש צו בעוואונדערן די העלדישקייט פון רעגירונגס - מיליטער. וואס קעמפט אויף די דא־זיגע אפשניטען, בעת די עקסטיגע קאמפען האט דאס רעגירונגס - מיליטער ארויסגעוויזען א געוואלדיגע העלדישקייט, וואס איז בעוואונדערט געווארען דורך אלע אויסלענדישע קריגס - קארעספאנדענטען, וועל־כע געפינען זיך אויפן מאדרידער פראנט.

ארום פארטאג האט א בריגאדע פון די אויפ־שטענדיגע זיך דערנעהנטערט צום טייך לאנזאנארעס און אונטער א העפטיגער שיסעריי געפרובט דורכ־געהן דעם טייך. אויף דעם אפשניט האט זיך געפונען בלויז דער 7־טער באטאליאן פון דער אינטערנאציא־נאלער בריגאדע.

די רעגירונגס - זעלנער זענען ארויס פון די אקא־פעס און אנגענומען א שלאכט געגען א 8־פאכיגען שטארקערען שונא, וועלכער איז פערזעהן מיט די בעסטע קריגס - מכשירים. די שלאכט איז געווען געוואלדיג פערביטערט. די רעגירונגס - זעלנער האבען ארויסגעוויזען אזוי פיל מוט און זיי איז געלונ־גען דעם שונא צו פעריאגען.

פון וואלענסיא געהט איצט א פרישגעשאפענע ארמעע צו הילף פאר מאדריד.

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

די דיפלאמאטישע קרייזען אין פאריז זענען אלארמירט געווארען דורך דער ידיעה, אז דאס שפא־נישע פאשיסטישע מיליטער האט נאכ'ן איינעהמען מאלאגא ארומגערינגעלט מאדריד, און עס איז מורא צו האבען, אז די הויפט־שטאט וועט פאלען. דער אנגריף קומט פאר ביי דער בעטייליגונג פון 12 טויזענט דייטשע און 16 טויזענט איטאליענישע זעלנער, וואס זענען בעוואפנט מיט די נייעסטע בע־וואפנונגען. „האוואס" אגענטור" מעלדעט, אז דאס רעגירונגס - מיליטער אין מאדריד פערטיידיגט זיך העלדיש אבער די לאגע איז פערצווייפעלט. „אינ־טראנסיזשאן" איז מודיע, אז זינט דעם אנהויב פון די קאמפען זענען פארהאן אין שפאניען 350 טוי־זענט הרוגים, א חוץ פערוואונדעטע.

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

ווי ווייט די לאגע אין שפאניען איז געווארען ערנסט איז צו זעהן דערפון, וואס אין פאריז האט מען אנגעהויבען צאהלען פארן פאפירגעלד פון גענעראל פראנקא מיט 50 פראצענט מעהר ווי פארן פאפירגעלד פון דער שפאנישער רעגירונג.

פאר פרעמיער סקלאדקאווסקי זאלען היינט שטעהן

דער רעקטאר און ווילנער וואיעוואדע

נעכטיגער הונגער-שטרייק פון די יודישע סטודענטען

ווילנע, 10. (טעלעפאניש).

ס'זענען דרינגענד ארויסגערופען געווארען קיין ווארשע דער ווילנער וואיעוואדע און דער רעקטאר פון ווילנער אוניווערזיטעט, פראפעסאר סטאניע־וויטש. זיי זאלען היינט אויפגענומען ווערען דורכ'ן פרעמיער סקלאדקאווסקי.

אין די היגע געזעלשאפטליכע קרייזען האלט מען, אז דאס ארויסרופען דעם וואיעוואדע און דעם רעקטאר קיין ווארשע שטעהט אין [illegible] צוזאמענהאנג מיט די לעצטע אנטי יודישע געשעה־נישען אין ווילנע און איבערהויפט מיט דער לאגע, וואס האט זיך געשאפען אין די הויך־שולען.

ווי בעקאנט, האט דער רעקטאר פון ווילנער אוניווערזיטעט, פראפ. סטאניעוויטש, גע'עצה'ט די יודישע סטודענטען אריינצוקומען אין דער הויכשול דורך א הינטערשטער טיר. די יודישע סטודענטען האבען די עצה אפגעווארפען, האלטענדיג, אז זיי זענען פולבערעכטיגט צו געהן דורכ'ן פראנט־אריינ־גאנג צוזאמען מיט אלע אנדערע.

די יודישע סטודענטען אין א צאהל פון 450 מאן, האבען זיך פערזאמעלט אויף פאהולאנקא 14, וואו ס'געפינט זיך דער לאקאל פון סטודענטען־פער־איין און דארט אנגעהויבען דעם הונגער־שטרייק.

די ידיעה, אז די יודישע סטודענטען האבען אלס תשובה אויף די עקזעלהאפטע ברוטאלע אנפא־לען אויף זיי, ערקלערט א הונגער־שטרייק, האט זיך שנעל פערשפרייט איבער דער שטאט און האט געמאכט א געוואלדיגען רושם. אין די אווענד־שעה'ן האבען בעזוכט די סטודענטען א גאנצע רייהע אנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען פון ווילנע, וועלכע האבען אויסגעדריקט זייער סימפאטיע די יודישע סטודענטען אין זייער גערעכטען קאמף.

דער „לעגיאן מלאדיך" האט נעכטען פובליק דערגעטיילט אויפרופען געגען די ענדעקישע שלאגי־מעטאדען אויף די הויך שולען, אין די אויפרופען ווערען אלע פראגרעסיווע עלעמענטען גערופען זיך געגענשטעלען געגען דער ענדעקישער העץ־קאמפאניע.

אין סטודענטען היים געפינען זיך עטליכע דאקטוירים, אין פאל, ווען ס'וועט נויטיג זיין הילף.

ביינאכט האבען זיך די 450 סטודענטען אויס־געלעגט אויף דער פאל לאגע, אונטער'ן קאפ האבען זיי אונטערגעלעגט די צביגער און זיך צוגעדעקט מיט די פאלטענס.

א ספעציעלע קאמיסיע פון סטודענטען וואכט איבער דער ארדנונג אין די זאלען.

ביז איצט איז נאך נישט פערנאטירט געווארען קיין שום אינצידענטען.

היינט פראצעס פון שאניאווסקי'ן

וועלכער האט ערמארדעט יוסף בערקאוויטש און ישראל זענדעל

און אויך פערוואונדעט משה לייב ווייסזאנד און מענדעל רובינשטיין

היינט קומט פאר אין לאדזער קרייז - געריכט דער פראצעס געגען 18־יעהריגען טאדעאוש שאניאווסקי, וועלכער האט דעם 9. נאוועמבער 1936 דער־הרג'עט יוסף בערקאוויטש און ישראל זענדעל און פערוואונדעט משה לייב ווייסזאנד און מענדעל רו־בינשטיין.

ווי אזוי האט דאס שוידערליכע פערברעכען פאסירט

די שרעקליכע רציחה, וועלכע איז דעמאלט פאר־געקומען, בעת וועלכער ס'זענען געפאלען 4 קרבנות, האט אויפגערודערט און אויפגעציטערט די יודישע בעפעלקערונג ביי אונז אין שטאט.

ס'איז געווען ארום האלב 10 אין אווענד, דער [illegible]קוויצער פון דער קליינער צוקערניע אויף קילינס־קיעגא 11, יוסף בערקאוויטש איז געשטאנען אין זיין געוועלב, בעדינענדיג א קונה, פלוצלונג האט ער דערהערט דעם קלאנג פון גלאז. ער האט זיך באלד אריענטירט, אז אימיצער האט אויסגעהאקט א שויב פון זיין געוועלב און נישט וויסענדיג, וואס עס איז געשעהן איז ער ארויס אויף דער גאס. בערקאוויטש האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען פארן געוועלב איז געשטאנען א פרוי, וועלכע האט אנגעוויזען בער־קאוויטשען, אז דער קריסטליכער יונגערמאן, וועל־כער איז שוין געווען אויף קילינסקיעגא נעבען נו־מער 13, האט אויסגעבראכען א שויב אין זיין גע־שעפט. בערקאוויטש האט גענומען נאכיאגען דעם קריסט, וועלכער האט געטראגען א טעקע אונטער דער האנט און איהם דערגרייכט נעבען נומער 15, אבער אזוי ווי בערקאוויטש האט געוואלט אנכאפען דעם פארשוין ביי דער האנט, האט יענער זיך מקדים געווען און אנגעכאפט בערקאוויטשן ביים קאלנער. און פלוצלינג האט זיך דערהערט א שאס, דאס האט דער פארשוין אריינגעשאסען בערקאוויטשן א קויל אין בויך אריין. דער שיסער האט אנגעהויבען צו אנטלויפען. בערקאוויטש, נישט וויסענדיג, אז **ער טראגט שוין אין זיך א קויל**, איז ווייטער נאכגעלאפען דעם שיסער, אבער ער האט זיך שוין אין וועג דערפיהלט שלעכט, ער איז אבער נאך גע־ווען ביים פולען בעוואוסטזיין, און זיך אומגעקערט אהיים, ער איז אריין צו זיך אין געוועלב און דורך דעם געוועלב אין זיין וואוינונג אריין, וועלכע געפינט זיך דערנעבען, ערשט דארט האבען די פאמיליען־מיטגלידער דערזעהן, אז ער איז איינגאנצען פער־בלוטיגט און ס'איז אלארמירט געווארען די שטא־טישע פאגאטאווע. הגם דער דאקטער האט אנער־קענט, אז בערקאוויטש האט א שווערע וואונד, איז ער דאך געווען ביים בעוואוסטזיין און זיך היים גע־זעגענט מיט זיין פרוי און קינדער. בעת די סאניטא־רען האבען איהם אריינגעטראגען אין דער פאגאטאוו־יע - קארעטע.

אויפן אפקלאנג פון די שאסען און אויף די אנ־ווייזונגען פון בערקאוויטשען אויף דעם אנטלוי־פענדען שיסער, האבען עטליכע דורכגעהער איהם אנגעהויבען נאכצויאגען צווישען די נאכלויפענדע האט זיך אויך געפונען א געוויסער אברהם קיילסקי. דער שיסער איז צוגעלאפען ביז צום עק פאלודניאווא און קילינסקיעגא, דארט **איז ער אריינגעשפרונגען אין איינער פון די דראשקעס**, וועלכע שטעהען אויף דעם דאזיגען [illegible] און געהייסען פאה־רען. קיילסקי האט א געשריי געגעבען צום דראש־קאזש, אז ער זאל נישט פאהרען, דעמאלט איז דער שיסער אראפגעשפרונגען פון דער דראשקע און זיך געלאזט ווייטער לויפען איבער דער פאלודניאווא־גאס, קיילסקי און נאך א בעריגע דורכגעהער זענען

(ווייטער זעה 9־טע זייט)

זיכערהייט אין א"י און אויבנאן

פון די אויפגאבען פון דער א"י=רעגירונג

ערקלערונג פון קאלאניען-מיניסטער אין פארלאמענט

לאנדאן, 10. (יט"א טעלעגראפיש).
אויף דער היינטיגער זיצונג פון אונטער'ן-הויז האט דער קאלאניען מיניסטער ארמסבי-גאר, ענטפערנדיג אויף א רייע אינטערפעלאציעס, ערקלערט, אז אויפ'ן ערשטען ארט אין בודזשעט פון דער א"י רעגירונג שטעהט איצט, פאר אלע אנדערע זאכען, דער רעספעקט פון שוץ און זיכערקייט.
די דאזיגע ערקלערונג האט ארמסבי-גאר אבגעגעבען ענטפערנדיג אויף אן אינטערפעלאציע פון קאנסערוואטיווען דעפוטאט קאפיטאן סטריקלענד, וועלכער האט אנגעפרעגט, ווען וועט פערענדיגט ווערען דאס בויען דעם שאסע יפו—חיפה, וועלכער איז פון גרויסער וויכטיגקייט סיי פון שטאנדפונקט פון אלגעמיינער זיכערקייט, ס'י פון שטאנדפונקט פון דער רייזע-זיכערקייט.

ארמסבי גאר האט געפרעגט: איך שאץ אפ די וויכטיגקייט פון פערענדיגען דאס בויען דעם שאסע יפו-חיפה אזוי פריה ווי מעגליך. געוויסע פארטשריטען אין בויען דעם שאסע זענען שוין דערגרייכט געווארען, די וויי טערע פארטשריטען זענען אבהענגיג פון אלגעמיינעם מצב פון די פינאנסען פון דער א"י-רעגירונג און די אויסגאבען, וועלכע קאנקורירען מיט די נויטיגע הוצאות אויף דעם צוועק פון וועגען-בוי

ענטפערענדיג אויף ווייטערע פראגען, האט ארמסבי גאר צוגעגעבען:
— אין א"י זענען פארגעקומען זעהר ערנסטע אונרוהען, און סיי די ארבייט און סיי די געלד־מיטלען מוזען אין דער ערשטער רייהע ווערען פערווענדעט אויף די פארדערונגען פון זיכערקייט און שוץ. צוליב דער לאגע אין א"י וועל איך געבען פארצוג די אויסגאבען אויף שוץ-צוועקען פאר אלע אנדערע הוצאות פון דער א"י-אדמיניסטראציע.

אראבישע געשעפטען אין י[...]

ווערען ליקווידירט

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראפיש)
סירישע אראבער, וואס האבען זיך [...] געלאזט אנרעדען פון יפוער אראבער צו [...] געשעפטען אין יפו אויפ'ן ארט פון די יודיש[...] געשעפטען, וואס האבען זיך געשלאסען אין [...] צייט פון די אונרוהען, ליקווידירען איצט זייע[...] געשעפטען, ווייל זיי האבען נישט קיין אויסזיכ[...] אין דעם היינט „יודענריינעם" יפו.

אפעל צום וועלט=יודענטום

צו העלפען דעם אויפבוי=ווערק אין א"י

ת"ל-אביב, 10 (יט"א טעלעגר.)
היינט איז געשלאסען געווארען די סעסיע פונ'ם ראט פון „הסתדרות". עס איז אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע געגען די גזירות אויף יודען און אנ'אפעל צום גאנצען וועלט-יודענטום צו העלפען פערשטארקען די אקציע פאר'ן גראנדיעזען יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ ישראל.

25 טויזענד=דאלאר-קאמפ[...]

פארן יוו"א אין אמעריקא

ניו-יארק, 10 (יט"א טעלעגר.)
[...]רא איז פארגעקומען די יעהרליכע קאנ[...]רענץ פון דער אמעריקאנער סעקציע פון יודיש[...] וויסענשאפטליכען אינסטיטוט. די קאנפערענץ ה[...] פראקלאמירט א קאמפיין פון 25 טויזענד דא[...] לטובת דעם יוו"א. צוו. אנד. איז בעשלאסען [...] ווארען צו בעשטימען א פרעמיע פון 500 דא[...] פארן בעסטען ווערק איבערן יודישען לעבען [...] אמעריקא.

אראבישער טעראריסטען=אנפאל אויף פאליציי

מיליטערישע מאנעווערס אין דער געגענד פון שכם

ירושלים, 10. (יט"א טעלעגראפיש).
א מיליטערישער אויטאמאביל, מיט וועלכען עס האבען זיך אומגעקעהרט בריטישע פאליציאנטען פון א פוס-באל־שפיל אין יפו, איז די טעג אטאקירט געווארען דורך דריי בעוואפענטע אראבישע טעראריסטען נישט ווייט פון אנאבטא, וואו עס זענען אין די צייט פון די אונרוהען פארגעקומען פיל קאמפען צווישען מיליטער און טעראריסטען. די פאליציאנטען, וועלכע זענען צופעליג געווען בעוואפענט, האבען געעפענט א פייער אויף די אנפאלער און זיי פערטריבען אין די בערג.

ירושלים, 10. (יט"א טעלעגראפיש)
אין דער געגענד פון שכם קומען פאר די לעצטע טעג מאנעווערס פון ענגלישען מיליטער פון שכם גארניזאן. די אפעראציעס קומען פאר הויפט־זעכליך ארום די אראבישע דערפער, אין דער אומגעגענד פון וועלכע עס פלעגען אין דער צייט פון די אונרוהען פארקומען די צוזאמענשטויסען צווישען די אראבישע טעראריסטען און מיליטער.

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראפיש)
די א"י-פאליציי פיהרט אדורך מאסען־ארעסטען צווישען אראבישע טעראריסטען, מיטן ציל צו ליקווידירען די רעשטלעך פון די אראבישע טעראר=באנדעס אין א"י.

אמעריקאנער ארבייטער-דעלע[...]

גאציע אנגעקומען קיין פאר[...]

פאריז, 10 (יט"א טעלעגראפיש)
אויפ'ן צוריקוועג פון א"י קיין אמע[...] איז קיין פאריז אנגעקומען די דעלעגאציע פון [...] יודישע „געווערקשאפטען" אין אמעריקא [...] מיט'ן גענעראל-סעקרעטאר פון די „געווערקשא[...] יוסף שלאסבערג. דעם 15-טען ה. ח. וועט [...] דער „מוטואליטע" פארקומען א גרויסע עפענט[...] פערזאמלונג אויף וועלכער די מיטגלידער פון [...] דעלעגאציע וועלען אבגעבען א בעריכט פון [...]ער א"י-רייזע.

11=יעהריגע טראנספאלגעריך

איז שפיץ פון דער קרוינונגס-פראצעסיע

די צוגרייטונגען צו דער קרוינונג פון דזשארדזש 6.

ניו-יארק, 10 (ספ. טעל.)
די קרוינונגס-פייערליכקייטען פון ענגלישען קעניג דזשארדזש דער 6-טער וועלען, ווי בעקאנט פארקומען אין מאי ה. י. אין דער קרוינונגס-צערעמאניע וועלען אנטיילנעמען טויזענדער קינדער פון גאנץ ענגלאנד. די קינדער וועלען בילדען א ספאלער, דורך וועלכען עס וועט זיך דורכציען דער גאנצער קרוינונגס-צוג.

די קינדער פון דער קעניגליכער פאמיליע וועלען אנטיילנעמען אין דער קרוינונגס-צערעמאניע גופא. בראש פון דער קרוינונגס-פראצעסיע וועט געהן די 11-יעהריגע עליזאבעט, די טראן-פאלגערין.

געצייכענט הכבר 75 טויזענט

אקציעס פון תל-אביבער פארט

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגר.)
אין דער סובסקריפציאנס-אקציע. וואס איז אויסגעשריבען געווארען דורך דער געזעלשאפט פארן פארט אין תל-אביב, זענען געצייכענט געווארען הכבר 75 טויזענד אקציעס.

גריפע-עפידעמיע אין ענגלאנד

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)
אין דער לעצטער וואך זענען אין די גרעסערע שטעט פון ענגלאנד און אועלס געשטארבען פון גריפע 906 פערזאן.

דאנציגער פרעז. גרייזער

איינגעלאדען קיין פוילען אויף יא[...]

דאנציג, 10 (ספ. טעל.)
דער הויך-קאמיסאר פון פוילען אין דא[...] האט איינגעלאדען דעם דאנציגער סענאט-פר[...] דענט גרייזער אויף יאגד אין ביאלאוויעזש [...] 26. און 27. ד. ח.

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט אלע אונזערע מיטגל[...] פון פילסודסקיעגא 66. אז שבת, דעם 13-טען פעבר[...] 6 א זייגער אווענד קומט פאר

א פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) די לאגע אין פאך א[...] פערשידענעס. אומבעדינגט צו קומען!

מיט אכטונג די פערוואלט[...]

א הארציגען מזל-טוב ווינשען [...] אונזער ליבען ברידער און שוואגער

העניעק פעלצער

צו זיין פערלאבונג מיט סרל.

רעגינא איילזען

וועלכע איז פארגעקומען אין ל[...] טשעוו (לובעלסק) און אונזערע [...] עלטערן פיל נחת.

רוזשא לענטשיצק[...]

מאן און טאכטער

לעכער

ווערען אויסגענייהט צו ביליגע פרייזען

ג. נארדמאן

8 שרודמיעסקא 8

געדענקט, ביי

שטשעשליווי

א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליצער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואליטעטען אויך פערשידענע רעשטען

קומט און איבערצייגט אייך

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראנט II שטאק.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, ברודער און אנקעל

ר' ג"ע **אליהו ציגלער**

בן ר' יואל נ"י

אין עלטער פון 42 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 11-טען פעברואר 1937, 1 א זייגער בייטאג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל, וועגען וואס ס'טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע

מודעה וועגען כשרות

דער ראבינאט איז מודיע, אז דאס ארויסגעבען הכשרים אויפן חודש אדר ווערט אויפגעהאלטען ביז די השגחה אויף יאטקעס וועט זיין ארגאניזירט לויט דער החלטה פון ראבינאט. אויך איז פעסטגעשטעלט, דאס ביי א טייל רעסטאראנען ווערט גענוצט פלייש נישט כשר. דעריבער ליגט א חוב זיך צו אינפארמירען ביי דעם ראבינאט, טעלעפאן נומער 226-13, ביי וועמען צו עסען. גלייכצייטיג ווערען די אינהאבער פון די רעסטאראנען אויפגעפאדערט צו קומען צום ראבינאט, אויפווייזען ביי וועמען זיי קויפען פלייש, מען זאל קענען האבען די קאנטראלע, דאס זעלבע **די ווארשטען=פאבריקאנטען.**

ועד הרבנים, ועד הכשרות לאדז

Dr.

lecz. Kalisz

צוריקגעקעהרט

Dr. med

J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען.

אגדזשעיא 4, טעל. 228-92

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען. האריד און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02

נעמט אן פון 9—10 צוית. 3—5 8—9 אוו

Dr. med.

TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנק[...] פערהיטונג געגען שוואנגער[...]

[...] שער 11, טעלעפאן [...]09

נעמט אן פון 8—9, פריה און פון 4—[...]

Lekarz=Dentysta

צאהן=ארצט

טאנדאווסקא

האט זיך איבערגעצויגען פון גלובנא 51 אויף פיעטריקאווער 152

טעל. 174-93

נעהמט אן פון 9 ביז 2 נ"מ און 3—8 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 10—1 מיטאג.

די מכאנישע

שלאסעריי

פון **י. רעדער**

11-טער ליסטאפאדא 11

פיהרט-אויס אלער ארט שלאסער-ארבייט, טיילען צו מאשינען און שווייסונגען

דאקטאר

צ. י. פראוודא

אינערליכע קראנקהייטען

זגיערסקא 20, טעל. 133-26

נעמט אן פון 5—7 אווענד

Dr. **Różaner**

9 נארוטאוויטשא 9

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 5 ביז 8 אווענד.

…סיים וועגען דעם באמבען-אטענטאט
אויף דער וואוינונג פון דעפ. הרב רובינשטיין
…אינטערפעלאציע פון דעפ. ד"ר גאטליב וועגען די אונרוהען אין די הויכשולען

וואַרשע, 10. (טעלעפאָניש)
די ידיעה וועגען דער באמבע אויף דער וואוי-
פון דעפוטאט הרב רובינשטיין אין ווילנא האט
אכט א שטארקען איינדרוק. פון ווילנע מעלדעט
, אז די אויספאָרשונג ווערט ווייטער געפיהרט.
„מזרחי" האָט צוגעשיקט צו הרב רובינשטיין
ערמוטיגונגס-דעפעשע. בעכטען אויף דער סיים
… האט דעפ. ד"ר גאטליב אין זיין רעדע וועגען דעם נייעם אינ-ווסטריע פלאן אויף אנגעוויזען אויף דעם באמבען אנפאַל, וואָס איז געקומען אַלס רעזולטאט פון דער אנטיסעמיטישער העצע, וועלכע האָט אויך דערפיהרט צו די אַנפאלען אויף יודישע סטודענטען, וועגען וואס ד"ר גאטליב האָט אריינגעטראגען א בעזונדערע אינטערפעלאציע. אין דער אינטערפעלאציע פרעגט דעפוטאט ד"ר גאטליב א רשימה פון צושלאגענע יודישע סטודענטען און דער מאנט דערביי אויך זיין זוהן, וועלכער איז אויף א שרעקליכען אופן צושלאגען געווארן דורך 6 פערשוין

דעפ. גאטליב פרעגט אין דער אינטערפעלאציע דעם פרעמיער און בילדונגס-מיניסטער, צי זיי איז בעקאנט די פאקטען און וואס זיי האבען בדעה צו טון, כדי א סוף צו מאכען צו אזעלכע בעשעהע-נישען.

ארעסטען צווישען ווילנער פוילישע סטודענטען

ווילנע, 10. (טעלעפ.)
דאָס יודישע ווילנע איז היינט געשטאנען אונ-
ר צייכען פון הונגער שטרייק פון אלע יודי-
סטודענטען, אין שטרייק האבען זיך בעטייליגט
סטודענטען, אלזא, אַלע אָהן אויסנאהם יודי-
אַקאדעמיקער פון ווילנע, וועלכע האבען ארויס-
יזען אנ׳אונגעוועהנליכע סאלידאריטעט אין קאמף
ען חיה׳שען ראסען-האס און פאר די בירגער ליכע
. די איינדרוקספולע אקציע האט געהאט א
קען אָפּקלאנג אין גאנץ פוילען, די שטרייקענדע
ע אַקאַדעמיקער האבען בעקומען 4 סימפּאטיע
אין דעפעשען צום יודישען קאלא צום סיים,
ניסטישע אָרגאניזאציע, פראָפ. פעראיין און פון

אנדערע געזעלשאפטען.
ווילנע, 10. (טעלעפ.)
היינט 8 אווענד איז פערענדיגט געווארען דער הונגער שטרייק פון די יודישע סטודענטען מיט א מיטינג, אויף וועלכען עס זענען ארויסגעטרעטען מיט רעדעס ד"ר יעקב וויגאדסקי, אראָנאוויטש, קאפלאן-קאפלאנסקי א .א. מיט גרויס בייפאַל איז אויסגעהערט געווארען די רעדע פון אנ׳אונאפהענגיגער פוילישען אקאדעמיקער, וועלכער האט אינ׳ם נאמען פון די ליבעראלע פוילישע סטודענטען זיך סאלידאריזירט מיט דער אקציע פון די יודען. לסוף זענען אָנגענומען געווארען צוויי רעזאָלוציעס: 1) א פראטעסט בעגען איינפיהרען א געטא פאר יודישע סטודענטען און 2) געגען איינפיהרען א געטא פאר פוילישע סטודענטען אין ליטע.

ווילנע, 10. (טעלעפ.)
אויף היינט אווענד איז געווען בעשטימט א מיטינג פון די פוילישע סטודענטען, פאליציי האָט דעם מיטינג פערוועהרט.

די פאליציי האָט היינט דורכגעפיהרט א רע-וויזיע אין פוילישען אַקאַדעמישען הויז, עס זענען געפינען געווארען קאסטעטען און עהנליכע מכשירים, 22 סטודענטען זענען ארעסטירט געווארען. ס׳זענען אויך פערהאלטען געווארען 4 פוילישע אגיטאטארען.

לארד מעלטשעט קומט קיין פוילען

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש)
ווי מען טיילט מיט, קומט אין דער נאָהנטסטער צייט קיין פוילען א רייזע ענגליש-יודישע כלל-טוער מיטן לאָרד מעלטשעט בראש, כדי צו בעקענען זיך מיט דער לאגע פון די יודען אין פוילען.

פאטער פון מינסקער קדוש ציליך געשטארבען פון קרענקונג

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש).
ווי מיר געדענקען איז פאראיאָהרען פערמאָרדעט געווארען דורך כוליגאנעס, דער מינסק-מאַזאָוויעצקער יודישער בחור דוד ציליך. דער פאָטער פון אומגעקומענעם ציליך האָט זיך דעם פאל שטארק גענומען צום האַרצען און אנגעהויבען קרענקען. א גאנץ יאָהר איז ער געווען קראנק און די וואך איז ער געשטאָרבען.

…האנטינגענט פון כשר פלייש
וועט פערקלענערט ווערען
…רוי פריסטאר און גלח טשעטשאק אויפן צוזאמענפאהר פון קריסטליכע פליישער

וואַרשא, 10 (טעלעפאָניש)
פון יודישע קוועלען נימט מען איבער, אז אויפן
פון שחיטה-געזעץ האָט דאָס אגראר-מיניס-
ים פעראָרדענט, אז עס זאָל רעדוצירט ווערען
ן דער קאָנטינגענט פון כשר פלייש אומעטום,
עס איז פאראן א חשד, אז מען פערקויפט צו
טען דאָס פלייש פון די הינטערשטע חלקים,
שטאַמט פון דער כשר׳ער שחיטה.
ס ווערט אויך דערביי איבערקוקאָס געמאכט,
י יודישע שוחטים האָבען ביז איצט געהאט גע-
וויט אויף צוצוגרייטען זיך צום טרייפערן.
י האַזיגע פעראָרדנונג בעדייט, אז שוין אין די
נטסטע טעג וועט מען פערקלענערן די קאָנטינ-
ען פון כשר׳ן פלייש
אין די קרייזען פון די יודישע פליישער ווייזט
אָן, אז דאָס פערקלענערן דעם שחיטה-קאָנ-
טינגענט אויף א העלפט, וועט דערפיהרען צו א מאַנ-
אין כשר פלייש.
אין יאנואר איז אין ווארשא נישט אויסגענוצט
געווארען דער גאנצער בעשטימטער קאָנטינגענט
אויפן פליישמארק האט געהערשט א גרויסער
, איצט איז שוין אָבער די זאך נאָרמאליזירט
ר , אזוי, אז שוין ביזן 9 פעברואר איז אויס-
עט געוואָרען 60 פראָצענט פון פלייש-קאָנטינ-
פאר פעברואר.
וואַרשא, 10 (טעלעפאָניש)
קיין ווארשא ווערט גערופען אנ׳אלפוילישער צו-

זאמענפאָהר פון פאַרשטעהער פון אלע קריסטליכע פליישער און ווארשטען מאכער צעכען. די אָרגאַ-ניזאַטאָרען פון צוזאמענפאָהר ווילען דעם צוזאמענ-

פאָהר פערוואנדלען אין א פריסער אנטיסעמיטי-שער העצע, איבערהויפט געגען דער יודישער שחיטה צום צוזאמענפאָהר איז צוג. אנד. אייגעלאדען געוואָרען מאראם פריסטאָר.

די אָרגאניזאטאָרען קלויבען זיך אויך איינצו-לאדען צו האלטען א רעפעראט דעם גלח טשעטשאַק.

זיצונג פון מיניסטערען-ראט
וועלכע פעטיגקייטען ווערען בעפרייט פון שטייערען?

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש).
אונטער׳ן פאָרזיץ פון פרעמיער סקלאַדקאָווסקי איז היינט פאָרגעקומען א זיצונג פון מיניס-טאָרען-קאבינעט. דערביי זענען אָנגענומען געוואָרען די פראָיעקטען פון די ראַטיפיקאַציע-אויסטאַויען וועגען דער פערלענגערונג פון האנדעלס-אָפּמאך

צווישען פוילען און פראנקרייך, וועגען די געגענזייטיגע קאָנטינגענטען צווישען פוילען און שווייץ אויף וואָל-שטאָפען און געפלאָכטענע געוואַנטען צו קאָמפּלעטען. עס איז אויך אָנגענומען געוואָרען דער ראַטיפיקאַציע-אויסטאַוו וועגען דער ווירט-שאַפטליכער פערשטענדיגונג מיט דייטשלאַנד.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעפרייען פון שטייערען פעטיגקייטען, וואָס ווערען אויסגע-ערבייט פון זשעפּאַק-אייל, פלאַקס-אייל און קאַנאָפּ-לעס-אייל ווי אויך פעטיגקייטען, וואָס ווערען פראָדוצירט פון שמאַלץ, חלב און זשעפּאַק-אייל.

חילוקי-דעות צווישען פארלאמענט און מין. פאניאטאווסקי
האָט זיך אויך אריבערגעטראגען אין דער סענאט-קאמיסיע

וואַרשע, 10. (טעלעפאָניש).
בעת דער נעכטיגער דיסקוסיע אין דער סענאטסקער קאמיסיע, האט דער ערשטער נע"ע"ט סענ. קאר-לאווסקי, וועלכער האָט אנגעוויזען, אַז צווישען די

אַגראַריער און דעם מיניסטער פאַניאטאווסקי הער-שען ״לוקי דעות בנוגע דער אגראר פאָליטיק, די לאַנדווירטען שטרעבען צו אגראר-ווארשטאטען, וואס פראדוצירען און קאנסומירען, דאגעגען די ענטוויק-

לונגס-טענדענץ געהט אין דער ריכטונג פון פער-גרעסערען די צאהל פאסיווע לאנדווירטשאפטליכע ווארשטאטען, ארויסרופענדיג אזוי ארום א געזעלשאפט-ליכען קאנפליקט אין אגראר-וועזען. די גאנצע אנ-שטרענגונג דארף געלענקט ווערען אין דער ריכטונג פון פערגרעסערען די פראָדוקציע און קאָנסומציע פעהיגקייט אין דער לאנדווירטשאפט, און דאָס דאַרף געשעהען דורך פערגרעסערען די קליינע ווירטשאפטען און דורך פארצעלאציע. אונזער צו-קונפט ליגט אין דער אונטיילבארקייט פון די קליינע ווירטשאפטען, וואס עס איז שייך דער לאגע פון דער עקאנאמישער לאנד ווירטשאפט, ווייזט אן סענ. קאזלאווסקי, אז די דאָרפישע ווירטשאפטען גיבען א צט גרעסערע פראפיטען. איצט איז שוין פערהאן א מורא, צי עס וועט נישט דערגעהען צו 30 זל. פאר א צענטנער קארן.

די פראגע וועגען די מלוכה וועלדער האָט אין בנע שייכות מיט דער בוזשעטירונג. דער רעד-נער פיהרט אויס, אז מ׳דארף שטעהען אויפ׳ן שטאנדפונקט פון דער אינהייטליכקייט פון בודזשעט דערווייל אבער זענען מיר עדות פון אנ׳יהרען דעם דאזיגען פרינציפ, דאס געשעהט טאקע דורך ארייג-טראגען דעם אינוועסטיציע פראיעקט ווי אויך דורכ׳ן באלעבאטעווען מיט די רעגירונגס-וועלדער. דער רעדנער דעקרעט וועגען די וועלדער מוז זיך בע-געגענען מיט דער געגנערשאפט פון פארלאמענט. די ווירטשאפט פון די רעגירונגס וועלדער איז א שלעכטע, זיי זענען געווארען א קארטעל און דערצו א שלעכטער קארטעל.

סענ. פעטראזשיצקי איז אין א פערקעהרטער מיינונג, די הכנסה פון דער לאנדווירטשאפט איז נאך נישט געווען גרויס. טראָץ דער פערביליגערונג פון זאלץ, טאבאק, קוילען איז נאפט העכער מיט 350 פראצ. לגבי דער קויפס-פעהיגקייט פון דאָרף. דער רעדנער ווייזט אן, אז דער עקספאָרטמענט פון פערביליגערען קוילען פאר׳ן דאָרף איז א גוטער.

עס נעמט נאך טעג. ראדולטאווסקי און די זיצונג ווערט געשלאָסען.

וועגען א זאכליכער בעציהונג צום עמיגראציע-פראבלעם
רעזאלוציע פון דער לאנדעס-קאנפערענץ פון „יעאס"

וואַרשא (יט״א) די פיערטע לאַנדעס-קאָנפע
דער געזעלשאפט „יעאס" וואס איז פאר׳יגע וואך
געקומען אין וואַרשא, האָט אָנגענומען פאל
…ע רעזאלוציעס.
פאליטישע דעקלאראציע.
1. דער פיערטער צוזאַמענפאָהר פון דער יו-
ער צענטראַלער עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס"
פוילען, וועלכער איז זיך צונויפגעקומען אין א
פון אויסערגעוועהנליכער נויט און כסדרי-
ער פעראָרימונג פון די יודישע מאַסען אין
…ען, ווען דער טראַגישער שיקזאַל פון די יו-
…ע מאַסען ווערט מיט א פיין אויסגענוצט
א שפרונגברעט צו אַ פערשטארקטער אנטי-
…שער העצע און אויסראָטונגס-פּאָליטיק, געפינט
זיין חוב אָפּצוגעבען פאָלגענדע ערקלערונג:

אין שייכות מיט די ארויסטרעטונגען פון די אָפיציעלע פוילישע פאַקטאָרען אין דער עמיגראציע-פראגע ווי אויך מיט דער עפענטליכער דיסקוסיע, וואָס האָט זיך אנגעהויבען אין דער דאזיגער פראַגע, שטעלט די יודישע צענטראלע עמיגראציע-געזעל-שאפט „יעאס" אין פוילען פעסט:

אָנערקענענדיג די גרויסע בעדייטונג, וואָס די עמיגראציע-בעוועגונג האָט געשפילט תמיד אין לעבען אין די יודישע פאָלקס-מאַסען און וועלכע זי שפילט אויך אין איצטיגען מאָמענט, פערשאַ-פענדיג געוויסע טיילען פון פויפעריזירטען יודישען פאָלק אין פוילען די מעגליכקייט זיך איינצואָרדענען אין אַנדערע לענדער, בעטראַכטען מיר פונדעסט-וועגען יעדען פרוב פון אויפצווינגען דער יודישער בעפעלקערונג אין דער אָ ער ״גע פאָרם דעם גע-דאנק פאר שעדליך און געריכטעט געגען דעם פרינ-ציפּ פון יודישער גלייכבערעכטיגונג אין פוילען.

די יודישע בעפעלקערונג אין פוילען האָט די זעלבע רעכט צו לעבען און צו ענטוויקלען זיך ווי אלע אנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג און וועט זיך דאָס דאָזיגע רעכט קיינמאָל און דורך קיינעם נישט לאָזען צונעהמען.

2. פעסטשטעלענדיג שטארק און ענטשלאָסען די דאָזיגע טהאַטזאַך, האלט אָבער דער צוזאמענ-פאָהר גלייכצייטיג פאר זיין חוב ארויסצוטרעטען

געגען דער איינזייטיגער און אונגעוונטער אנטי-אימיגראציע-קאָמפּאניע, וואָס האָט זיך אנגעהויבען לעצטענס אין געוויסע יודישע קרייזען און וואָס איז א רעזולטאט ענטוועדער פון אַ פאַלשער רעאַקציע אויף דער שטעלונג פון געוויסע טיילען פון דער פוילישער בעפעלקערונג אָדער פון פאָליטישע חשבונות, וואָס האָבען מיט די רעאַלע אינטערעסען פון די יודישע פאָלקס-מאַסען קיין שייכות נישט. דער גלענצענדער אויפטו פון דער יודישער איינוואַנדערונג קיין א״י, וואָס שפּילט אַ ערשטקלאסיגע ראָל אין לעבען פון יודישען פאָלק אין פוילען און די הונדערטער טויזנ׳ ער, וואָס האָבען זיך איינגעאָרדענט אין פערשידענע לענדער אין דער תקופה נאָך דער וועלט-מלחמה, בעווייזען אויף דעם בעס-טען אופן די פּאָזיטיווע בעדייטונג פון דער יודי-שער עמיגראציע, וואָס דאַרף דערהאַלטען און אויס-געבויט ווערען אין דער צוקונפט.

נעהמענדיג אין אכט די געוואַלדיג-קאָמפּליציר-טע עקאָנאָמישע סיטואַציע פון די יודישע פאָלקס-מאַסען אין פוילען אין די נויט, וואָס וואַקסט פון טאָג צו טאָג, האלט דער צוזאמענפאָהר פאר א דרינגענדע נויטווענדיגקייט מאקסימאל אויסצו-נוצען און צו פערגרעסערען די עקזיסטירענדע עמי-גראציע-מעגליכקייטען און צו קאָנסאָלידירען אלע כוחות, וואָס ווירקען אויף דעם דאָזיגען געביט.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
telefon 26-553.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאג און יום-טוב – פון 8 ביז 1 בייטאג

טויט־שטראָף פאַר 5000 רעפּובליקאַנער
פאָדערט דער פּראָקוראָר אין מאַלאַגאַ
מאַסען־עקזעקוציעס פון אויפשטענדיגע אין דער פערניכטעטער שטאָט

גיבראַלטאַר, 10 (ספ. טעל.)
רייטער איז מודיע, אַז די אויפשטענדיגע האָבען היינט געזאָלט פערטיגמאַכען קאַסאַבאַרמאַ, קאָמפּאַניליאַ און קאַראַטאַמאַ. העכער 200 אָפיצירען און זעלנער פון דער רעגירונג האָבען זיך געזאָלט אונטערגעבען. די אויפשטענדיגע גיבען איבער, אַז 3000 מיליציאָנערען זענען אַריבער צו די פאַשיסטען; די אויפשטענדיגע זענען היינט צוזאַמענגעטרעטען משפטן גרויסע מאַסען פון דער ציווילער בעפעלקערונג, וועלכע סימפּאַטיזירט מיט דער רעגירונג. לויט ידיעות פון דער שפּאַנישער אינפאָרמאַציע־אַגענטור זאָל דער פּראָקוראָר פאָדערן טויט־שטראָף פאַר 5000 פערזאָן. בכלל ווענדעט אָן די פאַשיסטישע אָנפיהרונג אין מאַלאַגאַ שטאַרקען טעראָר און פיהרט אויס מאַסען־עקזעקוציעס נעגען רעפּובליקאַנער.

לאָנדאָן 10 (ספ. טעל.)
די ענגלישע צייטונגען אַלאַרמירען, אַז די שלאַכט ביי מאַדריד קאָן זיך ענדיגען זעהר שלעכט, און די מורא פאַר פאַלען פון מאַדריד איז זעהר גרויס.

וואַלענסיאַ, 10 (ספ. טעל.)
פון קאָרדאָווער פראָנט איז מען מודיע: מאָנטראַ איז אונטערן פייער פון רעגירונגס־מיליטער אַזוי, אַז פאַר די אויפשטענדיגע איז בעשווערט יעדע פערבינדונג מיט דער שטאָט. די בעלאַגערטע אין מאָנטעראַ פערטיידיגען זיך פערצווייפעלט. אַנטלאָפענער פון קאָרדאָווע, וועלכער איז אָנגעקומען צום רעגירונגס־מיליטער, גיט איבער, אַז די באַהן־אַרבייטער אין קאָרדאָווע ווילען נישט אויספיהרען די בעפעהלען פון די אויפשטענדיגע. נעבען דער סטאַציע היגועראַן איז צוליב סאַבאָטאַזש, אַ צוג אַראָפּ פון די רעלסען. אין דעם צוג האָבען זיך געפונען לערך 1000 דייטשע זעלנער. די באַהן־אַרבייטער האָבען פליבציזיטיג גירם געווען אַ קאַטאַסטראָפע מיט אַ צוג וואָס האָט געפיהרט קריגס־מאַטעריאַלען פאַר גען. פראַנקאָ. לויט'ן בעפעהל פון גען. קווייפּאָ דע ליאַנאָ זענען עטליכע באַהן־אַרבייטער דערשאָסען געוואָרען.

פאַרוואָס איז געפאַלען מאַלאַגאַ?
ווי אַזוי היטלער און מוסאָליני העלפען די פאַשיסטען

וואַלענסיאַ, 10 (ספ. טעל.)
ווי „האַוואַס" טיילט מיט, האָט דער מיניסטער־ראַט אָפּגעהיט דעם דעקרעט וועגען שפּיאָנאַזש. די רעגירונג האָט אויך אַרויסגעגעבען אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט פעסטגעשטעלט, אַז איינע פון די הויפּט־סיבות, וואָס מאַלאַגאַ איז געפאַלען, איז געווען די מיטווירקונג פון פרעמדען מיליטער אין אַטאַקע אויף דער שטאָט.

דער דאָזיגער קאָמוניקאַט דערצעהלט, אַז דעם 7 ד. ח. האָבען 6 רעגירונגס־קאָנטראָפּדאָוועס פערלאָזט זייער באַזע אין קאַרטאַגען, כדי צו אַטאַקירען די אויפשטענדיגע קרייצערס „לאָס קאַנטריאַס" און „אַלמיראַנט סערווערא", וועלכע האָבען בעשאָסען מאַלאַגאַ און איהרע ברעגעס. אויף דרום פון איזעלע נאַטאַ האָט מען בעמערקט צוויי קרייצערס, וועלכע האָבען דורכגעפיהרט אַ מאַנעווער טרייענדיג זיך צו אַטאַקירען די קאָנטראָפּאָדאַ־שיפען פון דער רעגירונג. די אָנפיהרונג פון די רעגירונגס־שיפען האָבען געמיינט, אַז זיי האָבען פאַר זיך די פיינדליכע קרייצערס, צוליב וואָס די רעגירונגס־קאָנטראָפּעדאָוועס האָבען זיך דערנעהנטערט צו די קרייצערס פון די אויפשטענדיגע, וועלכע האָבען מאַנעווירט אויף אַזאַ אופן, אַז זיי האָבען זיך בעמיהט צו דערווייטערן די רעגירונגס־שיפען; ווען עס איז געוואָרען נאַכט האָבען די רעגירונגס־שיפען זיך דערנעהנטערט צו די קרייצערס, וועלכע האָבען אַרויסגעהאָנגען איטאַליענישע פעהנער. דער רעגירונגס־קאָמוניקאַט טרעט אַרויס נעגען דער טעטיגקייט פון די איטאַליענישע און דייטשע קריגס־שיפען, וועלכע פערגוואַלדיגען דעם אָפּמאַך וועגען נישט־איינמישונג.

לאָנדאָן, 10 (ספ. טעל.)
רייטער אַגענטור איז מודיע, אַז די ידיעה פון די אויפשטענדיגע, אַז עס איבערגעריסען געוואָרען די קאָמוניקאַציע צווישען מאַדריד און וואַלענסיאַ שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט. די קאָמוניקאַציע אויף דער דאָזיגער ליניע קומט פאָר נאָרמאַל.

מאַדריד, 10 (ספ. טעל.)
אין דער סאָציאַליסטישער צייטונג „על סאָציאַליסטאַ" האָבען זיך בעוויזען רעוועלאַציעס, וואָס עס ענטהאַלט די בעשרייבונג פון אַ פליט פון סעוויל. לויט דעם ווי ס'גיט איבער דער דאָזיגער פליט, האָט אַ דייטשער טראַנספּאָרט־דאַמפער אין אָנהויב אויגוסט 1936 אויסגעלאָדענט אין קאַדיקס אַ גרעסערן טראַנספּאָרט קריגס־מאַטעריאַלען, וואָס זענען געווען בעשטימט פאַר סעוויל. אין אָקטאָבער זענען קיין סעוויל אָנגעקומען די ערשטע דייטשע מיליטער אָפּטיילונגען, אַ טייל פון די דייטשע זעלנער זענען תיכף אָפּגעשיקט געוואָרען אויפן מאַדרידער פראָנט. די דייטשע זעלנער זענען אָנגעקומען קיין סעוויל אין ציוויל־קליידונג, נאָר אין פולער בעוואָפנונג. אין אַ פּאָר טאָג אַרום זענען זיי שוין געווען אָנגעטאָן אין שפּאַנישע אוניפאָרמען. זיי האָבען בעהערשט אַלע קאָמוניקאַציע־מיטלען און האָבען זיך פערנומען מיט'ן אָרגאַניזירען די שוץ פון דער שטאָט. אין אַ חודש שפּעטער זענען אָנגעקומען די ערשטע איטאַליענישע אָפּטיילונגען זיי זענען שוין געווען אָנגעטאָן אין אוניפאָרמען און אין פולער קריגס־בעוואָפנונג. אַ טייל פון די איטאַליענער זענען איינגעאָרדענט געוואָרען אין קאַדעס און די איבעריגע זענען געשיקט געוואָרען קיין סעוויל. דאָן האָט מען אַ טייל פון די דייטשע אָפּטיילונגען, בעיקר ספּעציאַליסטען געשיקט אין די גרובענס ריאָטינאַ, קאַלאַ, פענאַריאַ. אין הויז, וואו עס האָבען זיך בעזעצט די דייטשע טעכניקער, איז שטרענג פערווערט געוואָרען דער איינגאַנג פאַר יעדען איינציגען, אַ חוץ דייטשע.

די רעקרוטען פון די אויפשטענדיגע מאַכען דורך די מיליטערישע אויסשולונג אין אַפריקאַ אונטער דער אָנפיהרונג פון דייטשע אָפיצירען. דערנאָך ווערען זיי אַרויסגעשיקט קיין שפּאַניען.

פּאַריז, 10 (ספ. טעל.)
אין פּאַריזער ספּאָרט־פּלאַץ איז נעכטען פאָרגעקומען אַ מאַסען־פערזאַמלונג פון דער פראַנצויזישער פאָלקס־פּאַרטיי. עס האָט געהאַלטען אַ רעדע דער פיהרער פון דער פּאַרטיי דאָריאָ. ער האָט ערקלערט, אַז אין די לעצטע מפּלות פון רעגירונגס־מיליטער איז שולדיג נאָר מאָסקווע, ווייל מיט איהרע לעצטע פּראָצעסען נעגען „טראָצקיסטען" האָט זי אויפגערעגט אַלע אַרבייטער פון דער וועלט און אַלס פּראָטעסט וויל מעהר קיינער נישט העלפען די מאַדרידער קעמפער און דאָס וועט פיהרען אויך צום פאַלען פון מאַדריד.

דאָריאָ פערלאַנגט פון די פערשידענע רעגירונגען, וועמענס בירגער עס קעמפען אַלס פריוויליגע אינעם שפּאַנישען רעגירונגס־מיליטער, אַז זיי זאָלען זיי אויפפאָדערן תיכף צוריקצוקומען אין זייערע געבורטס־לענדער.

פּאַריז, 10 (ספ. טעל.)
דאָס פערנעמען מאַלאַגאַ האָט אין באַרצעלאָנאַ אַרויסגערופען אַ גרויסע פּאַניק. די קאַטאַלאָנישע רעגירונג האָט אַרויסגעלאָזט אַן אויפרוף צו דער בעפעלקערונג, וואו זי ווערט אויפגעפאָדערט אָנצושטרענגען אַלע כוחות, כדי צו פערטיידיגען באַרצעלאָנאַ. מען שמועסט, אַז עס וועט תיכף איינגעפיהרט ווערען אַלגעמיינע מיליטער־פליכט פון אַלע מאַנסבילען.

טען. קאַמפּאַניס האָט ערקלערט, אַז אַלע מענער וועלען געצוואונגען ווערען צו געהן אויפן פראָנט.

לאָנדאָן, 10 (ספ. טעל.)
„דיילי עקספּרעס" מעלדעט: אַז די טעלעפאָן־פערבינדונג צווישען מאַדריד און לאָנדאָן איז איבערגעריסען געוואָרען.

סאַלאַמאַנקאַ, 10 (ספ. טעל.)
דער בירגערמייסטער פון סעוויל האָט פעשאָנקען דעם פאַשיסטישען גענעראַל קווייפּאָ דע ליאַנאָ מיט'ן עהרען־טיטעל „זוהן פון סעוויל".

קלאַנגען וועגען אונטערהאַנדלונגען
מכח וואָפענשטילשטאַנד אין שפּאַניען

פּאַריז, 10 (ספ. טעל.)
די ידיעה, אַז דער פּרעמיער לאַרגאָ קאַבאַלעראָ אָדער די רעגירונג אין וואַלענסיאַ האָט זיך געזאָלט ווענדען צו גען. פראַנקאָ מיט'ן פאָרשלאָג וועגען וואָפענשטילשטאַנד האָט ביז איצט אין פּאַריז נישט בעקומען קיין בעשטעטיגונג. דאַגעגען זענען זיך פאַרנאַטערעסאַנטע קלאַנגען, אַז נישט די רעגירונג אין וואַלענסיאַ, נאָר אַנדערע קאַטאַלאָנישע פאַקטאָרען, די נאַציאָנאַליסטען האָבען געזאָלט אַרויסשיקען צו גען. פראַנקאָ אַ מעמאָראַנדום, אין וועלכען זיי לעגען פאָר דעם גען. פראַנקאָ אַז ער זאָל אַנערקענען די גרענעצען פון דער קאַטאַלאָנישער רעפּובליק, אַפילו אין פאַל, אויב די פאַשיסטען וועלען גובר זיין דאָס מיליטער פון דער קאַטאַלאָנישער רעגירונג.

מאַרשאַל טוכאַטשעווסקי
ווייזט זיך נישט אין דער עפענטליכקייט

מאָסקווע, 10 (ספ. טעל.)
מאַרשאַל טוכאַטשעווסקי ווייזט זיך לעצטענס נישט עפענטליך, בעזונדערע וואַרפט זיך דאָס אין די אויגען נאָכ'ן פּראָצעס נעגען ראַדעק און סערעבריאַקאָוו. ער איז נישט געווען אַנוועזענד בעת דער אויפנאַהמע ביי ליטווינאָוו'ן וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען לכבוד דעם פינלענדישען מינ. האָלסטי ווי אויך נישט אויפ'ן ראַוט.

עס קורסירען קלאַנגען, אַז טוכאַטשעווסקיס שטערן טונקעלט אין די רעגירענדע קרייזען, הגם אין אָפיציעלע ספערען לייקענט מען אין דעם. מען ערקלערט, אַז טוכאַטשעווסקי איז אין אורלויב אויף קאַווקאַז.

אַרעסטירט דעם גרוזינישען פּרעמיער
נייע אַרעסטען אין סאָוויעט־רוסלאַנד

ווין, 10. (ספ. טעל.) פון מאָסקווע מעלדעט מען, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן לעצטען פּראָצעס קומען פאָר מאַסען־אַרעסטען כמעט אין גאַנץ סאָוויעט־רוסלאַנד. אין קיעוו זענען אַרעסטירט געוואָרען פיל בעאַמטע און אָפיצירען צוזאַמען מיטן גענעראַל־סעקרעטאַר פון קיעווער הויפּט־קאָמיסאַר פּאָסטישעוו, עס זענען אויך אַרעסטירט געוואָרען די פאָרזיצער פון די שטאָדט־ראַטען אין כאַרקאָוו און פּאָלטאַוואַ. עס איז אויך אַרעסטירט געוואָרען דער פּרעמיער־מיניסטער פון דער גרוזינישער רעגירונג אַנאַנאַשווילי, גרויסע אַרעסטען זענען אויך פאָרגעקומען אין באַקו.

קאָלאָניעס פאַר די דייטשען בעדייט וועלט־שלום
רעדע אין מינכענער ראַדיאָ

בערלין, 10 (ספ. טעל.)
אין מינכענער ראַדיאָ איז היינט געגעבען געוואָרען אַ רעדע וועגען די דייטשע פּאָטענציע אויף קאָלאָניעס. מיר מוזען האָבען אונזערע קאָלאָניעס. מיר וועלען זיי פאָדערן און מיר וועלען זיי בעקומען צוריק. דער וועלט מוז קלאָר ווערען, אַז די דייטשען מוזען אונבעדינגט אויסברייטערן זייער שטח. דאָס צוריקגעבען די קאָלאָניעס וועט בעגינסטיגען דעם וועלט־שלום.

קאַטאַסטראָפע מיט 30 קרבנות
אויף אַ פּאַריזער אויסשטעלונג

פּאַריז, 10 (ספ. טעל.)
אויפ'ן בוי־פּלאַץ פונ'ם הויז פון דער פראַנצויזישע אייזענבאַהן אויפ'ן פּלאַץ פון דער אינטערנאַציאָנאַלער אויסשטעלונג איז נעכטען פאָרגעקומען אַ שרעקליך אומגליק מיט אַרבייטער. עס איז פּלוצלינג איינגעפאַלען אַ הויכע רושטאָוואַניע אויף וועלכער עס האָבען זיך געפונען 30 אַרבייטער. 22 פון די אַרבייטער זענען פערוואונדעט געוואָרען, דערפון 6 שווער, אַז מען האָט זיי בעמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאָל. אַלע זענען אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד.

נייער רעגולאַמין פון דער רויטער אַרמעע

מאָסקווע, 10 (ספ. טעל.)
וואָראָשילאָוו האָט בעשטעטיגט דעם נייעם קריגס־רעגולאַמין פון דער רויטער אַרמעע. אין נייעם רעגולאַמין ווערט ערקלערט, אַז אַלע אַנגריפען אויף סאָוויעט־רוסלאַנד מוזען מיט אַלע כוחות און וואָפען אָבגעשטויסען ווערען. עס מוז געשטרעבט ווערען, אַז די מלחמה, וואָס וועט עווענטועל אויסברעכען, זאָל געפיהרט ווערען אויף דעם פיינדס טעריטאָריע און עס מוז אַלץ געטאָן ווערען, כדי דעם פיינד צו פערניכטען. אין דעם פּאָליטישען טייל פון רעגולאַמין ווערט בעטאָנט, אַז די רויטע אַרמעע איז נישט בלויז די אַרמעע פון דער פּראָלעטאַרישער וועלט־רעוואָלוציע, נאָר איז אויך די אַרמעע פון אַלע סאָוויעט־רוסישע סימפּאַטיקער און פּאַטריאָטען.

לייבאָר־פּאַרטיי געגען אַנ
קענען געלד־סומעס
פאַר'ן געוועזענעם ענגלישען קע

לאָנדאָן, 10 (ספ. טעל.)
די לייבאָר־פּאַרטיי האָט בעשלאָסען נעגענצושטעלען צו אַנערקענען דעם ווינדזאָר, וועלכע עס איז געלד־סומעס אין ווען די פּראַגע וועגען דער ציוויל־ליסטע יעזענעם קעניג וועט בעטראַכט ווערען אין לאַמענט. דער דאָזיגער בעשלוס וועט אָבער אַרויסרופען קיין גרויסע שוועריגקייטען, אויב דער קעניג וועט פּערזענליך וועלען קענען דעם הערצאָג ווינדזאָר אַ וועלכע דאָטאַציע, וועט ער עס איהם געבען געלדער, וואָס וועלען דעם קעניג בעשטימ רען דורכ'ן פּאַרלאַמענט — מען נעמט אָן, סומעס פאַר'ן קעניג וועלען פערגרעסערט

האָלענדישע פּרינצעסין און
אינקאָגניטאָ אין אונגאַרן

בודאַפּעשט, 10 (ספ. טעל.)
די פּרינצעסין יוליאַנאַ פון האָלאַנד און מאַן וויילען אינקאָגניטאָ אין אונגאַרן. זיי רייזט בעזוכט דעם פּאַרלאַמענט און בעת צונג האָבען זיי זיך בעוויזען אין דער ריפּלאַ שער לאָזשע. זיי זענען אויפגענומען געוואָר אַ שטורמישער אָוואַציע.

נאַצי־דעפּוטאַטען אין דאַנ
פערמעהרען זיך

דאַנציג, 10 (ספ. טעל.)
צוליב'ן ענדערן די וואַהל־אָרדינאַנצ סאָלקסטאַג, זענען אויפ'ן אָרט פון די געוו אָפּאָזיציאָנעלע דעפּוטאַטען לויט דער רייה נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען. אויף אַזאַ אופן שוין היינט די נאַצי־פראַקציע אין פאָלקסט דעפּוטאַטען.

טשעכישער געזאַנדטער
רומעניען איז דעמיסי

פּראַג, 10 (ספ. טעל.)
„פּראַגער טאַגעבלאַט" מעלדעט, אַז דער גער געזאַנדטער אין בוקאַרעשט שעבאַ, וועלכ געוועזען אַנטקעגענקומען קיין פּראַג, הויבט אָן אַ אורלויב.

שעבאַ האָט דעם אויסערן־מיניסטער אָפּ אַ בעריכט פון דער דיסקוסיע, וואָס זיין בי אַרויסגערופען אין רומענישען פּאַרלאַמענט.

פּושקין־אַקאַדעמיעס

קראָקאָ, 10 (טעלעפאָניש).
שבת וועט אין יאַגעלאָנישען אוניווער פאָרקומען אַ פייערליכע פּושקין־אַקאַדעמיע. רעדעס וועלען אַרויסטרעטען אַ רייה פּראָפ אַרטיסטען וועלען רעציטירען פּושקינס ווער פּויליש און רוסיש.

וואַרשאַ. 10 (טעלעפאָניש).
דער פּוילישער ראַדיאָ וועט מאָרגען דעם 11 ד. ח. 7 אָוועגד געבען אַ ספּ פּושקין־אוידיציע.

ווילנאַ, 10 (טעלעפאָניש).
צום 100־טען יאָהרצייט פון גענייאַלע שען פּאָעט פּושקין האָט דער ווילנער פּוֹ ליטעראַטען־פעראיין היינט איינגעאָרדנט קין־פייערונג.

נאָך אין אַ רייה אַנדערע פּוילישע זענען שוין פאָרגעקומען פּושקין־אַקאַדעמיעס.

17. יאָהר־טאָג פון דעראָב
דעם ים דורך פּוילען

גדיניע, 10 (ספ. טעל.)
צו דעם 17־טען יאָהרטאָג פון דער דורך פּוילען דעם צוטריט צום ים איז אין קאַפּליצע פון קריגס־פלאָט אָפּגעריכט געוואָר תפילה און דערנאָך איז איבערגעלייענט גע דער ספּעציעלער טאַג־ראַפּאָרט פונ'ם שעף פון פלאָט. שפּעטער איז פאָרגעקומען אַן אַקאַד נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען די פייערל פון איבערגעבען דעם הערב פון לעמבערג איהרער פון דער אונטערוואַסער־שיף „ווילק".

שטיאַנאָזש־פּראָצעס

בודאַפּעשט, 10 (ספ. טעל.)
פאַר אַנאָזש זענען 10 פּערזאָן פער געוואָרען צו 15 יאָהר.

ערד־ציטערניש אין אַלזש

קאָנסטאַנטין, 10 (ספ. טעל.)
אין קרייז קוועלמאַ האָט מען היינט שפּירט געוואַלדיגע אונטערערדישע שט עטליכע הייזער זענען איינגעפאַלען, טויטע מענשען. צווישען דער בעפעלקערונג הערש פּאַניק. אַלע מענשען פון דער אומגעגענד אַרויסגעלאָפען אויף די פעלדער. די שאָדענס עדייטענדע.

מלחמה און שלום

אין די אויערן האבען נאך געקלונגען די ווערטער פון וויצע־פרעמיער, דער מאן פון פאנזיע האט זיך נאך געמהאנגען איבערן קאמיסיע־זאל, און שוין האבען בעזונדערע מיניסטעריען ארויסגעלאזען מיט א מאן נידעריגער, סדי אריבערצוגיין צו פראזאאישע בעשרייבונגען, צו די פלענער פון בויאונג און לוי־פענדיגען יאהר.

נאך די רעדעס פון די מיניסטארען האבען זיך אנגעהויבען די קלאגעריעס פון די דעפוטאטען. דער רעפ׳יאנאלער, פאוויאטאווער סיים, דער סיים וואס דענקט מיט די קאטעגאריעס פון זיינע שטעטלעך, דער סיים פון פשיטעק, שחיטה, האט זיך צעוויינט וועגען דעם עלענד און טויט פון די בעזונדערע פאוויאטען אין פוילען. מען האט זיך ליציטירט אין ארויסשטעלען די טויט פון שטעט און שטעטלעך, אין פארשטעלען די פוילישע וועגען, טייכען און ברי־קען, שטעט אהן עלעמענטארע איינריכטונגען. נאך א דאנק די שוואכע רעדנערישע טאלענטען האט זיך נישט אוועקגעשטעלט פאר די אויגען פון לעזער א פוילען אין טראנטעס, א׳ אפגעריסענע, א שמוציגע, אהן וועגען, אהן בעליכטונג, אבער אויך אט די ערקלערונגען זענען גענוג געווען. סדי צו קומען צום אויספיהר, אז נישט 3 און נישט 10 מיליארד וועלען נישט בעוויזען צו בעפרידיגען די עלעמענטא־רע בעדערפעניש פון לאנד.

יעדער האט זיך געקלאגט אנדערש. דעפוטאט וואלאווסקי האט פערלאנגט איינגעבאהן־ליניעס פאר גאליציע, געבעטען א נייע האריזאנטאציע. דעפוטאט וואיטשעכאווסקי האט פארגעשטעלט דעם עלענד פון די שטעט און שטעטלעך פון די דרום־מזרח׳דיגע וויאיעוואדשאפטען. „די צוויי וויסרחוסען" האליני־סקי און פאהאסקי, האבען זיך געשטעלט אין פער־מיידיגונג פון זייערע קאנטען, געפאדערט הילף פאר די מזרח־קרעסען. א שאר, וואס זיי האבען זיך נישט אנגעטאן, פון א ביישפיל וועגען, אין די רעגיאנאלע פפרים פון זייערע געגענטען, וואו מען האט זיי געוויילט, — וואס אנשטאט עלעגאנטע גארניטורים זענען זיי נישט געקומען אין לאפטשעס און סערמיני־געס, וואס פון איינעם האט זיך געהערט פערפומען און פון צווייטען — לוויתן (די ארגאניזאציע פון דער פוילישער גרויס־אינדוסטרי).

מען האט אויך נעקריטיכצט איבערן עלענט פון ווילנער קאנט. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען מיט פערהויערן, אז די סומעס, וואס זענען דארטען בעשטימט געווארען אויף אינוועסטיציעס, זענען זעהר נישטיגע, וועלכע האט שיין אויפגעהערט צו זיין די מאסגעביגע שטאט.

נאר אין דעפוטאט קאמינסקי, פערטיידיגענדיג צוו. אגר. די פראבלעם פון אפבויען די מזרח־קרעסען, האט פעהביינונגדיג בעמערקט, אז דער פלאן איז געמאכט געווארען אזוי „ווי מיר וואלטען זיך גערעכענט מיט דער מעגליכקייט פון א מלחמה נאר אויף דער מזרח־גרענעץ". פעסטשטעלענדיג, אז האט נישט גענומען אין אכט די וועגטשאליטעט פון א געפאהר פון מערב. איז „דער קארדינאלער פעה־לער פון רעגירונגס־פארשלאג".

מען האט אלזא נישט גערעדט וועגען עצם פלאן, מען האט נישט בעריהרט די פראגע פון דער גענע־ראלער ליניע, מען איז געבליבען שטעקען אין פרטים און הגיאנען, אין בעזונדערע רעסארטען, מען האט אראפגעריסען דעם גרייסקייטס־שלייער פון דעם הויך געשטימטען טאן, פעסטשטעלענדיג פערפייניגענדיג, אז די ביז איצטיגע אינוועסטיציעס זענען געווען נישט קלענער פון דעם פאראיצהריגען פלאן, וואס ווערט מיט אזא פרייטקייט אנגעצייכענט איצט.

נישט קוקענדיג אויף די בשווארעגישען, זענען די גענזעין־פראיעקטען אנגענומען געווארען מיט זייער קליינע ענדערונגען. מען האט פערשטאנען, אז נישט אין דער מאכט פון סיים ליגט צו ענדערן דעם פלאן, אז נישט פון די דעפוטאטען איז אפהענגיג אריבער צוטראגען דעם אינדוסטריעלען צענטער פון סאן קיין קראקע, אדער לעמבערג.

ביז זעקס אווענט האבען זיך געצויגען אין סיים די בעראטונגען וועגען אויפבוי־פלאן. אלץ האט גע־אטעמט מיט אויפבוי, שלום, שטילקייט, הגם דער ענטגילטיגער ציל איז געווען די פערטיידיגונג פון לאנד. יעדער מיניסטער האט מגלה דערציילט וועגען זיין פלאן, א חוץ דעם קריגס־מיניסטער, וואס האט איבערייניגעם אויפגעקלערט, אז די זאך פון פארטיי־דיגונג פאדערט צו האלטען סוד.

אין דער זעלבער צייט זענען אין שכנות׳דיגען בנין פארגעקומען בעראטונגען וועגען בודזשעט פון קריגס־מיניסטעריום, און פאר די אייגען פון די צוהערער זענען אויסגעוואקסען געשפענסטער פון דער קומענדיגער מלחמה. יעדער האט געטראשעט און געדראהט, אנהויבענדיג פון רעפערענט און ענ־דיגענדיג מיט א פויער פון נאראדנער קאנט.

די מלחמה איז אונפערמיידליך, זי וועט אויס־ברעכען אין דער נאהענטסטער צוקונפט — האט גע־דראהט דער סענאטאר דאמבקאווסקי. ציטער פאר מלחמה! — האט געזאגט גענעראל אסינסקי, דער מתנעגדיג די שלאכט אונטער לאאיאן (רוסישיאר יאפאנישע מלחמה), און דעם אלטען רוסיש־טערקישען קריג, מאקטיקעס, וואס האבען פערפיהרט אין די נייע מעטאדען פון קאמף. דער טאט פון מלחמה האט זיך געטראגען איבער דער קאמיסיע, עס האבען גע־דראהט סענאטארען און סענאטארינס. דער וויצע־פרעמיער קוויאטקאווסקי האט גערופען אין בודזשעט קאמיסיע פון סיים צו איינינקייט, זיך צו געבען די הענט, האט פאראפראזירט מיצקעוויטש: „צוזאמען יונגע פריינד, חאם גליק פון אלעמען, איז אלעמענס ציל", און סענאטאר פעטראזשיצקי האט גערופען צו איינינקייט און שלום פנים אל פנים מיט דער קו־מענדיגער מלחמה. רעפ. באקאן האט אין בודזשעט־קאמיסיע פון סיים געגעבען אמנעסטיע פאר די נאר־ראס, וואס ווילען זיך שטעלען צו דער ארבייט ביי דעם ערשטען פיראר. סענאטאר פעטראזשיצקי האט אומדירעקט געפאדערט א בלאק מיט די רעכטע ערב דער וועלטקוועלער זאווערוכע.

דא שלום, אויפבוי, דארטען — דראהונג און געשפענסטער פון קאמף און שלאכטען. דער חילוק איז נאטירליך נאר א כלי־מרשטער. אלץ שטרעבט צו איין ציל, אבער אויפן ערשטען קוק האבען געשקאקען און אהן אהויסגעהויפען כידערגעשלאגענקייט די רייזע ארויסרעטונגען אין דער בודזשעט־קאמיסיע פון סענאט.

און עס האט זיך דאך אויסגערוכט, אז די וועלט גייט צו בעסערס, אז עס ענדיגט זיך דער פעריאד פון „איבעראשונגען". אז עס וועלען מעהר נישט זיין קיין סורפריזען, אז מיר שווימען צום שלום, א דאנק היטלער׳ס פרידליכער רעדע. עס האט זיך גע־דוכט, אז די גאנצע וועלט וועט ארומגענומען ווערען מיט פאקטען, אזוי ווי פוילען מיט א טעץ פון באה־נען און קומענדיגען פירזאר.

די אנטיקלנעהמער פון דער סענאט־דיסקוסיע האבען נאך וויזט אויס, נישט געהאט איבערגעלייענט דאן דעם ארטיקעל פון „פאליפ" (אגענטור וואס מען האלט זי פאר׳ן ארגאן פון אויסלאנד־מיניסטעריום), פול מיט אפטימיזם, האפענונג און פרייד.

אבער די שרעק וועט פערשווינדען, עס וועט נאך אויפשיינען אין פוילען גלאנץ די האפענונג אויף שלום, עס וועט ווידער קומען א דיסקוסיע וועגען אויס לאנד־פאליטיק, ווידער וועט נעהמען א וואָרט דער הער פון וויעזשבאווער גאס און עס וועלען פערי־שווינדען ווי א שאטען די געשפענסטער פון דער בודזשעט־קאמיסיע פון סענאט.

רעגגין

דאס „פראגראם" פון דער „נארא"

צונעהמען ביי די יודען דאס פערמעגען און ארויסטרייבען פון פוילען

אין נעכטיגען „ראבאטניק" רעדט טשאפינסקי ארום דעם פראגראם פון דעם א.נ.ר. טשאפינסקי ציטירט די „יוטרא", א בלעטעל פון דער „נארא" וואס האט פערעפענטליכט דעם פראגראם פון די היימישע היטלעראוצעס. די „נארא" טיילט זיך ווי בעוואוסט אין פערשידענע גרופען און דער פער־עפענטליכטער פראגראם איז פון דער „פאלאנגא" גרופע. דאס פראגראם איז אונטערגעשריבען פון ב. פיאסעצקי, נ. ראשטשישעווסקי, וו. סטאנישקיס וו. וואסיוטינסקי א. אנ־ערע.

טשאפינסקי שרייבט וועגען דאזיגען פראגראם: „דער פראגראם האט נאטירליך א ריין פאשיסטישען כאראקטער.

אין אנהויב געפינען זיך „ריקזיכטסלאזע אמת׳ן". למשל אזא אונגעשיקטע פארמולירונג: „1) גאט איז דער העכסטער ציל פון מענש".

דערנאך געהען די טעזען, וואס 7 זענען געווידמעט „א גרויס פוילען" — דער „טאטאלער" ציל איז זעהר דורכזיכטיג:

„די מלוכה וועט זיך שט׳צען אויף איין אלגע־מיין פריווילעגירטע הערארכישע פאליטישע ארגא־ניזאציע פון פאלק.

די פאליטישע פארטייען וועלען אויפהערען צו עקזיסטירען, די געהיימע ארגאניזאציעס וועלען אויס־געראט ווערען."

דער ענין איז קלאר. עס וועט עקזיסטירען נאר איין פאליטישע ארגאניזאציע, אזוי ווי אין „היטלער־לאנד".

דאס נאציאנאליסטישען פראגראם איז א פשוטער — די יודען ארויסווארפען, אוקראינער אסימילירען:

„די יודען וועלען פון פוילען בעזייטיגט ווערען און זייער פערמעגען וועט דורך א ספעציעל געזעץ צוגענומען ווערען.

די סלאווישע מינדערהייטען וועלען מיר ערא־בערען פאר פוילען דורך דער אסימילאציע פון די מאסען און דאס בעקעמפען פון די פיינדליכע שיידים".

עס בלייבט נאך איבער דער בעריהמטער „געזעלשאפטליכער איבערבוי" וועגען וועלכען די „נארא" האט ליב צו רעדען צוליב דעמאגאגישע צילען (אזוי ווי היטלער); עס ווייזט זיך ארויס, אז דער „איבער־בוי" וועט פארקומען דורך אוועקנעהמען ביי יודען די קאפיטאלען" און וועט טראגען דעם כאראקטער, וואס דערמאנט דעם איטאליענישען פאשיסטישען „קארפאראציאניזם".

„דעם געזעלשאפטליכען איבערבוי וועט ארודוכ־פיהרען די פאליטישע ארגאניזאציע פון פאלק; זי וועט שאפען א נייעם רעזשים, זי וועט אנפיהרען מיט דער ווירטשאפט דורך איהרע פראפעסיאנעלע סעקציעס.

בעפרייט דורך דעם איבערבוי, די גייסטיגע כחות פון פאלק, ארבייט פאר די איצט ארבייטס־לאזע, דאס געלט אוועקגענומען ביי די יודען און פרעמדע פאסאזשיטורענדיגע קאפיטאליסטען — וועלען זיין דער יסוד פאר א פילפאכיגען אויסבוי פון דער פאלקס ווירטשאפט".

אבער ווי אזוי זאל אויסזעהען דער נייער נארא־רעזשים? דאס איז דאך די הויפטזאך! פער געזעלשאפטליכען? א ביין! דא זינגט דער „פראג־ראם" דיין — פארזיכטיג, צבועקיש —

„יעדע אינדוסטריע אין וועלכער דער דעצידירענ־דער הכנסה קוואל איז נישט די ארבייט פון אייגענטימער, וועט ענטאייגנעט ווערען".

דאס איז דאך א ריינער שווינדעל! צי איז אין וועלכער עס איז גרויסער אינדוסטריע די אר־בייט פון אייגנטימער א קוואל פון הכנסה?"

דאס זענען דאך דאס רוב אקציען געזעלשאפטען: קארטעלען! דאס איז א שווינדעל, וואס דערמאנט דעם בעקאנטען היטלעריסטישען פראגראם פון פע־דערן.

און אלץ ווערט קרענענדיגט מיט דער שעה־נער פערספעקטיוו פון א מלחמה מיט די סאוויע־טען.

„די געשיכטליכע מיסיע פון פוילען איז צו שאפען די עפאכע פון קריסטליכען נאציאנאליזם, די ערשבערונג פון מזרח אייראפא, פאר דער קריסט־ליכער ציוויליזאציע און די ארגאניזירונג פון די סלאווישע פעלקער

די קאטוילישע מלוכה פון פוילישען פאלק וועט פיהרען געגען קאמוניזם און פאנגערמאניזם די פעלקער פון מיטעל אייראפא"

אזוי זעהט דאס אויס דער דאזיגער מערקוויר־דיגער „פראגראם", וואס האט א בולטען פאשיסטי־שען כאראקטער. דער אינהאלט: „טאטאלע" מלוכה, שוץ פון קאפיטאליזם, — מלחמה מיט ראטען פער־באנד.

א זעהר סימפאטישער „פראגראם"... מיר צווייפלען אבער, צי דער דאזיגער היטלעריסטיש־פאשיסטישער פראגראם אין 28 „פונקטען" זאל קענען צוציהען די ארבייטער און ארבייטער יוגענד. עס בלייבט נאר איבער איינס — די פונאנדערפלא־קערונג פון דער אנטעסעמיטישער דעמאגאגיע. אבער דער ביישפיל פון היטלעריזם לערנט אונז: דארט זעהען מיר דאסועלבע (טאטאליזם, שוץ פון קאפיטאליזם, צוגרייטונג צו מלחמה) אבער ווי אזוי דאס האט זיך געענדיגט פאר׳ן דייטשען ארבייטער קלאס איז בעוואוסט."

שארפע קריטיק פון די נאצישע ראסען־טעאריעס

אין אפיציעלען ארגאן פון וואטיקאן

„דער היטלעריזם שרייבט צו דעם גאנצען יודענטום די פעהלערן פון יחידים וויל אבער נישט אנערקענען זייערע פערדינסטען". — „אסערוואטארע ראמאנא" וועגען די „ראסען־גביאות" פון אדאלף היטלער

ר ו י ם. (יט"א) דער אפיציעלער א־גאן פון דער קאטוילישער קירכע „אסערוואטארע ראמאנא" פערעפענטליכט אין לעצטען נומער א לאנגען אויפ־זאץ, אין וועלכען עס ווערט אנגענומען א שארפע קריטישע שטעלונג צו די אויספיהרונגען איבער „בלוט און ראסע" אין דער לעצטער היטלער־רעדע אין רייכסטאג.

עס איז א היסטארישער טעות — שרייבט „אסער־וואטארע ראמאנא" — צו דענקען, דאס די ראסען־טעאריע, וואס איהר בעדייטונג פערגלייכט היטלער מיט דער טעאריע פון קאפערניק׳ן, שטעלט מיט זיך פאר עפעס א חידוש. דער אידעע פון בלוט און ראסע מוז מען געגענשטעלען דעם בעגריף פון „נאציע", וועלכע איז פיל ברייטער און אומפאסענ־דער. שוין א דאנק דעם עטימאלאגישען זין פון ווארט, ווייל עס נעמט ארום אויך אזעלכע גייסטיגע עלע־מענטען ווי גלויבען, טראדיציעס, געשיכטע א. א. וו. גאט האט געזארגט נישט צו שאפען אבגע־שיידטע שטאמען נאר פערשידענע נאציעס. יעדער מענש איז נישט נאר געשאפען געווארען פון בלוט און פלייש, נאר ער בעזיצט נאך עטוואס העכערס, פיינערס, איידעלערס, און דאס איז גייסט, וועלכער בעהערשט אלץ. דער רעליגיעזער טעות פון היט־לער׳ן בעשטעהט אין דעם, וואס ער וויל נישט אנער־קענען דעם דאזיגען פרינציפ.

אין בעצוג צו גאט — שטרייכט אונטער דער אפיציעלער ארגאן פון וואטיקאן — איז גלייך די אפשטאמונג פון אלע מענשען, די זעלבע נשמה איז איינגעהויכט אין יעדן מענשען, און דער זעלבער צוועק איז אנגעוויזן יעדערן, אונאפהענ־גיג פון די פיזישע אונטערשידן פון איינצעלנע פערזאנען אדער פון גאנצע געמיינשאפטן. פון זייערע אויפגאבען און פון די ערד׳ישע אינטערעסען פון די פעלקער. דער פילאזאפישער טעות פון דער ראסען־טעאריע איז דער, דאס זי וויל מאכען פון מענש א זאך, א טראפען בלוט, א פראדוקט פון א ראסע, און נישט א פערזענליכקייט אזוי ווי גאט האט זי בעשאפען מיט א נשמה, וועלכע איז אונ־שטערבליך, דאן ווען קיין בלוט־געמיינשאפט, ווי גרויס זי זאל נישט זיין, וועט קיינמאל נישט זיין אייביג.

דער לעצטער טעות איז פון יורידישער נאטור און בעשטעהט אין דעם, דאס א ראסע ווערט אנער־קענט אלס די העכסטע, גאנץ ליכע ערשיינונג פון געט־ליכען ווילען. דאס פערלעצט דאס נאטירליכע רעכט פון יעדען אינדיווידואום. ווען די געמיינשאפט, די קאלעקטיוויטעט נעמט איבער אלע רעכט, ווערט זי נישט נאר דער איינציגער געזעצגעבער און ריכ־טער פון יעדען מענש, נאר אויך דער ריכטער אי־בער דעם, וואס איז מאראליש און וואס נישט. עס דערגעהט צו דעם, און דאס איז די לאגישע קאנ־סעקווענץ, דאס עס ווערט דאן איבעריג דער בעגריף פון גאט אליין.

ראסע בעדייט צוטיילונג — ענדיגט זיין אויפ־זאץ דער „אסערוואטארע ראמאנא" — די ראסען־טעאריע פיהרט אין איינטיילונג צווישען מענשען, צווישען וועלט־בעגריפען, צווישען פערשידענע גלויבענס און פיהרט זיכער נישט צו א פערשטענדיגונג צווישען פעלקער. דאס זעהט מען אמבעסטען אין דער שטעלונג (פון די ראסיסטען) צום יודישען פאלק, וועלכער ווערט דורך היטלערן בעטראכט „אלס צושטערער און בעהערשער" פון עלטערע פעלקער". די דאזיגע שטעלונג, וועלכע קען זיין לאגיש אויפ׳ן גרונד פון דער ראסען־טעאריע, וואס וויל צושרייבען א גאנצען פאלק די פעהלערן, וועלכע עס קען האבען אנ׳איינצעלנער מענש, זוכענדיג אבער איהם צושטערער און בעהערשער פון עלטערע פעלקער". בעווייזט, וועלכע קוועלען פון שנאה די ראסען־טעאריע איז פעהיג צו שאפען.

דער לאנגער און קריטישער ארטיקעל פון „אסערוואטארע־ראמאנא", אין וועלכען די היטלע־ריסטישע ראסען־טעאריע איז אונטערגעצויגען גע־ווארען דער שארפסטער קריטיק פון יעדען געזיכטס פונקט, מאראלישען, רעליגיעזען, היסטארישען און יורידישען, האט ארויסגערופען אין די רוימישע קרייזען גרויס אינטערעס און פערשידענע קאמענ־טארען.

ערפאלגרייכער באיקאט

פון דייטשע סחורות אין אמעריקא

פירמעס ציהען צוריק בעשטעלונגען און צאהלען קנס לטובת דעם פאנד פון דייטשע פליטים

נ י ו ־ י א ר ק, (יט"א) דער פעראייניגטער אנטי־נאצי באיקאט־ראט אין אמעריקא האט ארויס־געשטעלט פיקעטען פאר דריי יודישע פירמעס אין ניו־יארק, וועלכע האבען געהאט בעשטעלט רויכ־ווארג פון לייפציג אויף א סומע פון 200 טויזנט דאלאר. אין רעזולטאט פון דער פיקעטען־אקציע האבען די דריי פירמעס מסכים געווען אויף א בוררות, בעת וועלכען עס איז דערגרייכט געווארן א פערשטענדיגונג, און די דריי פירמעס האבען מסכים געווען צוריקצורופען די בעשטעלונגען און אלס קנס בעצאהלען 5 טויזענד דאלאר פון יעדער פירמע פאר׳ן הילפס־פאנד לטובת די פליטים פון דייטשלאנד.

געיעג אויף יודישע סטודענטען
אויפ'ן ווילנער אוניווערסיטעט

אין דער ווילנער „צייט" ליינען מיר:

מאנטאג איז אויפן ווילנער אוניווערזיטעט פארגעקומען א פאַרמעלער געיעג אויף יודישע סטודענטען.

די ענדעקישע שטעקען־העלדען האבען געשלאגען אויף רעכטס און אויף לינקס וואו נאר זיי האבען געטראפען א יודישען סטודענט. זיי האבען זיך שוין נישט באגנוגענט מיטן באזייטיגען יודישע סטודענטען פון די רעכטע בענק און זיך פארמאסטען איינגעצען נישט אריינצולאזען די יודען אין אוניווערזיטעטס בנין. ווי ס'ווייזט זיך אויס האבען זיי זיך דערצו גוט צוגעגרייט און ארגאניזירט זייער אטאק אויף יודען כמעט אויף אלע פאקולטעטען.

ביז א זייגער 10 פריה האט מען נאך די יודישע סטודענטען אריינגעלאזט אין הויפטבנין פון אוניווערזיטעט. אבער פון 10 א זייגער האט א גרעסערע באיובקע פון ענדעקישע סטודענטען באזעצט דעם הויפט־אריינגאנג פון הויף פון אוניווערזיטעט און נישט אריינגעלאזט קיינעם פון די יודישע סטודענטען, וועלכע האבען געדארפט גיין אויף די לעקציעס פון יור. מאטעמאטיק און הומאניסטיק.

נאכדעם ווי די שטעקען־העלדען האבען בלאקירט דעם אריינגאנג פאר די יודישע סטודענטען — האבען די ענדעקעס אנגעהויבען א געיעג אויף די יודישע סטודענטען וועלכע זענען געווען אינעווייניג אין די אודיטאריומס פון אוניווערזיטעט. אנגעהויבען האט זיך דער אטאק פון 1־טען יאהר יורי. דער קריסטליכער סטודענט יאווארסקי האט אויסגעבראכען א שויב אין אודיטאריע זאל און אנגעהויבען יאגען די יודישע סטודענטען, דא זענען צעשלאגען געווארן די סטודענטען הירש בערלאוויטש און בירנבוים, ליטער פאר יוגענטשוץ ביים אוניווערזיטעט מגר. סטאמא האט זיי ערטיילט די ערשטע הילף.

א טייל יודען האבען זיך דאן בעהאלטען אין סטאמאס קאבינעט, צווישען די שלעגער איז געווען אויך א געוויסער וויסאצקי.

די אטפאלען האבען זיך דאן פארשפרייט ווייטער אויף די איבעריגע אודיטאריומס פון אוניווערזיטעט מ'איז באפאלען יודישע סטודענטען אויך אויפן הויף אין קוועסטור, אין ליעןזאל א.אז.וו.

ביים הויפט־אריינגאנג זענען צעשלאגען געווארן די סטודענטען שולגייפער (1־טער יאהר הומאניסטיק), קוריצקי (2טער יאהר מאטעמאטיק), ביים ארויסגיין נאך דער לעקציע פון פראפעסאר גוטקאווסקי (סטאטיסטיק) האט מען צעשלאגען די סטודענטען יוסף ווידער. קופער, מארקוס, מייזעל, צווישען די כוליגאנעס האט מען געזעהן די סטודענטען ציששווסקי, סאבאלעווסקי און וויסאצקי — אלע מיטגלידער פון קארפאראציע „פאלעסיע". קיינער האט די כוליגאנעס נישט געשטערט. אין „שאטניע" האבען די ענדעקישע כוליגאנעס געטראפען דעם יודישען סטודענט מיכאל טשערניכאוו (א זוהן פון ארזו. טשערניכאוו) און האבען איהם דארט אזוי צעמזיקט מיט שטעקענס און אנדערע מכשירים, אז כ'האט איהם געמוזט אפפיהרען אין „גיכע הילף". די כוליגאנעס זענען פון „שאטניע" ארויס אויפן הויף און דא צעשלאגען דעם יודישען סטודענט כאפאל (3־טער יאהר רעכט), דאן זענען די שלעגער אוועק אין קוועסטור, וואו זיי האבען צעשלאגען די יודישע סטודענטען מאריץ לאנדאו און אברהם יפה, די שטעקען־העלדען האבען זיך נישט געשטערט צו שלאגען די יודען פארן קוראטאר אין די אויגען, דער קוראטאר ה' האנקע האט די שלעגער געפרובט פאררוהיגען אבער אהן ערפאלג. די כוליגאנעס האבען האנקען פארשטופט אין א צימער און אליין געבושעוועט ווייטער.

אין א ווייל ארום איז חארט אנגעקומען דער רעקטאר ה' סטאניעוויטש. די ענדעקישע סטודענטען האבען געפרעגט ביים רעקטאר וואו זענען די „צרחאנען" וואס מ'האט זיי גענומען בעת דער בלאקאדע?

דער רעקטאר האט זיי געענטפערט קורץ, אז פראפעסאר יאקאוויצקי איז דאך אוועק. וואס די תשובה פעדייט האט ער נישט פערטייטשט. די הויפט־אנפיהרער פון די געשלעגען אין קוועסטור זענען געווען די סטודענטען יאן דראוונעל און דער באריהמטער זיענקיעוויטש.

פון קוועסטור זענען די שלעגער אוועק אין ליינזאל און מיט געשרייען „וואן זשידזשי" האבען זיי זיך געווארפען שלאגען די יודישע סטודענטען, דא האבען די כוליגאנעס שטארק צעשלאגען די יודישע סטודענטען יעקב גארחאן (וואונדען אין קאפ און אין פנים), יעקב פארעצקי און יצחק לופטצאנסקי, גארחאנען האט מען אויף א דראזשקע אפגעפיהרט אין דער „גיכע הילף".

גלייך ווי ארזו. טשערניסאוו האט זיך דערוואוסט וועגען דעם ברוטאלען אנפאל אויף זיין זוהן אין שאטניע פון אוניווערזיטעט, האט ער אינטערוועניר וועגן דעם ביים רעקטאר. דער לעצטער האט איהם געראטען אנטשולדיגן וועגען פאַרפאל מיט זיין זוהן א שריפטליכע מעלדונג.

די קאסטעט־העלדען האבען זיך נישט בעגנוגענט מיטן שלאגען אין הויפט־בנין

זיי האבען אויך געבושעוועט אין די אנדערע אוניווערזיטעט־בנינים.

אויף דער לעקציע פון פילאלאגיע אויף זאמקאווע גאס האבען די ענדעקישע כוליגאנעס ארויסגעווארפען פון אלע יודישע סטודענטען פון אודיטאריום און דערביי שטארק צעשלאגען דעם סטודענט צווילינג. די כוליגאנעס האבען זייער קרבן אומגעווארפען אויף דר'ערד און געטראטען מיט די פיס.

אויף דער לעקציע פון שיינער קונסט האט מען ארויסגעטריבען אלע יודישע סטודענטען. דער הויפט־אוואנטוריסט איז דא געווען איינער פיאסעצקי.

פאר דער לעקציע פון פראפעסאר אסטראָווסקי (קלאסישע פילאלאגיע) האבען די ענדעקעס מיט געוואלד ארויסגעשטופט פון ארט די סטודענטין סאגייע לעווין, וועלכע איז געזעסען אין צענטער. דער צענטער מוז שוין אלזא אויך זיין „יודען־ריין".

דער פראפעסאר האט נישט רעאגירט און האט געראטען דער סטודענטין בעסער זיך זעצען לינקס.

ענדעקישע סטודענטינס קאנען אויך די מלאכה

אויף דער לעקציע פון מינעראלאגיע האט די ענדעקישע סטודענטין פיאטראווסקא זיך געווארפען אויף דער יודישער סטודענטין פריידענשטיין מיט קולות זי זאל תיכף פערלאזען די רעכטע זייט. ווען זי האט נישט געפאלגט האט די ענדעקישע „העלדין" ארויסגעשמיסען די ביכער פון דער יודישער סטודענטין, זיי א זעיגעטען אן דר'ערד, שרייענדיג „אדיאזור". די יודישע סטודענטין האט זיך אבער פון ארט נישט גערירט. דאן האט די פוילישע סטודענטין דעמאנסטראטיוו פערלאזען דעם זאל. דער פראפעסאר האט פארזאטע דער יודישער סטודענטין נאכגעבען די ענדעקעס, וועט דאן רוהיג ווערען. היות אבער ווי צו קיין בערוהיגונג איז נישט געקומען, האט דער פראפעסאר די לעקציע נישט געהאלטען.

אויף א באקטעריאלאגישער דעמאנסטראציע אויף אביאזחאווע גאס האט א באיובקע, בעוואפענט מיט שטעקענס נישט אריינגעלאזט די יודישע סטודענטען. דעם יודישען סטודענט ראפאפארט, וועלכער האט געוואלט אריין אויף דער לעקציע האט מען ליכט צעשלאגען.

אויף זאקרעט, וואו ס'האט געדארפט פארקומען א לעקציע פון אנאטאמיע זענען געקומען 50 ענדעקישע כוליגאנעס בראש מיט די סטודענטען כאלערווא (1־טער קורס מעדיצין) און זשאראגאווסקי (פראַוא), און נישט אריינגעלאזען די יודישע סטודענטען. דעם סטודענט האיעווסקי האט מען דערביי דערלאנגט טרוקענע קלעפ. קיין פאליציי האט מען דארט אויף א רפואה נישט געזעהן.

אויף דער לעקציע פון פראפעסאר פאוולאס

האט דער וואזשני צוזעקלעפט אויף די רעכטע בענק וויזיט־קארטען פון פוילישע סטודענטען. דער פראפעסאר האט נישט רעאגירט. די יודישע סטודענטען זענען בעת דער לעקציע געשטאנען.

אויף דער לעקציע פון פראפעסאר פעלשטאר (פאטאלאגיע) זענען אין אודיטאריום, אריין 4 ענדעקעס לאדעניץ וואשינסקי, פאראפיאנאוויטש און שטעגאווסקי און פערשליסענדיג די טיר פון אינעווייניג האבען זיי בעפוילען דעם וואזשני צו פערשליסען אלע איבעריגע טירען און קיינעם נישט אריינלאזען. דער וואזשני האט געפאלגט די ענדעקעס, ווי זיי וואלטען געווען חס ודי אמת'ע בעלי־בתים. די ענדעקעס האבען אזוי ארום געהאלטען בלאקירט דעם זאל, אויסגעלייגט וויזיט־קארטען אויף די רעכטע בענק, און ערשט ווען ס'האט זיך פערזאמעלט א גרעסערע צאהל פאלאקען האבען זיי געעפענט די טירען און אריינגעלאזט די פאלאקען אויף די רעכטע בענק, לאזענדיג פריי די לינקע. די יודישע סטודענטען זענען בלית ברירה געשטאנען.

„מיר גייט עס נישט אן"

אויפן צווייטען קורס פיזיאלאגיע האט מען אראפגעשטופט פון די בענק די יודישע סטודענטין בורגין. זי האט אינטערווענירט ביים דאצענט קארניצקי, ער האט אבער קאלט געענטפערט: „מיר גייט עס נישט אן".

פראפעסאר ראזע רופט די יודישע סטודענטען זעצען זיך אויף די טרעפלעך פון זיין קאטעדרע

אויף דער לעקציע פון פראפ. ראזע (נעאורלאגיע) האבען די ענדעקעס צולייגט זייערע וויזיט־קארטען אויף די רעכטע בענק. די יודישע סטודענטען האבען אינטערווענירט ביים פראפעסאר, אבער אהן ערפאלג, די יודישע סטודענטען זענען די גאנצע צייט געשטאנען. דער פראפעסאר האט איינגעלאדען די יודישע סטודענטען זיך זעצען אויף די טרעפלעך פון זיין קאטעדרע.

די אקציע איז געווען פון פריהער צוגעגרייט

נאך פרייטאג האבען איניגע פוילישע סטו־
דענטען געווארענט די יודען, אז מאנטאג וועט
אין אוניווערזיטעט די יודישע סטודענטען נישט
ריינלאזען. אזוי האט דער מיטגליד פון פויל
מעדיקער־קרייז גע"אסירייסקי פרייטאג דעם
זיך אויסגעדריקט פאר א יודישען סטודענט,
„מאנטאג וועט איהר אויפן אוניווערזיטעט נ
לערנען".

א גאנצען טאג האבען די שטעקען־העלדען געהוליעט

אויך נאך האלבען טאג און אין די אוונט־
שעה'ן האבען ענדעקישע באיובקעס פאטרולירט א
זאקריטאווע און ביי אנדערע אוניווערזיטעטס
און נישט צוגעלאזט די יודישע סטודענטען צ
סעמינארען.

פון די צעשלאגענע יודישע סטודענטען הא
זיך נאר 4 געווענדעט אין דער „גיכער הילף".
זענען יעקב גארהאן (1־טע בארטארי 11), נתן
דאן (סטעפאן 28), מלך אבראמאווסקי (גאוו
4) און מיכאל טשערניכאוו (פארטאווע 28).

ווי אזוי איז געשלאגען געווא דער סטודענט גארדאן

1 א זייגער בייטאג האט זיך א גרויסע
כוליגאנעס מיט אויסגעשרייען „נידער מיט די
דען" זיך אריינגעריסען אין ליעןזאל ביי דער
ניווערזיטעט־ביבליאטעק. די פאליציי־גרופע,
איז געשטאנען ביים רעפרעזענטאציע־פאלא
די דעמאנסטראנטען, וואס האבען זיך אריינגער
אין דער ביבליאטעק נישט געשטערט.

אין ליעןזאל זענען זיי אריינגעפאלען מיט
געשריי „יודען ארויס". דאן האבען זיי זיך גענומ
אויספרעגען יעדען לייענער, צי ער איז א יו
געכאפטע יודען, דהיינו, יעקב גארהאן איז פון
זאל ארויסגעשלעפט געווארען פאר די האר. אין
רידאר האט א צווייטע גרופע כוליגאנעס געש
גארדאנען מיט קאסטעטען און שטעקענס אי
קאפ.

מיט די פרויען־כוליגאנעס. וועלכע האט
געהאלפען זייערע „העלדישע" ברידער האט א
פיהרט די סטודענטין לאשקעוויטש.

בלוט און פייער
אין דער שפראך פון ציפערן
דער גהינום־שניט פון זעקס חדשים טעראר אין ארץ־ישראל

ירושלים (יט"א) דער פאליטישער דעפארטאמענט פון דער יודישער אגענץ האט פערעפענטליכט א בראשור, וועלכע גיט איבער אין טרוקענע ציפערן דאס, וואס דער ישוב האט איבערגעלעבט פאר די 6 חדשים אומרוהען אין 1936. דער מאטעריאל פון דער בראשור איז קאנטראלירט געווארען אויפן סמך פון רעגירונגס־ידיעות און איינפארמאציעס פון אנדערע קוועלען.

קרבנות: 82 יודען (74 מענער און 8 פרויען) זענען דערמארדעט געווארען אין די בלוטיגע חדשים אפריל—אקטאבער 1936. פון זיי זענען אויפן ארט געפאלען טויט 46 און די איבעריגע 36 זענען געשטארבען פון די וואונדען, חוץ דעם זענען געשטארבען נאך 9 יודען איבער סיבות, וואס האבען א שייכות צו די אומרוהען.

פערוואונדעטע: 369 יודען (327 מענער און 42 פרויען) זענען בעת די אומרוהען פערוואונדעט געווארען. 110 זענען שווער פערוואונדעט געווארען, פון וועלכע 36 זענען געשטארבען. 172 פון די פערוואונדעטע זענען נאך דער ערשטער הילף אוועק אהיים און 233 זענען געבליבען אין די שפיטאלען.

וואו מען האט דער'הרג'עט? 33 פון די דער'הרג'עטע און 202 פון די פערוואונדעטע זענען דער'הרג'עט אדער פערוואונדעט געווארען געהענדיג צו אדער פון דער ארבייט און נאך 6 זענען דער'הרג'עט און 24 פערוואונדעט געווארען בשעת רוצחים זענען בעפאלען זייערע וואוינונגען. 17 זענען דער'הרג'עט און 123 פערוואונדעט געווארען אינטערוועגס, 26 זענען פערוואונדעט געווארען בעת אטעטאטען אויף אייזענבאהנען.

קינדער און זקנים: צווישען די הרוגים זענען פערהאן 2 מיידלעך און 3 יונגלעך אונטער 10 יאהר און 4 יונגלעך און 3 מיידלעך אין עלטער צווישען 10 און 20 יאהר.

קרוב 2 טויזענד איבערפאלען: פאר דער גאנצער צייט פון די אומרוהען האט מען אויף יודען בסך־הכל אויסגעפיהרט 1996 איבערפאלען.

אויסגעהאקטע בוימער: 895 מאל האט מען אטאקירט יודיש האב און גוטס. 200 טויזענט פרוכט און וואלד־בוימער זענען רואינירט געווארען. חוץ דעם האט מען פערברענט 17 טויזענט דונאם תבואה־פעלדער, הונדערטער וואוינונגען, סחורות א. אז. וו.

איבערפאלען אויף פאליציי און מיליטער: 795 מאל איז מען בעפאלען פאליציי, מיליטער און רעגירונגס־בעאמטע, 360 איבערפאלען זענען אויסגעפיהרט געווארען אויף אייזענבאהנען, אויטאבוסן און אנדערע קאמוניקאציע־מיטלען.

אראבער בעפאלען אראבער: 305 מאל זענען אראבער בעפאלען אראבער. חוץ דעם זענען פערהאן א סך פאלען, ווען אראבער האבען פערניכטעט אראביש אייגענטום, 1369 מיליטערישע באמבעס, מינעס און טייוועל־מאשינען זענען געווארפען געווארען אויסער די 263 באמבעס, וועלכע די פאליציי האט אנטדעקט בעת רעוויזיעס.

וויפיל האט מען ארעסטירט? 3111 אראבער זענען ארעסטירט געווארען פאר בעטייליגען זיך אין די אומרוהען. אין דער דאזיגער ציפער זענען נישט אריינגערעכנט די אראבער, וואס זענען פערשיקט געווארען אין קאנצענטראציאנס־לאגער.

יפו — די בלוטיגע שטאט: יפו פערנעהמט דעם אויבענאן אין דער צאהל יודישע הרוגים און פערוואונדעטע (11 דער'הרג'עטע אין שטאט און 8 אויף די גרעניצען מיט תל־אביב; 90 פערוואונדעטע אין שטאט און 60 אויף די גרעניצען). דאס צווייטע ארט פערנעהמט ירושלים (11 דער'הרג'עטע און 43 פערוואונדעטע). נאכהער קומט חיפה (7 דער'הרג'עטע און 22 פערוואונדעטע) כפר סבא (6 הרוגים) און צפת (4 הרוגים).

וויפיל מאל האט מען אטאקירט
די דרויסענדיגע קווארטאלען האט מען 70 מאל
קירט מיט שיסעריען. התקוה און בית־דגן,
גרעניצען מיט יפו, זענען 46 מאל אטאקירט
ח ן. נס־ציונה האט מען 36 מאל אטאקירט.
הבובש 33 מאל, עין־הרוש און תל־יוסף 28
מוצא ביי ירושלים 25 מאל, תל־ליטווינסקי 24
עטרות 25 מאל, המתנחל און כפר אז"ר צ
מאל, אריזה, גחחת, גבעת־עדה, משמר־העמק און
רבור זענען אטאקירט געווארען צו 15 מאל
28 פונקטען און 9 קווארטאלען מעהר ווי צו 10

שוהלען, בית־עולמ'ס און קראנ הייזער: 11 מאל האבען אראבער אטאקירט
לען (5 מאל געווארפען באמבעס און 4 מאל
געצונדען), 3 מאל פערשוועכט יודישע בית
און 26 מאל געשאסען אויף יודישע שפיט
סאנאטאריומס און אמבולאנסען פון רויטען מ

קינדער־היימען און מושב־זקני
9 מאל האט מען אטאקירט קינדער־היימען און
יתומימ'ס, 19 מאל געווארפען באמבעס אדער
סען אויף יודישע פאלקס־שולען און 3 מאל
מושב־זקנימ'ס.

פיש ליידען אויך אויף ים־קראנקהיי
ווען מען פיהרט זיי אויף א שיף צו ווייטע לענדער

אז מענשען זאלען ליידען פון ים־קראנקהייט איז נישט קיין נייעס, אבער אז פיש וועלכע זענען געוואוינט צו שטורעמדיגע כוואליעס זאלען אויך ליידען פון דעם, דאס איז טאקע א מערקווירדיגע זאך.

עס איז אבער א פעסטגעשטעלטער פאקט, אז געוויסע טראפישע פיש, ווען מען נעהמט זיי ארויס פון וואסער און מען פיהרט זיי אויף שיפען פאר פיש־קאלעקציאנערען אין אנדערע לענדער, ליידען זיי שטארק פון ים־קראנקהייט.

צווישען באחנעא און די פיליפין־אינזלען איז פאראן א שבט פון וואסער־ציגיינער, זיי געפינען זיך אויף ספעציעלע שיפלעך און שווימען זעלטען צו צום ברעג. טאמער דארפען זיי אבער יא אמאל ארויסגעהן אויף דער טרוקענער ערד, פאדרעהען זיך זייערע קעפ און זיי ברעכען, גלייך ווי אנדערע מענשען, ווען זיי ליידען פון ים־קראנקהייט.

מענשען, וועלכע זענען נישט געוואוינט צו רייטען אויף קעמלען, באקומען ים־קראנקהייט בעת די ערשטע פארזוכען צו רייטען אויף אט דעם מדבר־באשעפעניש פאר לאסט.

קראנקהייט, איבער וועלכער זיי זענען טויב,
אבער נישט פון ים־קראנקהייט. ווייל די ים־ק
הייט ווערט פאראורזאכט פון דעם באוועגען זיך
דער פליסיגקייט אין נא־מאל־צעזוכטע אויער
פאלאגיום, דער גרוישער מאלער האט אין
א בילד אזוי רעאליסטיש געשילדערט א סצענע
ים־קראנקע פאסאזשירען, אז פיל סענסיטיווע מ
זענען אליין געווארען „ים־קרענקליך" בלויז פ
קוקן אויפן בילד.

עס זענען פאראן א סך מיטלען און זאפא
זיך צו פארהיטען פון ים־קראנקהייט, ווען
פאהרט אויף א שיף. אט זענען א צאהל פון זיי:
האלטען א זעקעל איבער דער נאז און
אריינלייגען וואטע אין ד'אויערן; פארבינד
אויגען מיט א באנדאזש; ליגען אויסגעשט
אויף דער פליצע; נישט רויכערען בעת דער ים
טאנצען ריטמיש לויט די וואקלונגען פון דער
עסען א סך פרוכט און שפייז וועלכע פארמאג
צאַלקאַהאָל, טראגען א פלעשעל קוועק־זילבער
האלז און אז. וו.

א ווענ פון טריט... א וועג פון אפגרונד...

פון דער סעריע: „יודען איז פרעמדען לעגיאן"

פון י. האמסקי

...איך פלעטער אין מיינע נאטיצען איבער די יודען אין פרעמדער לעגיאן, איך מיש די ערינערונגען ווי געהען צו ענדע... דא און דארט וואדפט זיך א פראזע, א ווארט פלויז, אייליג נאטירט, אויפגעשריבען אין איין מאמענט, אפט געשריבען אויף דער ... און א גאנץ בילד לעבט אויף פאר מיינע ...

... בית-עולם.

א קליין ארומגעצוימטער מיליטערישער בית-... אין טיפען הרום פון אלזשיר, א וועג א לידיגער פעלדער ליידיגע, אויפגעשטעלטע ווענט אהן ..., אפגעריסענע פענסטער, פערשאטענע ווענט ..., א קאזארמע איז דא אמאל געווען, א לאגער לעגיאן, איז אלעס צעפאלן זיך שוין לאנג, אלעס א ניהעריג מויערל איז געבליבען מיט אביסעל ... אויך פערשאטענע מיט זאמד, אויך אויפגע... דא און דארט פון דער זון... בין איך צו... איבער ביי די זייטען פון די קברים, האט דער ... מיר אויפגעקלערט:

— דאס טהאבען זיך אונטער שאקאלען! — ... איך אפגעשוארט-דעם זאמד, געפרובט לעזען ... נאמען אויפן צלם, לאנג איז עס שוין פערוויישט. ... אויף איינעם האב איך דערלייענט זיך א יעדער ... קלינגענדיגען נאמען מיט א פארנאמען: ...מא" — ווער איז ער דער לעגיאנער געווען? ... וואטען איז ער געקומען? — און וועלכע יו... טאמע וויינט טאך איצט נאך איהם די אויגען ...? — אזוי איז עס, א לעגיאנער פאלט. מעג ער ... זיין, שטעלט מען א צלם, ווייל זיין רעליגיע ... מען דא נישט, בלויז די נאציאנאליטעט, סאלדאט ... לעגיאנטעהן פאר דעם צלם. אמאל טרעפט זיך ... צווייטער יוד בעט מען זאל איהם אויפן צלם ... א מגן-דוד אויסמאלען. אבער מייסטענס בלייבט ... אונטער דעם צלם. געדינט אונטער פרעמדע ... געבליבען אויף אייביג אונטער א פרעמד... סימבאל.

... וועלט א טיפע האט פאר מיר זיך געעפענט. א... יודען האב איך געטראפען. שטארקע יודען, ... פליציגע יודען, יונגען מיט פויסטען, יודען מיט ... שטאלענע בליקען, וואס קוקען דער געפאהר ... אויגען אריין און פיהלען קיין מורא נישט — ... וואס הויבען לייכט א משמר, יודען וואס שטעלען ... א ברוסט פאר דער געפאהר און בראווירען ... מיט טויט, יודען וואס שלאגען אריין מיט א מעסער ... פויסט דעם רעספעקט אין א סוליטאנישען ... אריין — אזעלכע יודען! — און דערביי ... וועלטען, אזוי זעלטענע פארחארבענע, כאטש דער ... אפטרונג פון פערדארבענקייט עפענט זיך ... פאר זיי און לאקט און ציהט און רופט און ... באנגעהר! — אך עס איז נישט קיין שום ווילען ... שטעלען דעם יוד העכער פון אנדערע — אין ... לעגיאן זענען אלע גלייכע קאמפאניאנען ... נישט איינמאל האב איך בעוואונדערט דעם ... מענערישען ווילען ביי אט די יונגע יודי... , ווייל וואס גיט זיי אזא כח געגענצושטע... טייל אלטע לעגיאנער מיט ספעציעלע זייטן... פערשידענע לאקונגען פון די „רעזערווירטע ...טאלען" —

... א יודיש יונגעל פון ריגא מיר געזאגט:

— אמאל איז עס אן ארימער יודישער בריף פון ... עלטער מאמען, אמאל זענען עס עטליכע ווערטער ... שוועסטער, וואס היטען אונז אפ.

— א גרויסער, א הויבער א מעכטיגער יונג, האט ... מיר געערט אזוי, און דערציילט ווייטער:

— פיער מאנאטען האבען מיר מארשירט אין די ... טעג געלאגערט, גענבט מארשירט, קיינעם נישט ...

געזעהען, געווען דורשטיג נאך ווייב, גאטהער איז געקומען דער באפעהל „אפרוהע". און מיר זענען געבליבען עטליכע טעג אויף איין ארט. איז באלד אנגעקומען דער „סערעס-צע" מיט די אראבישע גאר... מען-פרויען. בילדער האט מען אויסגעשלאגען און די לעגיאנערען האבען זיך אויסגעשטעלט אין רייהען און געווארט אויפן ביסעל „ליבע". בין איך אויך געשטאנען. א צייט און דורך און מיין רייהע האט זיך אלץ דערנעהנטערט: און אז איך בין געשטאנען ביים סאמע בילדער האב איך דערפיהלט דעם ריח פון שוייס און פודער און דערהערט, ווי די פרוי שרייט צו מיין פארגעהער: —

— שנעלער... שנעלער..

האט עפעס אויפגעציטערט אין מיר. און אונטערליכער עקעל האט מיך ארומגענומען.

— איך, א יודיש יונגעל? —

און איך בין אוועק.

— פארוואס?

— ווייל איך האב דערפיהלט מיין מענשליכע ווירדע באליידיגט.

אזוי האט גערעדט א יונגער א פוסקלאטיגער יודישער לעגיאנער.

אויף אנ'אנדער בלעטעל ביי מיר לייען איך צוויי ווערטער: — „געשפיגענע בילדער" — אה! — וואס פאר א ערינערונג! — א הויכער, פראכטפולער יונג, א יאהר 35, זעהט נאהנישט אויס ווי א יוד. אנ'אמתער גבור. א מאן פון געוואלדיגער ענערגיע, קיין שום גראד נישט, א פשוט'ער לעגיאנער פון צוויי טען קלאס אבער א פולע ברוסט מיט מעדאלען. קען נישט אוואנסירען, ווייל ער איז א מוויסער שלעגער, דינט שוין צעהן יאהר, האט א קאפ בלאנדע האר, א שטערען פול זון, אויגען שווארצע, הייסע, לאכעדיגע און פראוואצירענדע.

— א צייכנער! —

ער איז א פוילישער יוד, מאלט וואונדערבאר, ווייזט גערן זיינע בילדער מייסטענס אקווארעלען.

— אנדערע פארבען האב איך נישט.

און גיט צו: —

די בילדער גיט ער אפ די אפיצירען, בעהענגט זיי אין יעלנער-הויז:

— איך דארף זיי נישט.

אבער איין אקווארעלע טראגט ער מיט זיך, ווייזט זי נערן און לאכט דערביי.

— א געשפיגען בילד! —

און ער דערצעהלט מיט גרויס געלעכטער.

— אין דער ווילסטע געווען. געוואלט מאלען, קיין טראפען וואסער נישט געהאט. האב איך געשפיגען טרוקען געווען אין האלז, האבען זיי אלע ארום געשפיגען אויף דער פארב און איך האב געמאלען...

לאכען אלע מיט: —

— אמת, אמת, אזוי האט ער דאס בילד געמאכט...

* * *

און א יודיש יונגעל, וואס חלומ'ט אונטער דעם לעגיאנערישען מונדיר פון... ארץ-ישראל — גייט ארום מיט דער ביקס אין דער האנט און טראכט, אז באלד וועט ער פריי ווערען און וועט האלטען וואפען אין זיין לאנד! — און ער חלומט טאך מעהר פון א יודישען לעגיאן און ער דערציילט מיט פלאם אנדערע יודען: —

— וועלען מיר שוין איצט קענען שיצען יודען!

* * *

און א טערקישער יוד, א סערזשאנט-שעף, א שיכור, א שלעגער און נאך עפעס אויך... וואס פערפיינט א גאנץ יאהר זיינע זעלנער און בעזונדערס טאקע די יודישע און אום יום כפור קומט ער זוכען יודען, בעט זיך ביי זיי, מען זאל קומען מיט איהם מאכען די „פריער" (תפילה) און די יודישע לעגיאנערען זענען זיך טוקס אן איהם רעמאלט און זאגען אז זיי זענען נישט פרום און אז זיי ווילען נישט דאווענען — און דער טערקישער יוד, דער סערזשאנט - שעף ציטערט, אז ער וועט פון גאט קיין פערגעבונג נישט אויסבעטען, ווייל ער דאווענט אהן א מנין... שפעטער דערוויסט ער זיך, אז די יודען האבען יא געדאווענט. זענען ביז א שהול קילאמעטערס ווייט אוועק והען איהם! — ווערט ער ווילד פון רציחה פיינט נאך משהו די זעלנער און שיכורט נאך מעהר פון צער טאמער האט ער קיין גוט יאהר נישט אויסגעבעטען... אזוי גיבען זיך איבער יודישע לעגיאנערען פון יאהר צו יאהר מיט איהם צו זאמען נישט דאווענען אום יום-כפור.

א קאוונער בחור, א טיהדריגער, א ברייט-פלייציגער מיט ברייטע פעטע הענט מיט א שווארץ פערברענט פנים, מיט א ביקס אויפן אקסעל האט מיר געערדט אין אן אוונט: — אומעטום האב איך זיך ארומגעשלעפט, געווען אין שלאכט, אראבער האבען שוין געבאפט מיך געפאנגען, צו א האר פון א ברוגעם מיך צוגעבונדען און געדראפט שיסען אין מיר. מיט די לייצעס פון זייערע פערד האבען זיי געשמיסען מיר איבער'ן פנים און איך האב געשוויגען, קיין איין געשריי אפילו נישט געגעבען, ווייל איך האב געוואוסט, אז טאמער שריי איך, וועלען זיי מיך ערשט האמאלט טויט-שלאגען, אייף ביינאכט האט מען מיר אליין געלאזען, פון מיינע וואונדען איז בלוט געפלאסען. און שאקאלען האבען דעם ריח פו מיין צעריסען לייב דערפיהלט און גענומען ביינאכט צושארען זיך צו מיר... אויסשטעלען זיך אין א ראד ארום מיר, והאיען, ווארטען אויף מיין פינסטערער חתונה, באלד וועל איך דעם לעצטען צאפעל געבען און זיי וועלען פון מיר א סעודה מאכען... אליין בין איך געווען אין דער ראד פון די אפשויליכע חיות ארום, הונגעריגע מיט אנגעצונדענע אויגען מיט מיאוסע שמאלע פיסקעס. מיט אזא אפשויליבען והאיען... און די נאכט איז נאך געווען אזא ליכטיגע, אז קיין איין פערטעל סעקונדע פון מיין שרעקליכער אגאניע איז פאר מיינע איינענע אויגען נישט פארלוירען געגאנגען... זיי האבען געוואיעט און איך א געבונדענער האב געשריגען, אן אמתער קאנצערט פון פערשאלטענקייט איז עס געווען. זיי ארום וואיען אלץ נעהנטער און אלץ הרייסטער און איך שריי אלץ מידער! — און באלד, באלד קומט דער סוף און שפיגעלט זיך אריין מיט די אלע שארפע ציין פון די אלע אפשויליכע שאלאטן-פיסקעס אין מיין ארימען פערפייניגטען, געהונדענעם לייב... און וואס נעהנטער מיין סוף איז געקומען אלץ מעהר האב איך פערטיידיגען זיך געוואלט, אלץ מעהר לעבען-בלייבען געוואלט און מיט מיינע איינענע ציין האב איך דעם שטריק צעביסען און אין סאמע פארטאג שוין מיט א ווילדען געשריי פערטריבען די אפשויליכע וואיערינע שאקאלען און שפעטער אין חורשט און אין בלוט פון די וואונדען און אין א לעצטע אטעם דערשלעפט זיך קוים צו אונזערע ערשטע מעהאריסטען. טאג איז שוין געווען און מיין רעטונג אויך...

ווי אזוי מענטשן האט געלעבט איז אינדיען מיט 5.000 יאהר צוריק

אן אמעריקאנער ארכעאלאגישע עקספעדיציע האט אין אינדיען, אין דעם טאל פון דעם טייך אינדוס, אויסגעגראבען די רואינען פון א שטאט, וואס האט עקזיסטירט האט געבליהט און איז געווען פול מיט לעבען און טעטיגקייט מיט פינף טויזענד יאהר צוריק. פון די רואינען גופא און פון די פיל זאכען וואס מען האט צווישען די רואינען געפונען, קריגט מען א שטיקעל באגריף וועגען דעם, ווי אזוי די מענשען האבען דאן געלעבט.

די הייזער אין דער שטאט זענען געווען געבויט פון געברענטע ציגעל, און אין די הייזער זענען געווען באד-צימערען און די שמוציגע וואסער האט אליין ארויסגעשטראמט פון די הייזער דורך קאנאלען. דאס מיינט אז די איינוואוינער פון יענער שטאט אמוויינסטען האבען דערגרייכט א גאנץ הויכע שטופע פון ציוויליזאציע און האבען אנגעווענדט געוויסע סאניטארישע מעטאדען.

די שטאט איז קענטיג געווען אן אינדוסטריעלע און האט פראדוצירט פארשידענע סחורות פאר ווייטע געגענטען און לענדער, אורטיילענדיג פון די זאכען, וואס מען האט דארטען געפינען, גלויבט מען, אז דער הויפטפראדוקט פון זייערע אינדוסטריעס זענען געווען שפילצייג פאר קינדער און ארנאמענטען און באפוצונגען פאר פרויען. זיי האבען אויך פראדוצירט כלים פון מעש און קופער. זיי האבען געמאכט קארעלען פון קופער פאר פרויען צו באפוצען די העלזער. אייניגע קארעלען פון קופער זענען געווען אזוי קליין אז אויף א לענג פון איין מעטער האבען זיך אויסגעליינט פערציג קארעלען, און דורך יעדען פון זיי איז געווען דורכגעצויגען אזא קליין לעכעלע ... דורכצוטשעפען אזא לעכעלע געמאכט דורכציהען. און דאס אלץ צייגט ווי הויך זייער אינדוסטריע איז געווען אנטוויקעלט און ווי דעליקאט זייערע אינסטרומענטען זענען געווען.

...ער גורל פון א פרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

— איך וועל קריגען א גוטע שטעלע אין איינער ...אמשילרם באנק-פירמעס, איהר וועט זיך קאנען ... מיט אייער קונכט, ווי איהר וויילט, נישט ..., וועט איהר דארפט מיט דעם האנדלען... מיר ... לעבען גליקליך.. מיין מוטער וועט אייך זיכער ...ריגען, זי איז אזא הארציגע, אזא גוטע, אזא ...! זי וועט אייך ליב האבען ווי אנ'אייגען ...

... האט זי ווי איינגעוויגט מיט זיינע ווערטער. ... געהען מינוטען, ווען זי האט איין צווייבער ... רייך געגלויבט, אז גליק איז אזוי נאהענט... ... נאהענט! אויפן זינען איז איהר ארויף מאדים, ... האט געטראכט, אז זי וועט איהם אלץ קאנען ..., איהם געבען צו פארשטיין, אז זי האט ... אייך ליב, זעהר ליב און וועט איהם אלע מאל ... האבען, נאר געבריאנדען האט זי ליב מיט טאר ... אנדערע ליבע און חתונה האבען מוז זי מיט גער...

... צווייבער פון זיסע טרוימען אין די ארעמס ... איהר געליבטען האט אפגעהאלטען בלויז סעקונד... ווען זי איז פערשיכורט געווארען פון זיינע רייד. ... געגענזאץ פון די וואונדערליכע טרוימען איז ... דער אמת, די ביטערע ווירקליכקייט, וואס קיין ... פון איהר איז נישט געווען... זי האט נאך ... ביי דעם הארציגען געליבטען איהרען אויסגערען סודות. איהרע ליידען און דער ביטערער ... פון געפיהלען וואס איז אנגעזאמעלט אין איהר ... איז געווען צופיל פאר איהר. זי האט זיך יאהר ... צעוויינט, ער האט זי ארומגענומען און אויס... געקושט די טרערען פון א הרע אויגען און זי געגנרמען צערטלען מיט אזא געטריישאפט, מיט אזא ליבע, אז זי האט געפיהלט, אז זי וועט עס נישט אויסהאלטען. און נאך א מינוט און זי וועט איהם אויסזאגען דעם גאנצען אמת, און זאל זיין וואס ס'וועט זיין!

זי האט זיך א הויב געטהון פון ארט, ווי זי וואלט צו דעם געווען צוגעבונדען און זי האט זיך פון דעם אפגעריסען און מיט עפעס א מאהנער, איבערגעטריבענער פרייליכקייט א זאג געטהון:

— לאמיר אביסעל טרינקען! לאמיר זיך אנשיכורן!

רחל האט לעצטענס אנגעהויבען אפטער און אפטער טרינקען, ס'איז נישט אזוי געווען דער טעם פון וויין, וואס זי האט אזוי שטארק ליב געהאט, ווי דער פאקט, אז ווען זי איז געווען א ביסעל שיכור האט עס זי געמאכט צו פארגעסען איהרע ליידען און זי האט זיך געפיהלט זיכערער, ווי ווען זי איז געווען ניכטער.

זי האט איצט אוועקגעשטעלט אויפן טיש צוויי פלעשער וויין און צוביסען און זיי האבען זיך צוגעזעצט צום מאלצייט.

רחל איז זעהר לייכט שיכור געווארען. נאך די ערשטע דריי גלעזלעך האט זי שוין כמעט פערלוירען דעם קלאהרען באוואוסטזיין. דער קאפ האט זיך איהר אנגעגעהם געדרייט; דער צונג איז איהר לויז געווארען און זי האט גענומען ריידען... ריידען... וואס מעהר זי איז געווארען שיכור, אלץ מעהר האט זי זיך אליין געהערט אז זי דאר'ף זיין אויף דער וואך, זיך מיט גאהנישט ארויסבאפען, מאמענטענווייז האט זי געפיהלט, און: „זאל עס אלץ גיין צום טייוועל". זי וועט אלץ דערציילען געבריאנדען און זאל זי אהנגעהיין... די גרויסע געפאהר, וואס איז געווען פערבונדען מיט אזא האנדלונג, פלעגט זי אבער גלייך אויסניכטערען, און זי האט נישט גערעדט, וואס זי האט נישט גדארפט.

געבריאנד איז אויך געווען שיכורלעך און ער האט אנגעהויבען ריידען פון דער שטארקער ליבע וואס ער פיהלט צו איהר. די ליבע ווערטער האבען זי כמעט אזוי געשיכורט, ווי דער וויין און ס'איז געווען גוט... אזוי גוט...

פארכישופט פון די ליבע רייד, וואס זי האט געהערט פון איהר געליבטען האט זי זיך ארויגעטרוימט אין לאנד פון חלומות: „איך וועל מיט איהם חתונה האבען... די מלחמה וועט זיך באלד ענדיגען... איך וועל זיך אויסדרייען פון מיין ארבעט... איך וועל ווערען זיין ווייב! איך וועל זיין גליקליך... גליקליך! די זון וועט פאר מיר אויפשיינען! גאט געטרייער! גאט! העלף מיר, העלף! איך וועל נאך האבען גליק אין לעבען! ליין מיך אויס פון זייערע הענד! בעפרייט מיך!"

געבריאנד איז געווען אין דעם צושטאנד פון שיכורליכער רעטונג.. ווען מען פיהלט שארפער אלע פארהעניגונגען און די וועלט זעהט אויס ווי מען וואלט זי איבערגעפארבט אין די שענסטע קאלירען, און א גוטסקייט האט געשטראמט פון איהם צו איהר. . . אזא גוטסקייט, אז ער האט זיך נישט געקאנט איינהאלטען און איז צו איהר צוגעפאלען און אויסגעקושט יעדען אבר. זי האט געפיהלט איהר לייב אנטקעגען זיין מענערישען קערפער און זי האט זיך געצונדען מיט ברענענדיגער גלוסטונג. ער האט געפיהלט איהר הייסען אטעם אויף זיין באק און ער האט זי איינגעזאפט מיט אלע זיינע חושים.

די נאטור וואס וועקט אן אלע מיטלען אז איין מין זאל ציהען צום צווייטען האט אין איהר ארויסגערופען אלץ זי זאל איהם צוציהען, איהם רופען צו באהעפטונג און עס איז געווען פאר איהם שווער, איבערמענשליך שווער, מיט זיין ציוויליזירטען קאפ צו קאנטראלירען די אורראלטע אינסטינקטען, וואס האבען געגארט נאך אויסלעבונג.

ער האט זיך קאנטראלירט, נאר ער האט געדארפט טרינקען נאך וויין זיך צו פיהלען זיכערער, זי האט צוגעבראכט נאך וויין און זיי האבען געטרונקען מעהר און מעהר.

אין דרויסען האט געוואיעט דער האהבסטווינד, און פלוצים האט זיך גענומען הערען דאס קלאפען פון א גוס-רעגען.

זיי זענען שוין ביידע געווען גוט שיכור און רחל האט זיך גענומען פיהלען שלעכט.

געבריאנד האט זי צוגעפיהרט צו א בעט. זי איז א פאל געטהון, ווי דער עלענער וואלט זי א ציה געטהון מיט'ן גרעסטען מאגנעטישען כוח. זי האט זיך אויסגעצויגען צוגעמאכט די אויגען און ליגענדיג א מיט פנים ארויף, שווער געאטעמט, איהר קליין איז צוגעפאלען צו איהר קערפער, זיך ארומגעוויקלט ארום די שיינע מיידעלשע ברוסט. ארומגעבאפט פולע לענדען, זיך פארקאטשעט איבער די קני און ווייזען ווייסע פאסען לייב איבער די זאקען. א פנים האט געפלאמט און ארום די פארמאכטע אויגען טעווען אנ'אויסדרוק פון זיסער גלוסטונג, פ... „קום און צערטעל מיך! קום און קוש מ... קום!"

זי האט איהם וואהן ווארטער געמאכט, גערופען צו באהעפטונג, געצויגען, ווי א שיינע בלום מאגיעט ציהט צו, רופט, געפינט און קאקעט'רט מיט איהרע בלומען-פלעטלעך צוציהען די ביען, וואס איז איהר נייטיג פאר פערקעהר פון איהר בלומען שטויב... רחל האט איצט קיין זאך נישט געטהון, פעוואוסטזיניג, אדער אויסגערעכנט, אטור-כוחות וואס זענען געווען איבער איהר שטארקער פון איהר, האבען דורך דער יונגער, געזונטער מיידעל דורכגעפיהרט זייער מיסיע אויף דער וועלט צו רופען א מאן צו באהעפטונג... דאס וואס זי האט באוואוסטזיניג בשום אופן נישט געקענט טהון האט זי איצט שיכור פון וויין און גלוסטונג געטהון, אונבעוואוסטזיניג, ריין און אומשולדיג...

(פארטזעצונג קומט).

דאס לאדזער לעבן

דאנערשטאג
11
פעברואר
ל׳
שבט תרצ״ז

זון-אונטערגאנג 4.42
זון-אויפגאנג 6.37

פאר איבער 11 מיליאן אינוועסטיציעס

וועט דער מאגיסטראט אדורכפירן אין פערלויף פון היינטיגן יאר

נעכטיגע זיצונג פון מאגיסטראט-קאלעגיום

נעכטן איז אונטערן פארזיץ פון פרעז. נאדלעוווסקי פארגעקומען א זיצונג פון מאגיסטראט-קאלעגיום. ס'זיינען אנוועזנד געווען די וויצע-פרעזידענטן פאנטשעק און קאלאחסקי, דירעקטאר קאלינאוווסקי און אלע לייטערס פון די מאגיסטראט-אפטיילונג.

קודם כל איז בעטראכט געווארן די פראגע פון קאנווערטירן די 5 קורצטערמיניגע הלוואות, וועלכע דער לאדזשער מאגיסטראט האט בעקומען אין „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא". די הלוואות בעטרעפן 16,673,572 זל. צוזאמען מיט די פראצענטער און דער ערשטער ראטע איז שוין די סומע געוואקסן ביז 18,364,397 זל. דער מאגיסטראט וויל דעריבער די דאזיגע אלע הלוואות פערטוישן אויף איין לאנגטערמיניגער הלוואה, צאהלבאר אין פערלויף פון 36 און א האלב יאהר אויף 5 און א האלבן פראצענט יעהרליך, אלס משכון גיט די שטאט די הכנסות פון די שטייערן און היפאטעקן פון שטאטישן פארמעגן.

דאן איז בעטראכט געווארן די פראגע פון די אינוועסטיציע-ארבייטן אין יאהר 1937. לויט די פלענער פון מאגיסטראט וועלען די דאזיגע ארבייטן אין לויפענדן יאר קאסטן 11,014,449 זל. אויף די דאזיגע ארבייטן וועט מען נעמען פון געוועהנליכען בודזשעט 1,099,229 זל. און דעם רעשט 9,915 770 זל. פון הלוואות און דאטאציעס. צוליב דעם וועט דער מאגיסטראט זיך ווענדן צום שטאט-ראט: 1) וועגן נעמען א הלוואה אין ארבייטס-פאנד אויף קאנאליזאציע 1 מיליאן זל. אויף וואסער לייטונג 3,261,000 זל. אויף אויסבויען די שול אויף פראנציסקאנער גאס 180 טויזענד זל. אויף רעגולירען די טייכען 500 טויזענד זל. אויף ערד-ארבייטען 1,500,000 זל. אויף פלאנטאציעס 500 טויזענד זל. און 2) נעהמען א הלוואה אין אנדערע קרעדיט-אינסטיטוציעס אויף קאנאליזאציע 875 זל. וואסער-לייטונג 515,719 זל. אויף בוי-ארבייטען [illegible] זל. אויף רעגולירען די טייכען 66,043 זל. וועג-ארבייטען 642,766 זל.

ווייטער האט דאס מאגיסטראט-קאלעגיום בעשלאסען ארויסצוגעבען א לאדזער אדרעס[...] די ארבייט איז איבערגעגעבען געווארן עווידענץ-אפטיילונג.

דאן איז בעשלאסען געווארן צו [...] דערויף פון די סובסידיעס דעם שטאטישן [...] טער 5000 זלאטעס און דעם פאפולערן [...] 3000 זלאטעס.

וואס שייך די דרינגענדע פארשלאגען, [...] כע זיינען אנגענומען געווארן אויף דער [...] זיצונג פון שטאט-ראט. און וועלכע דארפ[...] טראכט ווערן אויף דער היינטיגער זיצונ[...] דער פינאנץ-קאמיסיע – איז בעשלאסען [...] זיי איבערצושיקען צו די ענטשפרעכענדע [...] סטראט-אפטיילונגען, כדי זיי זאלען ביז [...] אווענד צושיקען דעם פרעזידענט זייערע [...] און די אנגענומענע בעשלוסען.

לאדז ערב א גרויסער קאניונקטור

אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(אג) מיר האבען שוין איינמאל געשריבען וועגען דעם, אז דאס יאהר 1937 האט זיך אנגעהויבען פאר לאדז אונטערן צייכען פון אפטימיזם, סיי פון די אפיציעלע טעקסטיל-קרייזען, ווי אויך פון די ברייטע פראדוצענטען מאסען און סוחרים. די אלגעמיינע מיינונג פון די לאדזער טעקסטיל-קרייזען איז, אז די לאדזער אינדוסטריע געפינט זיך ערב א הויכער קאניונקטור, א דאנק וועלכער עס וועט צודורכגעבראכען ווערען דער קריזיס. עס ענטשטעהט נאר די פראגע צי די דאזיגע אפטימיסטישע שטימונגען און אנשויאונגען זיינען אביעקטיוו עקאנאמיש בערעכטיגט. די לאדזער עקאנאמיסטען גיבען זיך אפ א חשבון פון דעם פאקט, אז אויף דער פארבעסערונג פון דער קאניונקטור אין דער לאדזער טעקסטיל-אינדו[...] קען האבען א איינפלוס נאר דער איננ[...] מארק פאקטאר, די פארגרעסערונג פון [...] אויפ'ן פוילישען מארק, אויס שפרייטען דעם [...] אויף יענע טיילען פון לאנד, וואו די בעפ[...] רונג איז ביז איצט וועניג אקטיוו ארויסגעטר[...] אין דער ראלע פון קאנסומענטען פון טעקס[...] סחורות

געמשפט פאר בעליידיגען

און בטל געמאכט דעם גאנצען פראצעס

(א) אין שטאטישען געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס פון א געוויסען יוזעף פיאנטקאווסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין דעם, אז ער האט שווער בעליידיגט דעם אובעזפיעטשאלניע-דאקטאר. ד"ר קאוואוויטש.

די מעשה איז געווען די, וואס דער דאזיגער דאקטאר האט געהיילט דעם קאנאליזאציע-ארבייטער וואלענטי פאוולאק פון א רויז, בעת ער האט אין דער ווירקליכקייט פון א יאונד בעקומען א בלוט - פארגיפטונג. פיאנטקאווסקי, וועלכער איז פאוולאקס א חבר, האט [...] אויפמערקזאם געמאכט דעם דאקטאר, און איז אויף איהם ארויס מיט געשרייען, ער [...] נישט מישען נישט אין זיינע עסקים. דא[...] איהם פיאנטקאווסקי מכבד געווען מי[...] „פאַ סוואיעמו", און דער דאקטאר האט [...] אנגעקלאגט אין געריכט.

טשיקאווע איז, אז פאוולאק'ן האט [...] געמוזט אראפנעהמען די האנד...

דאס געריכט האט דעם פראצעס בטל [...] מאכט, ארויסגייענדיג פון דער הנחה, אז [...] קאווסקי האט אזוי און נישט אנדערש געהא[...] אין אנגעזיכט פון דער סכנה, וואס האט גע[...] זיין נאהנטען חבר.

אנ'אנדערער קאוואלסקי...

(א) נעכטען איז דורכ'ן שטאטישען ג[...] געמשפט געווארען דער גנב יאן קאוואלסקי וו[...] איז בשעתו געכאפט געווארען ביי'ם טראגען [...] מיט פערשידענע געגנב'עטע זאכען.

לכתחילה האט ער דערקלערט אז די [...] האט ער נישט געגנב'עט, נאר ער האט זיי [...] מען פון פאסער אנדזשעי סטעפאניאק, וו[...] האט איהם געבעטען זיי אריבערצוטראגען אין [...] אנדערע „מלינה"...

מען האט דאן אויך סטעפאניאק'ן ארע[...] אבער עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דא[...] איז ער „נישט געכאפט אין דער מעשה", און [...] האט קאוואלסקי בלויז אזוי צוגעזאגט נוק[...] זיך אין איהם, ווייל ער האט נעגען איהם [...] עדות געזאגט, בעת זיינעם א פראצעס.

דער סוף איז, אז קאוואלסקי האט גע[...] בעקומען א ניי'עם „וויראק"—א יאהר טורמע.

2 פראטעסטען געגען די וואהלען

אינ'ם ראט פון דער לאדזער פלייש-בערזע

אין שייכות מיט די וואהלען אין ראט פון דער לאדזער פלייש-בערזע, וואס זיינען פארגעקומען דעם 31 יאנואר ה. י. אין לאדז, זיינען איינגעפלאסען 2 פראטעסטען, דהיינו: מצד דעם פליישער-צעך אויף די וואהלען אין דער דויטשער קוריע, און מצד דעם סוחרים-אויף די וואהלען אין דער צווייטער קוריע.

די ביידע פראטעסטען זיינען שוין בעטראכט געווארען דורכ'ן בערזע-קאמיסאר, נאטשעלניק קעלער און זיי וועלען איבערגעשיקט ווערען אין האנדעלס-אינדוסטריע = מיניסטעריום בכדי צו אננעמען א ענדגילטיגע דעציזיע.

די טעטיגקייט פון הילף-קאמיטעט

פאר קינדער און יוגענד

נעכטען איז אין וואיעוואדישען אמט פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון הילף קאמיטעט פאר קינדער און יוגענד. אין דער זיצונג האבען זיך אויך בעטייליגט 11 פארשטייער פון פערשידענע פעראיינען.

פון בעריכט איז צו זעהען, אז אין מיט'ן יאנואר, איז אויפ'ן שטח פון דער לאדזער וואיעוואדזשאפט דערנעהרט געווארען 25 טויזענד קינדער אין שול-עלטער און יונגערע. וואס ס'האט געקאסט 75 טויזענד זל. מאנאטליך. מיט דער ווירטשאפט פיהרען אן אפטיילונגען פון קאמיטעט אין פעראיינען, ווי: דער שול-ראט אין לאדז, סטאשעלצעס, רעזערוויסטען א. אנד. אין דער צאל 25 טויזענד נעהען נישט אריין די קינדער וואס ווערען דערנעהרט אין די שולען, ווארים-היימען וואו בלויז אין לאדז ווערען דערנעהרט 6500 קינדער, און דער שול-ראט און אנדערע אינסטיטוציעס אנ'ערך 6 טויזענד קינדער.

מאריא במקום מאריא...

מאריאן וויל נישט צאהלען קיין אלימענטען

(א) א קורצע געשיכטע מיט איינעם א מאריאן און מיט צוויי מאריאס.

האט דער 49-יעהריגער מאריאן סרעבזשינסקי א פריזיער פון דער קילינסקיעגא 141 זיין אייגענס א ווייב, מאריא סרעבזשינסקא מיט א קינד, און א געליבטע, די אלמנה מאריא שאפקאווסקא, וועלכע האט צוויי קינדער פון איהר נפטר'געוועם מאן.

מאריאן וואוינט ביי דער צווייטער מאריא, און דער ערשטער מאריא, וואס לעבט אין גרויס דחקות און נויט – גיט ער קיין פרוטה נישט.

האט די ערשטע מאריא בשעתו געקראגען צוגעמשפט פון געריכט אלימענטען – צאהלט ער זיי נישט, הגם ער פערדינט 30 זלאטעס א וואך...

דאס קרייז-געריכט האט איהם נעכטען פערמשפט אויף 3 חדשים ארעסט, און אפגעלייגט דאס אויספיהרען פון דער שטראף.

נייער פאלקסבלאט

קאנפיסקירט דעם „נייעם פאלקסבלאט"

דער נעכטיגער נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" איז לויט א פעראררדנונג פון דער סטאראסטווע קאנפיסקירט געווארען פאר א נאטיץ א. ג. „גאסען-יונגען פערטשעפען יודען".

גאנץ איבעריגער פערמיטלער-שאפט אין די שטייער-ענינים

(א) לעצטענס איז אין דער פינאנץ-אדמיניסטראציע אבסערווירט געווארן פערשוינען פון פראפעסיאנעלע פערמיטלער, וועלכע רעקרוטירען זיך דער עיקר פון געווע. אינהאבער פון ביטע-שריפט-ביורא'ס וועלכע האבען נישט בעקומען קיין קאנצעסיעס אויף צו פיהרען די דאזיגע ביורא'ס.

בכדי צו בעגרענעצען די טעטיגקייט פון אזעלכע פראפעסיאנעלע פערמיטלער פאר שטייער-ענינים, האט די פינאנץ-מאכט אויסגעארבייט געוויסע אינסטרוקציעס מכוח'ן האנדלען אין בעצוג צו די בעפולמעכטיגטע.

פון פערזאנען, אלזא יואס טרעטען אויף אין נאמען פון צאהלער, ובפרט פון געווע. מלוכה-און-פינאנץ-בעאמטע, פאדערט די פינאנץ-מאכט רעיענטשעלישע בעפולמעכטיגונגען, אנ'אויסנאהם בילדען אדוואקאטען און זייערע פערטרעטענדע אפליקאנטען, וועלכע דארפען נישט בעלייגען אזעלכע פולמאכטען.

זונטאג — אינוואלידען-צוזאמענפאהר

וועגען דער געפלאנטער רעפארם אין טאבאק-אויסארבייטונג-האנדעל

(א) אין שייכות מיט דער געפלאנטער רעפארם פון פערקויפען טאבאק-מאנאפאל-ארטיקלען, וואס קען ברענגען שאדען עטליכע צעהנדליג טויזענד אינוואלידען, האט די הויפט-פערוואלטונג פונ'ם אינוואלידען-פערבאנד צונויפגערופען אויפ'ן קומענדיגען זונטאג, ד. 14 ד. ח. 10 אינדערפריה א קרייז-צוזאמענפאהר פון אינוואלידען.

דער צוזאמענפאהר וועט פארקומען אין זאל פון „פילהארמאניע".

אמטליכעס

(ז) דער לאדזער ריכטער פון היגען ציוויל-געריכט ־ובים (אגב–א פעטער פון יוליאן טובים) איז אויף א פארשלאג פון יוסטיץ-מיניסטעריום אריבערגעפיהרט געווארען אויף אנ'אידענטישען אמט אין ווארשא.

ווענעמס פאפיראסען-טאש?

(א) אין אויספארשונגס-אמט אויף קילינסקיעגא 152 געפינט זיך אפצונעהמען א פאפיראסען-טאש, וואס איז געפונען געווארען אויף דער גאס, מ'דארף זיך ווענדען אנגעבענדיג סימנים אין צימער נומער 3.

KINO-TEATR
MIRAŻ

היינט און פאלג. טעג!
פרעכטיגער דאפעלטער פראגראם!
— I —
גרויסער
כשוף-מאכער
אין ד׳ר הויפטראלע
A. CHOCHŁOWA.
— II —
סענאריטא אין דער מאסקע
אין דער הויפטראלע
JOHN BOLES.

Dr.
med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס
הויט-ס׳אנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אויך אלע ארט אנאליזען.
זאוואדזקא 6, טעל. 34-12
נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–[...]

...יינט פּראָצעס פון שאַניאַווסקי'ן

(ענדע פון דער 1־טער זייט)

...נאָמענלאָפען. אויף פּאָלודניאָווא 15 האָט
...סקי איהם דערגרייכט און איהם אָנגעכאַפּט, זיי
...ן ביידע געפאַלען אויף דער גאַס. דער שיסער
...רעוואָלווער אין דער האַנט און קיילסקי אויף
...קיינער איז אָבער קיילסקי'ן נישט געקומען צו
..., הגם ער האָט געראָפען. דער שיסער איז גע-
...שטאַרקער פון קיילסקי'ן און האָט זיך פון איהם
...געריסען, לויפענדיג ווייטער. דאָס געיעג איז

...ערמאָרדעטער יוסף בערקאָוויטש

...ער פאַרגעקומען און אויף עק פילסודסקיעגאָ
...פּאָלודניאָווא נעבען דעם אַפּטייק - סקלאַד פון
...שמאָכען, האָט דער פאַרשוין זיך אַנטמאַפּען
...2 יונגעלייט: אויף **דעם 19-יעהריגען**
...ה לייב ווייסזאַמד און דעם 19-יעהרי-
...מענדעל רובינשטיין. דער פאַרשוין האָט
...ער עטליכע מאָל אויסגעשאָסען און געטראָפען
...אַמדען אין דער פּלייצע און רובינשטיינען אין
...די איבריגע דערהערענדיג דעם שאָסען
...ן זיך אַנידערגעלעגט אויף דער גאַס. דערווייל
...ן זיך שוין געהערט קרעכצען פון די פאַרוואונ-
...ווייסזאַמד'ן און רובינשטיינ'ען, אייגער אַ חרדים
...אַכיטדור פּזשיסקא איז גלייך געלאָפען נעבען
...די פאַרוואונדעטע. ער האָט זיי אויפגעזעצט
...אַ דראָשקע און צוגעפאָהרען צום 5-טען קאָ-
...ריאַט, וואו ס'איז אַרויסגערופען געוואָרען די
...אָוויע פון „רויטען קרייץ" און ס'איז גלייכ-
...אַרויסגעשיקט געוואָרען אַ גרעסערע פּאָליציי-
...לונג, כדי צו כאַפּען דעם שיסער.

...ער שיסער איז ווייטער געלאָפען דורך דער פּיל-
...סקיעגאָ גאַס ביז צו דער קאַמיענאַ. אויף דער פּיל-
...סקיעגאָ גאַס האָט די שיסעריי אַרויסגערופען אַ
...ליכע מהומה. מ'האָט אָנגעהויבען צו אַנטלוי-
...פון גאַס אין די טויערן און פיל מענשען האָ-
...זיך געלעגט אויף דער ערד, אין דעם מאָמענט
...פון דעם געוועלב מיט געווג, **וואָס געהערט**
...אַ געוויסען זענדעל אַרויסגעגאַנגען
...זוהן ישראל, כדי אויפצוזוכען זיין מוטער,
...ער האָט זיך ביידאַרפט אָפּרעכענען מיט אַ קונה,
...איין צוגעגאַנגען ביז צו דער קאַמיענאַ און גע-
...ט צוריקגעהן. דעמאָלט איז איהם אַקעגענגעקו-
...דער אַנטלויפענדער פאַרשוין און **אויסגעשאָ-**
...גלייך אין ישראל זענדעל.
...ענדעל האָט בעוויזען צוצוגעהן ביז צו זייער
...לב, אָבער דאָ איז ער געפאַלען. מ'האָט איהם
...געפיהרט אין נאַרפּינס אַפּטייק, וואוהין עס

איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע פון
רויטען קרייץ. דער שיסער איז דערווייל ווייטער גע-
לאָפען אַריינקערעוודיג זיך אין דער קאַמיענאַ גאַס.
דאָס גערודער אין גאַס האָט מען געהערט אין דער
קליינער צוקערניי אויף קאַמיענאַ 2, וואו ס'האָט
גראַד געטרונקען טיי **דער טרעגער לייביש פיי-
גענבלאַט**, ער איז אַרויס אין גאַס און געזעהען
ווי עס לויפט אַ פאַרשוין מיט אַ רעוואָלווער אין האַנט
און מיט אַ טעקע אונטערן אָרעם. ער האָט געמיינט,
אַז דאָס יאָגט מען אַ באַנדיט, וועלכער האָט אויס-
געפיהרט אַ רויב-אָנפאַל און מורא האָבענדיג, אַז
יענער זאָל נישט שיסען, האָט ער זיך געוואָרפען
אויף דער ערד און אויפהייבענדיג אַ שטיין נאָכגע-
וואָרפען דעם פאַרשוין. ס'איז נישט באַוואוסט, צי
דער שטיין האָט געטראָפען אָדער נישט. יעדענפאַלס
האָט ער זיך געמוזט שטאַרק דערשרעקען, ווייל **דער
רעוואָלווער איז איהם אַרויסגעפאַלען פון
האַנט.** דעמאָלט האָט פייגענבלאַט געכאַפּט דעם
רעוואָלווער און אַריין אין טויער אויף קאַמיענאַ
גאַס נומער 2.

די מענשען, זעהענדיג, אַז דער פאַרשוין האָט
שוין מעהר נישט קיין רעוואָלווער, זענען געוואָרען
דרייסטער און מ'האָט איהם געכאַפּט אויף קאַמיענאַ
נאָכן נומער 8. דערווייל איז שוין אויך אָנגעקומען
די פּאָליציי מיטן לייטער פון 5 קאָמיסאַריאַט בראש
וועלכער פייגענבלאַט האָט איבערגעגעבען דעם רע-
וואָלווער און דער שיסער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען
אונטער אַ שטאַרקע שמירה אין קאָמיסאַריאַט אַריין.

די פּאָגאָטאָוויע פון רויטען קרייץ איז דערווייל
אָנגעקומען צו נאַרפּינס אַפּטייק, וואו ס'האָט זיך
געפונען דער פאַרוואונדעטער ישראל זענדעל. דער
דאָקטאָר האָט אָנערקענט זיין וואונד אין בויך אַלס
געפעהרליכע און מ'האָט איהם אַריינגעטראָגען אין
דער קאַרעטקע און צוזאַמען מיט איהם אין די פּאָ-
גאָטאָוויע אַוועק אין 5. קאָמיסאַריאַט, וואו ס'האָבען
געוואַרט אויף הילף די פאַרוואונדעטע ווייסזאַמד
און רובינשטיין. אויך זיי ביידע זענען אַריינגענומען
געוואָרען אין דער קאַרעטקע און צוזאַמען זענען אַלע
3 פאַרוואונדעטע אָפּגעפיהרט געוואָרען אין ראַדאָ-
גאָשטשער שפּיטאָל.

די ערשטע אויספאָרשונג

דער פאַרשוין איז געבראַכט געוואָרען אין 5.
קאָמיסאַריאַט, וואוהין ס'איז אויך אָנגעקומען דער
פּאָליציי - קאָמענדאַנט גיעדזשעלסקי און אַנדערע
הויכע פּאָליציי - אָפיצירען, וועלכע האָבען אָנגעהוי-
בען די ערשטע אויספאָרשונג. ער האָט ערקלערט, אַז
ער הייסט טאַדעאוש שאַניאַווסקי (אַ זוהן פון דעם
באַקאַנטען געוועזענעם צוקערניע - אינהאַבער). איז
18 יאָהר אַלט און וואוינט אויף אָבראָמאָווסקיעגאָ
15. די פּערזענליכע רעוויזיע, וואָס איז ביי איהם
דורכגעפיהרט געוואָרען האָט פעסטגעשטעלט, אַז
אין דער טעקע געפינען זיך פאַרשידענע ראַדיאָ -
מכשירים. ער אַרבייט אין דער ראַדיאָ-פירמע „יקאָ",
אינהאַבער קאַלינאָווסקי אויף פּאָמאָרסקאַ גאַס; און
פאַרדינט 29 זל. אַ וואָך. אַ חוץ דעם האָט [illegible]
**איהם געפונען אַ לעגיטימאַציע פון דער
ענדעקישער פּאַרטיי**, פון וועלכער מען האָט
געזעהען, אַז ער צאָהלט זעהר פינקטליך מיטגלידס-
ביטראַג. צוערשט האָט ער געפּרובט לייקענען, אַז
ער האָט געשאָסען, הגם ער האָט מודה געווען, אַז
ער האָט אויסגעהאַקט די שויב ביי בערקאָוויטשען.
שפּעטער אָבער האָט ער זיינע ערקלערונגען געענדערט
קיין דערלויבעניש אויפן רעוואָלווער האָט ער נישט
געהאַט און ווי ער ערקלערט, האָט ער איהם געקויפט
ביי אַנ'אומבאַקאַנטען פאַרשוין.

ער איז באַלד קאָנפראָנטירט געוואָרען מיט אַ
גאַנצער רייהע עדות, וועלכע האָבען אין איהם דער-
קענט דעם, וועלכער האָט געשאָסען. אונטער אַ שטאַר-
קער וואַך איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אויס-
פאָרשונגס-אַמט אויף קילינסקיעגאָ 152.

עטליכע פּאָליציי-פונקציאָנערען זענען דאַן אַוועק
מיט גרויסע רעפלעקטאָרען אויסצוזוכען די 6 ליידי-
גע הילזען פון די 6 קוילען, וועלכע שאַניאַווסקי האָט
אויף זיין פּלוטימען וועג אויסגעשאָסען. אַלע 6 הילזען זענען געפונען געוואָרען. איינע פון זיי האָט מען
געפונען אויף קילינסקיעגאָ נעבען נומער 15, דאָרט
איז פאַרוואונדעט געוואָרען בערקאָוויטש, 2 הילזען
האָט מען געפונען אויף עק פּאָלודניאָווא און פּילסוד-
סקיעגאָ, דאָרט זענען, ווי באַקאַנט, פאַרוואונדעט
געוואָרען ווייסזאַמד און רובינשטיין און 3 הילזען
האָט מען געפונען אויף עק קאַמיענאַ און פּילסוד-
סקיעגאָ, נעבען דער פּאַפּיערען-בודקע.

דער שווער - פאַרוואונדעטער יוסף בערקאָוויטש
איז געבראַכט געוואָרען אין שפּיטאָל אויף דרעוו-
נאָווסקאַ גאַס. ער איז נאָך געווען ביים באַוואוסט-
זיין. די אָרטיגע דאָקטוירים האָבען אָנערקענט, אַז
דער צושטאַנד איז אַ שווערער און מ'דאַרף באַלד
דורכפיהרען די אָפּעראַציע פון אַרויסנעמען די קויל

פאַרוואונדעטער משה לייב ווייסזאַנד

פאַרוואונדעטער מענדעל רובינשטיין

די אָפּעראַציע איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען פון
האַלב איינס ביז האַלב 2 ביינאַכט אונטער נאַרקאָז.
נאָך דער אָפּעראַציע האָבען די דאָקטוירים אויפגע-
געבען די האָפנונג איהם צו דערהאַלטען ביים לע-
בען, ווייל ביי איהם איז געווען אַדורכגעשאָסען די
לעבער. **בערקאָוויטש איז מעהר נישט
געקומען צום באַוואוסטזיין און איז גע-
שטאָרבען אַרום 9 אַ זייגער אינדערפריה.**
די איבריגע 3 פאַרוואונדעטע זענען אָפּגעפיהרט

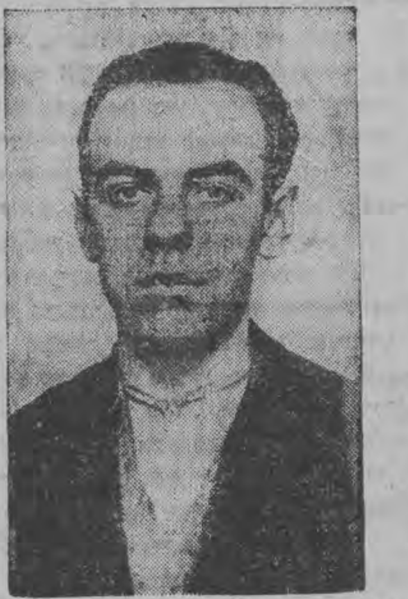

מערדער טאַדעאוש שאַניאַווסקי

געוואָרען אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל. אויך דאָרט
איז אָנערקענט געוואָרען, אַז ביי אַלע 3 מוז אַדורכ-
געפיהרט ווערען אַ תיכּף'דיגע אָפּעראַציע. ס'איז
אַרויסגערופען געוואָרען ד"ר קאַנטאָר, וועלכער האָט
אין דער אַסיסטענץ אָנגעהויבען אָפּערירען דעם
אַמשווערסטען פאַרוואונדעטען ישראל זענדעל. די
אָפּעראַציע האָט געדויערט זעהר לאַנג, ווייל ווי עס
האָט זיך אַרויסגעוויזען, האָט ער באַקומען צוויי זעהר
שווערע וואונדען. איינע אין בויך און איינע אין דער
זייט. **זענדעלס צושטאַנד איז מיט יעדער
מינוט געוואָרען אַלץ געפעהרליכער
און אַרום האַלב 7 אינדערפריה איז ער
געשטאָרבען.**

אויך זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען אָפּעראַ-
ציעס איבער ווייסזאַנד'ן און רובינשטיינ'ען, זייער
צושטאַנד האָט זיך פאַרבעסערט און זיי זענען גע-
זונט געוואָרען.

בעת דער אויספאָרשונג האָט מען שאַניאַווסקי'ן
איבערגעשיקט אין שפּיטאָל פאַר גייסטיג קראַנקע
אין קאָכאַנובקע, וואו ער איז געווען אויף אָבסער-
וואַציע. די דאָקטוירים האָבען אָנערקענט, אַז ער
איז פולשטענדיג פאַראַנטוואָרטליך פאַר זיינע מעשים
צוליב דעם האָט די פּראָקוראַטור ביים לאָדזשער קרייז
געריכט אויסגעאַרבייט אַ באַשולדיגונגס-אַקט, לויט
וועלכען ער ווערט באַשולדיגט אין דערהרג'ענען 2
פאַרזאָן און פּרוב צו דערהרג'ענען אַנדערע צוויי.

אויפן היינטיגען פּראָצעס וועט באַשולדיגען פּראָ-
קוראָר הרעשער, אַלס פאַרטיידיגער פון שאַניאַווסקי'ן
טרעטען אַרויס אַדוואָקאַטען: קאָוואַלסקי, טראַבאָור-
סקי און אַפּל. זאַבלאָצקי.

קיין ציוויל-מאָהנער מצד די געליטענע יודען ווע-
לען נישט זיין, ווייל ס'ווערען נישט צוגעלאָזען קיין
ציוויל-מאָהנונגען נעגען אַ מינדעריעהריגען הגם די
מינדעריעהריגקייט האָט נישט קיין איינפלוס אויף
דער אויסמעסטונג פון דער שטראָף.

איזראעל
...ויף נאָוואָמיעסקא
שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזשער לעבען

...און איך האָב געמיינט, האָט רוט קראַנץ גע-
..., אַז מיר וועלען קענען אַ טובה טון דער
...גליקליכער פרוי, ס'איז באמת אַ רחמנות אויף
...פרוי, וועלכע דאַרף זיך מאַטערען מיט איהר
..., דאָס מוז זיין אַ סימפּאַטישער מענש, אויב
...פּאַטער האָט זיך מיט איהר פאַראינטערעסירט.
— ליידער קענען מיר גאָרנישט טון פאַר דער
..., וועלכע האָט פאַרלוירען איהר מאַן אין דער
...מה און זיך שוין פאַרבענקט נאָך אַן אַנדערען,
... גאָלדין מיט איראָניע געזאָגט.
— זאָלסט נישט אַזוי רעדען, גאָלדין, קענסט
...וויסען ווי אומגליקליך די פרוי איז. האָט
...זיך געפּרובט אָנצונעהמען פאַר דער פרוי,
...כע איז באַליידיגט געוואָרען דורך גאָלדינען.
...רוט קראַנץ איז אַוועק מיט דעם זעלבען מיט
...זי איז געקומען, זי האָט זיך גאָרנישט דער-
...סט און האָט אָנגעשריבען וועגען דעם בריף
איהר פאָטער.

קאַפּיטעל 11
...אום איז דעצידירט צו ענטלויפען

...זייט דעם דאָזיגען וויזיט פון רוט קראַנץ
...באום מעהר נישט געהאַט קיין רוה, ער האָט
...קיין אָרט נישט געקענט געפינען, ער איז געוואָ-
רען שווייגזאַם און אַזוי ווי פון אַ שטיין, האָט
גאָלדין נישט פון איהם געקענט דערגעהן די סיבה
פון דער ענדערונג, וואָס איז אַריינגעטרעטען אין
זיין שטימונג.

גאָלדין האָט אָבער געהאַט אַ חשד, אַז דאָס
האָט אַ שייכות מיט דעם לעצטען וויזיט פון רוט
קראַנץ, ער האָט אויך געמערקט, אַז באום האָט
עפּיס אַ געהיימניש וואָס ווערט דורך באומען בע-
האַלטען, גאָלדין איז אָבער געווען אַ קלוגער און
קודם-כל אַ טאַקטישער מענש, ער איז נישט צוגע-
שטאַנען צו באומען, אַז ער זאָל איהם דערציילען
וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, ער איז געווען
זיכער, אַז ס'וועט אַדורך אַ געוויסע צייט און באום
וועט ווערען אַנ'אַנדערער, ער וועט פאַרגעסען, אויב
ער האָט עפּיס אויפ'ן האַרצען, און וועט ווידער
ווערען דערזעלבער וואָס ער איז געווען. די דאָזיגע
צייט האָט אָבער לאַנג געדויערט, באום איז ווי
פאַרשטומט געוואָרען, אין דערפריה האָט ער זיך
קוים דערשלעפּט צו דער אַרבייט און ווען ער איז
אין אָוונט צוריקגעקומען האָט ער זיך אַוועקגעלעגט
אויף זיין פּריטשע און אַזוי אָפּגעלעגען ביז אינ-
דערפריה, זעלטען אַמאָל ווען ער איז אַרויסגעגאַנגען
אין קוך נעהמען דאָס אָרימע אָוונט ברויט, דאָס
[illegible], מוראַ-
האָבענדיג פאַר באומס געזונד, האָט איהם פּשוט גע-
צוואונגען דערצו. באום איז איינגעדאַרט געוואָרען
און קראַנק געוואָרען, אַזוי אַז ער האָט זיך בכלל
נישט געקענט מעהר האַלטען אויף די פיס, ס'איז גע-
קומען דערצו, אַז באום איז אַמאָל געפאַלען אין
מיטען דער אַרבייט און זיך מעהר נישט געקענט
אויפשטעלען, מ'האָט איהם געמוזט אָפּפיהרען אין
"אַגער-שפּיטאָל.

גאָלדין איז געבליבען איינזאַם, ער האָט זיך
זעהר שלעכט געפיהלט, ווייל דורך די 2 יאָהר וואָס
ער איז געווען שטענדיג צוזאַמען מיט באומען,
מיטגעמאַכט מיט איהם צוזאַמען אַלע צרות און
ליידען, האָט ער זיך אַזוי צוגעוואוינט צו איהם,
אַז דער פריינד איז איהם אַוועקגענומען געוואָרען
איז עס געווען אַזוי ווי מ'וואָלט איהם אַוועקגענומען
די רעכטע האַנד. איהם האָט וועה געטון די ליידען
פון זיין חבר נאָכמעהר דערפאַר, ווייל ער איז
געווען איבערצייגט, אַז באום האָט אַ שווערען
שטיין אויפ'ן האַרצען, וועלכען ער קען נישט
אַראָפּבעקומען פון זיך, גאָלדין האָט געזוכט עפּיס
אַ מיטעל ווי אַזוי צו דערגעהן פון וואָס עס ליידט
אַזוי שטאַרק זיין חבר, כדי צו קענען איהם מיט עפּיס
העלפען. ס'זענען אָבער געווען אומזיסט זיינע בע-
מיהונגען, ווען גאָלדין האָט נאָך געהאַט די געלע-
גענהייט אַריינצוגעהן אין דעם פּראַוו-זאַרישען שפּי-
טאָל האָט ער זיך אַהין אַריינגעכאַפּט, כדי צו
שמועסען מיט באומען.

— כ'וועל דיר נישט זאָגען האָט באום גע-
ענטפערט אויף אַלע גאָלדינס פראַגען, איך וועל
דעם סוד מיטנעהמען מיט זיך אין קבר אַריין,
סיי-ווי-סיי וועל איך שוין לאַנג נישט לעבען,
איך פיהל דאָס און ווייס דאָס, און מיינסט דו
אפשר, אַז איך האָב עגמת נפש דערפון, האָסטו
אַ גרויסען טעות, איך וועל זיין צופרידען, ווען איך
וועל צומאַכען מיינע אויגען און קיינער וועט נישט
וויסען [illegible]
האָב שוין חרטה אויף דעריוף וואָס איך האָב
אָנגעשריבען אין בריף און דיך געבעטען, אַז דו זאָלסט
נאָך מיין טויט ערפילען מיין צוואה.

— איך האָב דעם בריף פאַרניכטעט, האָט באום
מיט גאַל געזאָגט, איך האָב איהם צעריסען אויף
פיצלעך, אַז קיין אות זאָל פון איהם נישט בלייבען.
איך דאַרף שוין מעהר גאָרנישט...

— דאַרף אַזוי רעדען אַ לעבעדיגער מענש,
האָט איהם גאָלדין איבערגעריסען, גלעטענדיג זיין
געלע אויסגעדאַרטע האַנד, מעג מען אַזוי רעדען,
פונקט אַזוי ווי דאָס שלעכטע קען קומען פּלוצלונג,
אַזוי קען אויך קומען דאָס גוטע, מ'טאָר נישט
פאַרצווייפלען, יעדער מענש האָט מאָמענטען וואָס
ס'דוכט זיך איהם, אַז ס'איז נישט פאַרהאַן קיין
אויסגאַנג פון זיין לאַגע, ס'איז אָבער נישט אַזוי,
ס'גייט פאַרביי אַ צייט, וועלכע היילט אַלע וואונדען,
מען מוז האָבען מוט, ענערגיע, עקשנות אויס-
צוהאַלטען, טראָגען אַלע שוועריגקייטען וואָס מ'טרעפט
אויפ'ן וועג, דאָס לעבען איז נישט קיין קאַבאַרעט.
נישט קיין טאַנץ-זאַל וואו מען פאַרברענגט בלויז
צוליב פאַרגעניגען, מען מוז אַראָפּשלונגען מיט
אויסדויער יעדען ביטערען טראָפּען וואָס דאָס
לעבען דערלאַנגט, ווען יעדער זאָל וועלען זיך
אין דיין שטימונג און באַלד אַזוי פאַרצווייפלען
וואָלטען אויף הונדערט מענשען גאַנצע ניינציג
אין אפשר נאָך מעהר באַגאַנגען זעלבסטמאָרד.

— ניינציג פּראָצענט פון די מענשען ליידען
נישט אַזוי שטאַרק ווי איך, ווען דאָס וואָלט געווען
דער פאַל וואָלסט דו געווען גערעכט, וואָלטען טאַקע
ניינציג פּראָצענט באַגאַנגען זעלבסטמאָרד. איך וועל
אָבער קיין זעלבסטמאָרד נישט באַגעהן, דערין
קענסט דו זיין זיכער, איך וויל אויסגעלייטערט
ווערען אין מיינע ליידען ביז מיין לעצטען אָטעם-
צוג.

(המשך קומט)

צוויי פראצעסן אין קרייז-געריכט

פון אדוו. קאוואלסקי געגן צוויי לאדזער צייטונגען

וועלכע האבן איהם בעשולדיגט אין נישט שעהנע מעשים

אויף נעכטען זענען אין לאדזער קרייז-געריכט בעשטימט געווארען די פראצעסן, וועלכע ס׳האט פערפיהרט דער „בעקאנטער“ אדוו. קאוואלסקי געגען דער לאדזער „רעפובליקא“ און געגען „לאדזשאנין“, וועלכע האבען אין נאטיצען איהם בעשולדיגט אין פערשידענע מיאוסע מעשים.

די „רעפובליקא“ האט אין נומער פון 18 דעצעמבער 1936 בעשולדיגט קאוואלסקי׳ן, אז ער פרעדיגט איינס און טוט גאר עפעס אנדערש, ווען ס׳האנדעלט זיך וועגען קעשענע-אינטערעסען, אזוי קעמפט קאוואלסקי שטארק מיט יודען און דאס האט איהם נישט געשטערט, אז ער זאל ארויס-טרעטען אין געריכט אלס פערטיידיגער פון יודי-שען פאבריקאנט טאראנטשיק געגען פוילישע אר-בייטער, ווייטער האט קאוואלסקי פערטיידיגט א געוויסען פילצער, וועלכער האט אגיטירט פאר היטלערס קומען קיין פוילען, ווייטער איז קאוואלסקי געווען א שטילער שותף אין דעם „קריסטליכען קאנפעקציע-הויז“, וועלכעס האט געלאזט אויסאר-ביימען ביי יודען און די קונים איז די סחורה פערקויפט געווארען פאר פיל טייערער אלס „ריין קריסטליכע“ אויסארבייטונגען.

דער אדוו. קאוואלסקי האט זיך דערפון גע-ווגען בעליידיגט און געהאלטען, אז אזעלכע ידי-עות וועגען איהם דערנידריגערן זיין אנזעהען אין דער ענדעקישער פארטיי און דעריבער האט ער פערקלאגט אין געריכט דעם פעראנטווארטלי-כען רעדאקטאר פון „רעפובליקא“, וואצלאוו סמולסקי.

דער רעדאקטאר פון „רעפובליקא“ איז פערטיידיגט געווארען דורך אדוו. לעדערמאן, קא-וואלסקין האט פערטרעטען דער ענדעקישער אדוו. שווידלער.

אדוו. שווידלער לעגט פאר אז מ׳זאל ארויס-רופען נאך 4 עדות. די בעקאנטע ענדעקעס סטא-לארעק, פיאטראווסקי, בזשאזשינסקי און מאט-שקאווסקי, די דאזיגע עדות דארפען בעווייזען, אז קאוואלסקי האט נישט געהאט קיין שום שייכות צום „קריסטליכען קאנפעקציע-הויז“ און אויך דאס, אז קאוואלסקי איז ארויסגעטרעטען אין געריכט פאר טאראנטשיק׳ן ווייל... ער האט נישט געוואוסט אז דאס איז א יוד, קאוואלסקי איז בעקאנט מיט זיין קאמף געגען יודען און דעריבער דיסקרעדיטירט מען איהם.

אדוו. לעדערמאן איז געגען אויסרופען די דאזיגע עדות, ווייל זיי האבען נאר צו געבען נע-גאטיווע ערקלעהרונגען און עדות צו געבען נעגא-טיווע ערקלעהרונגען קען מען נישט דערלאזען, אדוו. לעדערמאן זאגט, אז ער וויל אדורכפיהרען אין פראצעס, אז אלץ וואס איז געשריבען געווא-רען געגען קאוואלסקין איז אמת און די דאזיגע עדות וועלען דא גארנישט קענען ערקלעהרען, ווייל אויף „נישט“ קען מען געפינען טויזענדער עדות.

דאס געריכט בעשליסט אבער צוצולאזען די דאזיגע עדות.

אדוו. לעדערמאן בעט דעריבער איבערצוריי-סען דעם פראצעס אויף 7 טעג, כדי ער זאל זיך בעקענען מיט די נייע אומשטענדען וועלכע ווערען אריינגעפיהרט.

דאס געריכט איז מסכים מיט די אויספיהרונ-גען פון אדוו. לעדערמאן און דער פראצעס ווערט איבערגעריסען.

באלד דערויף איז פארגעקומען דער פרא-צעס געגען דעם פעראנטווארטליכען רעדאקטאר פון „לאדזשאני“ העינריק שעווטשיק, וועלכער האט געשריבען עהנליכע ארטיקלען געגען קאוואלסקין. דעם רעדאקטאר פון „לאזשאנין“ האט פערטיידיגט אדוו. דר. לאאס, קאוואלסקין האט פערטרעטען אדוו. שווידלער.

ד״ר לאאס האט פארגעלעגט אפצולעגען דעם פראצעס און ארויסצורופען א גאנצע רייהע עדות, וועלכע וועלען בעווייזען, אז אלץ וואס איז גע-שריבען געווארען געגען קאוואלסקין איז אמת.

אדוו. שווידלער טרעט ארויס געגען ארויס-רופען נייע עדות, דאס געריכט בעשליסט צוצולא-זען די נייע עדות און דעם פראצעס אפצולעגען.

דער שטרייק פון די אויבער-וועש-נייער

לויז-אקציע און רעגולירען די ארבייט פון די יוגענטליכע

די שטרייקאקציע ביי די אויבערוועש נייער האט ארומגעכאפט אלע ארבייטער אין דער בראנזשע אויסער די כאלופניקעס און ארבייטער איז געשלא-סען געווארען אן אפמאך און די אקציע איז א געמיינ-זאמע. די אקציע, ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז אין דער ערשטער רייהע א לויז-אקציע, עס ווערט אנגעוויזען דערויף, וואס פאר אויפנעהען א העמד בעקומט דער כאלופניק פון 20 ביז 60 גראשען דערפון דארף מען צאהלען לאקאל, שטייער, פאטענט און ארבייטסלוין; די ארבייטער וועלכע זע-נען בעשעפטיגט ביים כאלופניק. 12 זל. א וואך פערדינסט ביי א 12—14 שעהדיגען ארבייטס-טאג. דאס איז א חלום פון אן ארבייטער וועש-נייער וועלכען ווער עס דערגרייכט אזא לוין! דאס פאך איז דערביי א ספעציפיש: א צוריסענס, זעלטען ווער פיי די ארבייטער עס קאן אויפנעהען א גאנץ העמד — איניגע קענען נייען נאר לעכער, די צווייטע נאר קראגענס — אין העמד ביינט עטליכע מענשען אין בעקומען פאר׳ן אויפנייען 20 גראשען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אויך ארויסגע-שווימען די פראגע וועגען די יוגענדליכע, וועלכע זענען אין א גרויסער צאהל בעשעפטיגט אין דעם פאך.

די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען בעשלא-סען צו בעגרעניצען די צאהל פון די טערמינאנטא-רען. די יוגענדליכע, לערנען זיך נישט אויס דאס גאנצע פאך, נאר שטיקלעך פון דעם פאך — פאר די יוגענדליכע זענען פאראויסגעזעהען שו-לעס. אין דער איצטיגער אקציע זאל אויך רעגולירט ווערען די פראגע פון ארבייט און לוין פון די יוגענדליכע און בארמאליזירען זייער ארבייט.

די ליקווידאציע פון דער אקציע איז פערשוועררט צוליב דעם, וואס די ארבייטסגעבער זענען נישט ארגאניזירט אין קיין פעראיין מען האט דא צו טון מיט עטליכע צעהנדליג מאגאזיגערען און מיט יעדען דארף מען בעזונדער אונטערהאנדלען.

ווי מיר דערוויסען זיך אבער האט זיך צווי-שען די ארבייטסגעבער געבילדעט א גרופע, וועלכע איז גרייט אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען מיט די ארבייטער אין אנפיהרען מיט די אונטערהאנדלונגען עס איז צו האפען, או די אקציע זאל נישט פערצויגען ווערען.

אלגעמיינע אקציע פון די פאבריק-מייסטערס

קאלעקטיווער אפמאר, אדער שטרייק

(א) דער אלפוילישער פעראיין פון פאבריקס-מייסטערס גרייט זיך שוין פון עטליכע חדשים צו א גענעראל-אקציע וועגען א קאלעקטיווען אפמאך פאר אלע מייסטערס אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אויך אין לאדז, אין פאביאניץ, זגערוש, אזארקאוו און אנדערע שטעט פון לאדזער קרייז, פארגעקומען ספעציעלע פערזאמלונגען פון די מייסטערס, אין די רייהען פון די מייסטערס זעבען ארייגעצויגען געווארען אויך די נישט ארגאניזירטע פאבריק-מייסטערס מען האט פון זיי אפגענומען ספעציעלע דעקלאראציעס, פער-פליכטונגען, אז זיי וועלען זיך סאלידאריזירען און אונטערווארפען די בעשלוסען פון די פעראיין-אנ-פיהרערס אין פאל פון אן אקציע וועגען א קאלעק-טיווען אפמאך.

עס איז אויך אונטערגענומען געווארען אנ׳-אינטערווענץ אין דעם מיניסטעריום פון עפענטלי-כער שוץ, אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער אינטערווענץ האט אין לאדז געווײלט דער הויפט ארבייטס-אינספעקטאר, אינזשעניער קלאדט. די אינדוסטריעלער בלייבען אבער פעסט ביי זייער בעשלוס געגען אזא אפמאך.

איצט האט דער פעראיין פון פאבריק-מייסטערס אונטערגענומען די לעצטע קאמפאניע. צו אלע פער-איינען פון די אינדוסטריעלער זענען צוגעשיקט גע-ווארען בריף, אין וועלכע עס ווערט גערופען אויף א קאנפערענץ, וועלכע זאל ברענגען צו א קאלעקטי-ווען אפמאך און רעגולירען די בעדינגונגען פון אר-בייט און לוין פאר די פאבריק מייסטערס. אויב דער ענין זאל אין משך פון לויפענדען חודש נישט ערלעדיגט ווערען זאל פראקלאמירט ווערען אנ׳-אלגעמיינער שטרייק פון די פאבריק - מייסטערס אין טעקסטיל אינדוסטריע אין לאדז און אין לאדזער קרייז.

דער פעראיין פון די פאבריק-מייסטערס האט וועגען דעם אין אנהויב פון דער אקציע מיטגעטיילט דעם מיניסטעריום פון בעזעלשאפטליכער שוץ און בעט וועגען אנ׳אינטערווענץ. אנ׳ענטשפרעכענדער מיטטיילונג איז אויך ארויסגעשיקט אין קרייז אר-בייטס-אינספעקטאראט. און עס איז צו האפען, אז עס וועט אינגיכען צוזאמענגערופען ווערען א קאנפערענץ פון ביידע צדדים.

וויטערע אקציע פון די זאקען-ארבייטער

רונד-מאשינען

(א) צוליב דעם, וואס עס איז אויף דער קאנ-פערענץ ביים ארבייטס - אינספעקטאר נישט געקו-מען צו קיין הסכם אין דעם סכסוך צווישען די אר-בייטער און די אינדוסטריעלער אין דער זאקען-אינ-דוסטריע (רונד-מאשינען), איז בעשלאסען געווארען אויף זונטאג, דעם 14 ד. ח. 10 א זייגער אינדער-פריה אין לאקאל פון פראפעסיאנעלען פעראיין פון בוי-ארבייטער, פארלעשנא 26 צוזאמענצורופען אנ׳-אלגעמיינע פערזאמלונג פון די ארבייטער, וואס פאר-שריט אנצונעמען אין דער וויטערער אקציע.

אלפוילישע אויסשטעלונג

פון טעקסטיל און פאפיר-אינדוסטריע

ווערט פראיעקטירט צו עפענען אין לאדז

דעם 9-טען ד. ח. איז אין וואיעוואדישען אמט פארגעקומען א פערזאמלונג מיט דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון די מאכט, טעקסטיל - אינ-דוסטריען און טעכניקער, ס׳האט זיך געהאנדעלט וועגען ארגאניזירען אין לאדז אנ׳אלפוילישע אויס-שטעלונג פון טעקסטיל און פאפיר-אינדוסטריע.

די פערזאמלונג האט געעפענט דער לאדזער וואָ-יעוואדע ה׳ האוקע-נאוואק, דעם פארזיץ האט גע-פיהרט פרעזעס ד״ר בידערמאן, סעקרעטאר ד״ר זעמבראט.

בעת דער דיסקוסיע איז די פערזאמלונג געקומען צום אויספיהר, אז דעם יאהר איז נישט מעגליך איינצוארדנען די אויסשטעלונג, צוליב דעם, וואס מאנכע ארטיקלען זענען נאך זעהר ענטוויקעלט. עס איז דעריבער בעשלאסען געווארען צו שאפען א פראפאגאנדע - קאמיטעט, וועלכער וועט שטעהן אין שטענדיגען קאנטאקט מיט׳ן וואיעוואדע.

Każdy, kto ma pracę i zarabia,
powinien pomóc bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג
גרויסער דאפעלטער פראגראם
I
„JADZIA“
אין דער הויפט-ראלע
Jadwiga Smosarska
II
דאס מיידעל פון
פאסט-רעסטאראנט
אנהויב 4 נ״מ, שבת און זונטאג—12 ביים.

קליינער פעליעטאן

מזל מוז מען האבען!

וואס-וואס זאגט שמיל־שמעלקי — אבער מוז מען האבען! צום שלים-מזל ברויך מען צו האבען ס׳ביסעלע מזל! אדרבא, דער מזל ברויך עס נאך מעהר, ווי דער, יעניגע, איז געבוירען געווארען אין א הייבעלע, און עס איהם, אהן עין הרע, ווי געשמירט —

ווי די גוים זאגען: יאק פא מאשליע בעם !..

ווארום — אט נעהמט למשל א געוועהנ-מאלאזש, א שמירער, א גארנישט-שבגארני א לא יוצלח — נעהמט ער אנומעלט און א ספר משטיינסגעזאגט מיט׳ן נאמען „מיין ק... הייסט עס, גייט עס איהם אוועק אזוי ווא... און געהויבען, אז ער ווערט א גאנצען ... כנאקער מיט קנאק, און ער „זשאבט“ פון דאזיגען ספר גאנצע מיליאנען אין באארעס ...

א מזל פון „מיין קאמף“ !.

איך, למשל — זאגט שמיל-שמעלקי — כוין יאהרען-לאנג אין איין קעמפען, און עס ביר, לא עלינו ולא עליכם, ס׳גייט מיר קאפוי...

איך קעמף מיט׳ן ווייב, מיט דער שוויגער, די ביים יבמות, איך האלט אין איין קעמפען ... ארויסקומען דעם טאג, איך קעמף מיט די חובות, מיט׳ן ווערט, מיט די קאמאריניקעס און קיטערס, איך קעמף מיט זיך אליין, ס׳זאל מיר מיאוס ווערען צו קעמפען, איך קעמף מיט׳ן ... מיט „מיין קאמף“ מיט „זיין קאמף“ מיט ... קאמף“, און קיין מיליאנער בין איך נאך ווייט ... — גלייבטס מיר!

קרייץ-האנער־וועטער, מזל דארף מען ה...

שמילשעלק...

א שרעקליכער מערדער געשטארבען אין שפיטאל

(ז) נעכטען איז אין ראדאגאשטשער ... געשטארבען דער שרעקליכער מערדער ... סאטא פון באהדאלין, וועלכער האט אין מ... דערמארדעט אין א דאיף נעבען זעלצוו ד... יעהריגע מאריא קוביאק, איהר מוטער ד... יעהריגע גענאווע קוביאק און שפעטער - פאליציאנט בארטקא אין לאסק.

דעם מערדער האט מען שפעטער ... טירט אויף א זומערוואוינונג ביי ווארשא.

זיצענדיג אין דער לאדזער טורמע, ער דריי מאל געפרובט בעגיין זעלבסטמארד: מאל דורך אראפשלינגען שטיקער גלאז, א ... מאל - דורכ׳ן אראפשלינגען נעגעל, און א ... מאל א מעסערל...

דער פראצעס געגען איהם ווערט ... בטל.

כשמו כן הוא...

ער איז אויך אנ׳אנטשאק - א מעסער-שטעכער

(ז) עס זענען ארעסטירט געווארען 4 ... ליים, וועלכע האבען דעם 8 פעברואר ... ליך צושטאכען מיט מעסער אין דער שולע ... סטאשיצא 13 דעם 17-יאהריגען שילער ... מאטשעיעווסקי.

טשעקאווע איז, וואס דער ראש-המ... פון די דאזיגע מעסער-שטעכער איז דער ... טירטער 19-יאהריגער וולאדיסלאוו אנטשאק בזשעזשינער 96.

מיט איין ווארט די פאמיליע „אנט... ווערט בעריהמט...

דער ראבינאט זוכט

פערל ביטש׳ן וועגען א בריף פון אויסלאנד. צו מעלדען זיך אין די שעה׳ן פון 1 ...

אויספלוג
קיין וויען
עדם 17/II—1/III ד.י. פרייז 135 זל.
אויספלוג קיין
לאנדאן און פאריז
דעם 17/II — 1/III 1937
ערלעדיגט
דאס וועלט-רייזע-ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער „געז. פריינד פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט"

[..]ל די טעג איז פארגעקומען די יעהרליכע אלגע[מיינע] פערזאמלונג פון דער געזעלשאפט פריינד פון [ייווא] אין לאדז. די פערזאמלונג עפענט ל. לעווין, [דער] פארזיצענדער פון דער געזעלשאפט, וועלכער [..] אויף די בעדייטונג פון דער פערזאמלונג און [..] אויך, ביי דער געלעגענהייט, דעם נאמען [פון] פארשטארבענעם לאזאר פוקס, וועלכער איז גע[ווען] איינער פון די גרינדער פון דער לאדזער גע[זעלשאפט]. אלע פערזאמעלטע בעערען דעם נאמען [מיט] אויפשטיין.

נאך דער דערעפענונג ווערט געוועהלט אלס [פאר]זיצענדער פון דער פערזאמלונג פ. קאנסקער, [..] לאדזש אריין אין פרעזידיום די ה"ה יאשונסקי, [..]ליצקי און ל. רייזען. א ווארט צום טעטיגקייטס[-בעריכט] פון דער געזעלשאפט בעקומט ה' [..]א. [..] פון בעריכט ווייזט זיך ארויס, אז די גע[זעל]שאפט ציילט ביים היינטיגען טאג 152 רעגי[סטרירטע] מיטגלידער. פון זיי צאהלען רעגולער דעם [בייטראג] דורך 20 פראצענט. אין משך פון דער [..]יטס-צייט האט די פערוואלטונג דורכגעפיהרט [..] זעהר וויכטיגע אקציעס, וועלכע זענען גע[..] געווארען מיט דערפאלג.

מענדעלע-פייערונג

אין שייכות מיט דער גרינדונג פון צענטראלען [מענד]עלע קאמיטעט אין ווארשע, וועלכע האט גע[שטעלט] די אויפגאבע, צו מענדעלעס יאהרצייט, דורכ[צופיה]רען מענדעלע פייערונגען איבער'ן גאנצען [לאנד], איז מצד דעם קאמיטעט דעלעגירט געווארען [..] קיין לאדז ה' ל. פינקעלשטיין, כדי דא [דורכ]צופיהרען די מענדעלע פייערונגען. די פער[וואל]טונג האט טאקע איבערגענומען די איניציאטיוו [אין] דעם ענין און צונויפגערופען איניגע קאנפע[רענצ]ען, אויף וועלכע ס'זענען געווען פערטרעטען [פאר]שטעהער פון קולטור אינסטיטוציעס, ה"ה ווער[..] פעראייבען, פראפ. פעראייבען א. א.

די מענדעלע-פייערונג איז אדורך מיט א מארא[..] דערפאלג. די אקאדעמיע איז געווען שטארק [..] און איז פערוואנדעלט געווארען אין א מאנ[יפעסט]אציע פון יודישען ווארט. אין דער זעלבער [צייט] האט די פערוואלטונג אויך צוגעהאלפען ה' ל. [פינקע]לשטיין פערשפרייטען און זאמלען אבאנענטען [פון] דער יודישער ענציקלאפעדיע, וואס ווערט ארויס[געגע]בען דורך'ן „דובינאוו-פאנד".

די פערוואלטונג האט זיך אויך ערנסט פערנו[מען] מיט דעם פראיעקט פון שאפען א געזעלשאפטלי[כען ק]לוב. א ספעציעלע קאמיסיע האט אויף א רייהע [..] אויסגעארבייט א פראיעקט פון אזא קלוב, [..] א רייהע פערזאנען, וועלכע האבען אסיגנירט [..]ע סומען אויף דעם צוועק. פונדעסטוועגען [איז אין] צוויי חדשים קלאר געווארען, אז ס'וועט זיך [ני]שט איינגעבען צו שאפען די מיטלען, וואס [זענען] נויטיג, כדי אזא קלוב צו ארגאניזירען און די [פערוא]לטונג האט דערוויל געמוזט רעזיגנירען פון [דעם פ]לאן.

מאטעריאל-זאמלונגען

אין די חדשים צווישען מערץ און יוני האבען [די פר]יינד פרוי בר"ש און י. יעליקאוויטש געזאמעלט [מאטער]יאלען פאר'ן ייווא. די טיילווייז בעארבייטע [מ]אטעריאלען זענען איבערגעשיקט געווארען [קיין ו]ילנע. די זאמעל ארבייט איז ווי געהעריג אפ[געשאצ]ט געווארען מצד דער צענטראל-פערוואלטונג [פון] ייווא, וועלכע האט צוגעשיקט א דאנק-בריף [פאר] די געזאמעלטע מאטעריאלען.

[ביי] דער לעצטער אקציע פאר'ן ייווא, וואס איז אנגעפיהרט געווארן דורך ה' ז. רייזען, האט ה' פ. האמבורסקי איבערגעגעבען אין רשות פון דער געז. פריינד פון ייווא פאר דעם אינסטיטוט אין ווילנע א גאנצען קאמפלעט פון „לאדזער טאגעבלאט" פון די יאהרגענג 1909—1933. דער קאמפלעט איז איבערגעשיקט געווארען קיין ווילנע, ה' פ. האמבורסקי האט בעקומען א הארציגען דאנק-בריף פאר די צוגעשיקטע מאטעריאלען פון ווילנער יודישען אינסטיטוט.

ייווא-חודש

אין צוזאמענהאנג מיט דעם ייווא חודש, וואס איז געווארען פראקלאמירט דורך דער צענטראל פערוואלטונג איבער'ן גאנצען לאנד, איז אויך אין לאדז דורכגעפיהרט געווארען אן אקציע פאר'ן ייווא אין משך פון חודש דעצעמבער מיט דער בעטייליגונג פון ה' זלמן רייזען פון ווילנע.

נישט געקוקט אויף פערשידענע שוועריגקייטען האט די אקציע געפינען גאר א ווארעמען אפקלאנג אין שטאט און איז געקרוינט געווארען מיט דערפאלג.

אין שייכות מיט דער אקציע זענען פארגעקומען א גאנצע רייהע קאנפערענצען און אויך אן עפענטליכע אקאדעמיע אין לאקאל פון דער „יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט". די אקאדעמיע איז געווען בעזוכט פון העכער 300 פערזאן און איז אויסגעפאלען זעהר אימפאזאנט.

ס'זענען אויך פארגעקומען צוויי איינגענעבענע קאנפערענצען פון ארבייטער און קולטור-אינסטיטוציעס, וועלכע האבען געהאט די פאזיטיווע בעדייטונג, וואס ברייטערע קרייזען פון דער ארבייטענדיגער יודישער בעפעלקערונג האבען זיך אנגעהויבען נעהנטער צו אינטערעסירען מיט דער טעטיגקייט פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט.

אין אלגעמיין האט די אקציע בעשאפען זעהר א גינסטיגע שטימונג פאר דער לאדזער געזעלשאפט פריינד פון ייווא. זי האט ווארעמער אויפגעוועקט די פעראינטערעסירונג פון די לאדזער פריינד פון דער יודישער קולטור מיט די אויפטוען און ארבייטען פון אינסטיטוט.

וויסענשאפטליכער קרייז

אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואס ה' ז. רייזען האט געווילט אין לאדז אין שליחות פון ייווא, האט ה' ד"ר פרידמאן צונויפגערופען א קאנפערענץ פון דער וויסענשאפטליכער סעקציע, וואס איז אמאל געווען ארגאניזירט ביי דער „יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט" און ס'איז בעשלאסען געווארען זיך אנצושליסען אלס וויסענשאפטליכער קרייז פון דער געז. פריינד פון ייווא.

דער וויסענשאפטליכער קרייז איז אויך תיכף צוגעטרעטען צו אן אקציע מיט'ן ציל ארויסצוגעבען דעם 1טען באנד וויסענשאפטליכע ארבייטען, וואס איז צוגעגרייט געווארען צום דרוק דורך די מיטגלידער פון קרייז. אין שייכות מיט דער אקציע איז אויך אפגעדרוקט געווארען אין דער פרעסע אן אויפרוף צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג און ס'איז אויך אפגעדרוקט געווארען א פראספעקט, וועלכער ווערט גאנץ ברייט אויסגענוצט אין גאנג פון דער אקציע.

ארום דעם בעריכט האט זיך אנטוויקעלט אן אינטערעסאנטע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'האבען אנטיילגענומען די פריינד: ד"ר פרידמאן, מאשקאוויטש, ד"ר שלאסער, י. זעלקאוויטש, מ. לאנדאו, ל. רייזען, כ. ווינדער, י. יאשונסקי, י. ווייגריב, י. שולמאן און אנדערע.

דער פארזיצער ה' קאנסקער, לייענט איבער דעם פארשלאג וועגען ארויסגעבען אבסאלוטאריום דער אלטער פערוואלטונג, דער פארשלאג ווערט איינשטימיג אנגענומען. בעת די וואהלען צו דער נייער פערוואלטונג זענען אויסגעוועהלט געווארען: רעד. י. אוגער, ז. בריש, ד"ר י. הערשפינקעל, אדוו. י. ווייצמאן, י. זעלקאוויטש, ל. לעווין, י. מאשקאוויטש, דיר. י. סאלאווי, ד"ר א. פרידמאן, א. פיידריך, א. פיליצער, ש. צימערמאן, ד"ר מ. שוואלבע, י. שולמאן. אלס פערטרעטער, מ. לאנדאו און ל. רייזען. אין רעוויזיר-קאמיסיע: ד. כאלאדענקא, פ. נאדעל, מ. עטקין. ס'ווערט אויך איבערגעגעבען די ווארימע בעגריסונג פון דער צענטראל-פערוואלטונג פון ייווא צו דער נייער פערוואלטונג.

טעאטער „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20.
נאר איין אויפטריט!
שבת, דעם 13-טן ד. ח., 9 אוונט
וועט אויפטרעטן די פרעמיערין פון דער „ווילנער טרופע"
מרים ארעסקא
נאך איהר צוריקקעהר פון איהר טורנע אין אויסלאנד
אוונט פון רעציטאציע און שפיל
אין דער יודישער און פוילישער שפראך
פראגראם:
1-טער טייל: 1. רעזשנוש — — פון פעפער 2. באלעגאלעס טויט— „ פרץ מארקיש 3. ברידער— — — „ פ"ן מארקיש 4. פריידקע— — — „ קאדיא מאלאדאווסקא
2-טער טייל: 1. „די מענטשלעכע שטימע" דראמאטישער איינאקטער פון Jean Cocteau 2. OBLICZE DNIA — Wasilewskiej 3. Ballada o Bartku — Standego
בילעטן שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

ראדיא-ווינקעל

אויפנאהם - פונקטען פאר טעלעוויזיע אין לאנדאן

[..] דעם באהן-ווארטע־זאל און וויסענשאפט[ליכען] מוזעאום אין קינזינגטאן בעזיצט לאנדאן [..]נקטען, וואו עס ווערט עפענטליך דעמאנס[טרירט] גאנץ אומזיסט טעלעוויזיע-בילדער. [..] עטליכע טעג צוריק האט דזשאהן ל. בייר[ד] [דעמאנסט]רירט א נייע טעלעוויזיע-סוכרהעטעראד [..] אויף וועלכער עס קומען ארויס בילדער אין [..]אויס פון 4, 2 ם. אויף 2 מ. די, וועלכע בע[..]זורעי די אויסשטעלונג, האלטען, אז די בעקומענע בילדער האבען נישט קיין שום פלעקען, אבער צו די קינעמאטאגראפישע בילדער קומען זיי נאך נישט. היות די עקספערימענטאל-סטאציע פון ביירד איז פערברענט געווארען, יוצען די גרויסע טעלעוויזיע-בילדער דעמאנסטרירט מיט דער הילף פון דראהט. ביירד אליין זאגט פאר זעהר פיל, וואס עס קאן אלץ זיין א דאנק די דאזיגע בילדער, וואס פאר א גרויסע בעדייטונג זיי קענען אלץ האבען, למשל, ביי טראנסמיסיעס פון מיטינגען, וואו דער עולם צושויער וויל שטענדיג זעהן די פערזאן פונ'ם רעדנער א. ד. גל.

דער רעקארד פונם ראדיא-אמאטאר

די צייט-שריפט „ווארלד ראדיא" דערצעהלט וועגען די רעזולטאטען, וואס איינער פון איהרע לעזער האט דערגרייכט, א בעוואוסטער קורצוועליגער אמאטאר אין אילינאיס (אמעריק) האט מיט זעהר הילף פון א 23-לאמפיגען ראדיא אנגעכאפט אין פערלויף פון דער נאכט אויפגענומען 448 אויסלענדישע קורצוועליגע סטאציעס פון 186 לענדער. לויט איהם קומט אויס, אז ער האט דורכגעמאכט א וועג פון 2.039.800 מייל. דערביי האט ער גערעכענט בלויז יענע סטאציעס, וועלכע ער האט געקאנט אידענטיפיצירען און אנרופען ביי די נעמען. נישט גערעכענט האט ער די אמאטארישע, פאליציייאישע, שיפען-און אעראפלאנען־סטאציעס, וועלכע געבען נישט קיין פערוויילונגס-פראגראמען. אויך די מעקסיקאנער און קאנאדער סטאציעס האט ער נישט אריינגערעכענט.

האוואנא פערמאגט די גרעסטע צאהל ראדיא - סטאציעס

די שטאט האוואנא (קובא) האט אפשר די גרעסטע צאהל ראדיא-סטאציעס אין דער וועלט, ווארום דארט איז דא מעהר, ווי אין ניו-יארק און טשיקאגא צוזאמען.

נאך מיט זעקס יאהר צוריק איז דארט געווען נישט מעהר ווי איין איינציגע סטאציע. די דעמאלסדיגע רעגירונג האט נישט געהאט אזא שטארקע נייגונג צום ראדיא. ערשט, ווען דער רעזשים פון פרעזידענט מאקאדא איז אראפגעווארפען געווארען, האט מען בעמערקט, אז דער ראדיא איז א בעזייטענד מיטעל אין דער פראפאגאנדא און א דאנק דעם האבען דארט געגומען וואקסען די ראדיא-סטאציעס, ווי שוואמען נאך א רעגען.

דארט האט יעדער גרויסע געבוידע אדער האטעל די אמביציע צו בעזיצען א הויכען אנטענע-טורם. דארט מישט זיך די רעגירונג אין ראדיא נישט אריין, נאר אלץ געהט אויף ריין געשעפטליכע יסודות. א סך ווערט אויפגעטאן מיט די הילף פון רעקלאמע. אין די אוונד-שאה'ן גיבען אויף אלע סטאציעס טאנץ-מוזיק אדער לייכטע מוזיק פון קאפע - הייזער און נאכט - לאקאלען. דארט טרעפט אויך, אז אמאטארען דינגען אפ די ראדיא-סטאציעס און געבען זיך דארט א פראגראם, ווי זיי אליין געפעלט.

שטארק פאפולער זענען דארט אויך די ספארט-טראנסמיסיעס פון לאנד גופא און אויך פון אויסלאנד.

ראדיא - פראגראם

דאנערשטאג, דעם 11-טען פעברואר

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פליטען), 8 אודיציע פאר שולען, 11.30 מוזיק. פריהמארגען פאר פאלקסשולען, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 קאנצערט, 12.40 ידיעות, 12.50 „קאנצערט זשישען", 2.57 לאדזער בערזע, 3 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע - קאנצערט, 4 פליטען, 4.20 שמועסען פאר עלטערע קינדער, 4.35 רעפעראט, 4.50 מעשה'לעך פאר קינדער, 5.30 „בוך און וויסען", 6 אקטועלער שמועס, 6.10 ספארט-ידיעות, 6.20 פליטען, 6.35 ווירטשאפטליכער שמועס, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 צום 100-טען יאהרצייט פון אלעקסאנדער פושקין, 8.30 „דראהביטש — די שטאט פון זאלץ און נאפט" — שמועס, 9 קאנצערט פון פוילישע קאמפאזיטארען, 9.45 מאדערנע סימפאנישע מוזיק. 10.30 לייכטע מוזיק.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט · דיזשורען

(א) שטעקעל (לימאנאווסקיגא 37), יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), סטאנקיעוויטש (פאמארסקא 91), באדקאווסקי (זאוואדזקא 45), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג (גלובנא 50) פאולאווסקי (פיעטריק. 307).

דער בלוטיגער קאמף אין מאסקעס...

(א) אויף דער פאביאניצער גאס האבען עהערנעכטען ביינאכט ארומגעשפאצירט אין מאסקעס דער 19-יאהריגער זיגמונט סטעפאניאק (קאפאצקא 41) און דער 25-יאהריגער יאן כירושיק (פאביאניצער 103). לכתחילה זענען זיי געווען גאנץ „יום-טוב'ריג" געשטימט. אבער אין א געוויסען מאמענט האבען זיי זיך גענומען זידלען, און זענען גלייך אריבער אין א קאמף אויף מעסערס...

מען האט צו ביידען געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע, און ביידע זענען זיי צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

ארייגעפאלען... פוקסעס

(א) דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען פערמשפט דעם 27-יאהריגען גנב שטשעפאן פאבישיאק אויף 10 חדשים טורמע דערפאר, וואס ער האט דעם 17 סעפטעמבער פ. י. 1936 אין אוונד ארונטערגעריסען אויף ראג גדאנסקא און שרודמיעסקא א „זילבערנעם פוקס" פון א געוויסער אלגא מיכווערט (פיראמאוויטשא 3) מען האט איהם דאן נאכגעיאגט און געפאקט.

שווער פערטשאדעט

(א) אויף דער קרוטקא 11 זענען פערטשאדעט געווארען פון א דעפעקטיווען אויווען דאס פארפאלק חיים און גאלדע זיטמאן און זייערע צוויי קינדער. פאגאטאוויע האט זי ערטיילט ערשטע הילף

איבערגעלאזט א קינד

(א) אויף זאוואדזקא 11 אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ, האט מען איבערגעלאזט א 6 יאהריג מיידעלע—האלענא בלאשטשיק, דאס קינד איז אריבערגעשיקט געווארען אין דערציהונגס-הויז.

זעלבסטמארד

(א) צוליב ליבע-אנטוישונג האט זיך אויף ספאלעטשנא 4 גענומ'ט די 22-יאהריגע אניעלע שעווטשיק. מען האט זי אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

האלאנד	289.30
לאנדאן	25.86
ניו-יארק (קאבעל)	528,¼
פאריז	24.62
פראג	18,40
ציריך	120 55

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

ב. פ.	109
3 — אינוועסט. I	65,25
3 — „ II	65,75
4 — דאלארובקע	47,75
7 — סט.	450,
5 — ווארש.	55,50
5 — לאדזער	51

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-נאם 7 אויף
69 פיל־זודסקיעגא 69
(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32
נעהמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 אוו.
זונטאג און חגאות פון 9—11 פריה.

Dr. med. HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף
161 פיעטריקאווער 161
טעל. 245-21
נעהמט אן פון 8 ביז 2 בייטאג און פון 7 ביז 9 אוו. זונטאג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

1-טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאר כירורגיע פון ציינער, קיהן-באקען און יאסלעס
פון Dr. med.
Sadokierski
פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77
עמפפאנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאג.

Dr. med. L. Berma[n]
[..]געלניאנא 15 טעל. 149-07
[ספעצ]יאל־ארצט פאר מענער - שוועכע-בע[הא]נדלונג און סעקסועלע בעראטונג
[נעה]מט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
[פאר] אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. Wołkowysk[i]
[..]יגעל-נאם 11, טעל. 238-02
[..] פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייט בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
[..] צו פון 8—11 בייטאג און 4—9 אוונט

טעאטער. מוזיק און פארוויילונג (קאמוניקאטען)

מרים ארלעסקא די פרעמיערין פון דער ווילנער טרופע טרעט אויף אין לאדז

נאך אַ לאַנגער פּאַוזע קומט אויף ס׳ניי אין לאָדז די בעליבטע יודישע דראַמאַטישע שוישפּילערין, די געוועזענע פּרימאַדאָנע פון דער ווילנער טרופּע, מרים אָרלעסקאַ, און וועט אויפטרעטן איינמאָל מיט אַ גרויסן קאָנצערט פון וואָרט און שפּיל אין לאָדזער פילהאַרמאָניע.
אָרלעסקאַ איז גוט באַקאַנט דעם יודישן טעאַטער־עולם און זי האָט אין לאָדז טויזנטער פאַרערער. וועלכע וועלן זיכער באַגריסן די גרויסע אַרטיסטקע בעת איהר אויפטריט, וועלכער קומט פאָר הײַנטיקן שבת אין פילהאַרמאָניע־זאַל.

קאָנצערט פון דעלאַ ליפּינסקאַ אין פילהאַרמאָניע

דעם 12 פעברואַר אי. אָוונט קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע־זאַל דער קאָנצערט פון דער באַקאַנטער זינגערין און אַרטיסטקע דעלאַ ליפּינסקאַ.
נאָכ׳ן צוריקקומען פון איר אייראָפּעאישן טורנע וועט דעלאַ ליפּינסקאַ אַרויסטרעטן נאָר איין מאָל אין לאָדז מיט דעם רייכן פּראָגראַם, וועלכער האָט אין אויסלאַנד געהאַט אַ קאָלאָסאַלן ערפאָלג. אין פּראָגראַם געפינען זיך צווישן אַנדערע די ווערק פון שיפּער, קאַר, מאָרגנשטערן און אַנדערע.
ליפּינסקאַ זינגט אין 5 שפּראַכן: פּויליש, דייטש, רוסיש, פראַנצויזיש און ענגליש.
בילעטן אויף דעם הערליכן אָוונט פון הער מאָר איז לאָדז זענען צו באַקומען אין פילהאַרמאָניע.

פּאָעזיע פון טאַנץ און סימפאָניע פון באַוועגונגען

צווישן די ערשטקלאַסיגע אַטראַקציעס פאַרנעמט דעם אויבנאַן דאָס באַקאַנטע טאַנץ־פּאָר רוט מאַרעל און געאָרג גראָסע, וועמען וועלכע די איטאַליענישע, פראַנצויזישע, אַמעריקאַנער, ענגלישע און שווייצערישע פּרעסע דריקט זיך אויס מיט ווערטער פון העכסטן ענטוזיאַזם. אַנ־רופענדיג דעם דאָזיגן הויפּט, אַ נייע יענערציע אין אויספיהרען אַ פּאָר פרייטן טאַנץ״.
דער דאָזיגע מייסטער־קאָנצערט קומען פאָר ביי אונז זונטאָג אין אָוונט אין פילהאַרמאָניע זאַל. בילעטן צו באַקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פון די פּוילישע טעאַטערס

אין שטאַטישן פּוילישן טעאַטער ווערט הײַנט 8.30 אָוונט געשפּילט זשעראָמסקי׳ס „רוזשאַ״.
— אין טעאַטער פּאָלסקי: ווערט הײַנט 8.30 אָוונט געשפּילט „בונט וו׳ דאַמו פּאַפּראַווי״.
— אין פּאָפּולאַר: ווערט הײַנט 8.30 אָוונט געשפּילט „ראַקסי״.

REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 93-01

ספּעציאַליסט פאַר מענער · שוואַכע · בעהאַנדלונג

ספּעציעלע באַראַטונגען פון פּסיכאָ־אַנאַליז

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

הײַנט פּרעכטיגע פּרעמיערע! אונשטערבליך מייסטערווערק פון שעקספּיר

ROMEO i JULJA

אין דער פילם־רעזשי פון Georg Cukor

אין די הויפּט־ראָלען: Norma Shearer i Leslie Howard

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־צייטונגען און אַקטועליטעטן פון פ.א.ט. 54

פּרייזן פון די פּלעצער אויף אַלע סעאַנסן פון

קלאַנג־קינאָ CAPITOL זאַווידזקאַ 16

קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי אַנאָנס ביז 10 ווערטער

פּרייע פּאָסטענס

ס׳ווערט געזוכט אַ יונגל צו שעלקעס ביי וואַלקאָוויטש, נאָוואָמיעסקאַ פראָנט, 1־טער שטאָק.

עס ווערט געזוכט אַ גוטער שניט פון פאַרבען־מסחר, וועלכער קאָנען פיהרען אַ פאַרבען־געשעפט. ווענדען זיך ליטאָמיערסקאַ 11, רעכטס, פּאַרטער.

ס׳ווערט געזוכט אַ לאַנג־געניטער יונגל אין געשעפט פון יודישע מלבושים ביי ה׳ שניצער, נאָוואָמיעסקאַ נעווסקע 39.

לאָקאַלען

Do wynajęcia 5-pokojówe mieszkanie, wyremontowane z wszelkiemi wygodami, front, II p. Zawadzka 16a, u gospodarza 12-15.

פאַרשידענעס

נעכטען האָב איך פאַרלוירן פּשעפּוסטקע פון אַ האַנד־יועגעלע אויפ׳ן נאָמען קאַץ אלתר חיים. אַרויסגעגעבן דורכ׳ן מאַגיסטראַט און ס׳האָט פאַר דעם קיין שום ווערט נישט. אָבצוגעבן פּעטער־גאַס 15, צו אלתר חיים קאַץ.

אַ בשורה טובה פאַר מחותנים

דער ניי־רעמאָנטירטער ענגלישער (וואָלטשאַנסקאַ 5) מיט אַ שיינעם מענער־זאַל. מיט אַ גרויסער היגיענישער כשר׳ער קיך. העררליכע באַלייכטונג, די נייעסטע געשירען און טיש־בעט און שעהנע דעקאָראַציעס, איז צו דינגען אויף חתונות נאָר פאַר אַלעם 1־טער מאַי 2.

אין פאַרלויף פון 3 מאָנאַטן איך די העבראַאישע שפּראַך אין און אין שריפט מיט אַלע כללים ווי אויך מפטיר מיט אַ דרשה צו מצוה. פּרייז צוגענגליך. מיין אַדרעס: גדאַנסקאַ 24, לעהרער א. איטקין.

LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער · קראַנקהייטן

שערפּיצע 37 בעט 6. נעמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

בעקומען אויסצייכנונגען און אַ גאָלדענעם מעדאַל אויף די אויסשטעלונגען אין דזש גרעסטע שטעט פון אייראָפּע און אין תל־אביב (ארץ־ישראל)

בעקומען אין אַלע אַפּטייקן, אַפּטייק־סקלאַדן און פּאַרפיומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

בחנם ווערט צוגעפּאַסט אַלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

פּיעטריקאָווער 28

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסן אויסוואַהל פון פאַרשידענע ברילן, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער־גלעזער, קאָמבינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס, אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזן.
ס׳ווערן אויך אויסגעפיהרט רעפּאַראַטורן: פּינקטליך און רעעל! — געדענקט די אַדרעס פון הערען אַנגעגעבענע אַלע אָרט רעצעפּטן פון די ה״ה דאָקטוירים.

אויערן, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק

מיט בעטן פון Dr.

Z. RAKOWSKI

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועס אָפּעראַציע א. אַ. ה. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע) פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט

ביי דער קליניק איז טעטיג אַ רענטגען־גאַבינעט

פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Dr. med.

P. Braun

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטן. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57

נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו. ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען. פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזן

OGŁOSZENIE.

Wydział Opieki Społecznej Zarządu Miejskiego w Łodzi poszukuje rodzin zastępczych dla swych wychowanków w wieku od 14 do 18 lat.
Opieka płatna.
Zgłoszenia przyjmuje i bliższych informacyj udziela biuro Wydziału, ul. Zawadzka 11, pokój 32.
Łódź, dnia 10 lutego 1937 roku.

Zarząd Miejski w Łodzi.

לערנט אייך טאַנצען אין דער בעוואוסטער טאַנץ־שולע פון ש. קאָזאַנאָווסקי

וואָלטשאַנסקאַ 35 טעל. 241-45

פרייטאָג פון 7—10 אָוונט
שבת פון 3,30—7 נאָכמ. ספּעציעלע גרופּע. קורסן פאַר לאַנג־געקלייטע.
שבת און זונטאָג פון 6,30—10 אָוו.
אַלגעמיינע פּראַקטישע טענץ.
מעסיגע פּרייזן.
פיינע געזעלשאַפט.

לעטשניצע

פאַר וועגערישע־קראַנקע מענער · שוואַכע און הויט־קראַנקהייטן

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטן

פּיעטריקאָווער 45

טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרויען־דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטן. בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פראָנט, 1־טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

Dr. med.

M. JAKOBSON

choroby chirurgiczne
(spec. chirurgia kostna)

ul. Dr. Sterlinga 22

telefon 174-42.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־וועגן,
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

די בעסטע און די שענסטע פאָטאָגראַפיעס

קאָנט איהר בעקומען געמאַכט צו אַלע אָרט לעגיטימאַציעס

נאָר אין דעם קינסטלערישן אַטעליער

„POLONIA"

לאָדז, גדאַנסקאַ 31

אינהאַבער: י. גוטערמאַן.

הילף און רפואה פאַר ברוך־קראַנקע

רעקאָמענדירט אויף פּריוואַטקעס, גופּעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאַר פערקרימונגען פון רוקנביין (הויקערס), פיס, שיפע פּלייצעס און שמערצהאַפטע פּלאַטפיס. דאָס ליידן איז נישט צו פאַרנאַכלעסיגן, ווייל די פאָלגען זענען פאַר׳ן לעבן ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאָדע ערפונדענע ספּעציעלע גומי־הייל־באַנדאַזשן, וועלכע האַלטן צו די גרעסטע פאַרנאַכלעסיגטע געפערליכע ברוכען און בעזייטיגן ראַדיקאַל אָהן נאַראַנטיע אָהן בלוטיגע אָפּעראַציע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל־אַפּאַראַטן און גאַרסעטן געגן אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימט פּלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פּלאַטפיס. פאַר אַמפּוטירטע אינוואַלידן אַמעריקאַנישע קונסט־פיס (סאַלאָן־אַרבייט).
ביים אָרגאַנאַליזן זיך פון מאַנען, קישקעס, נעבירט־מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל־באַנדאַזשן לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד״ר גלענאַרד דער אמת׳ער בעריהמטער איז גאַנץ פּוילען פון אוניווערזיטעט־פּראָפעסאָרן אָנערקענט
אָנערקענונגס־צייגניס און לויב־טריבען האָבן אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעט־פּראָפעסאָרן:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz,
Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Münzer.

ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30־יעהריגער פּראַקטיק אין ווין, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און 3 ביז 7 אָוונט

אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23

פּערזענליכע ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

Dr. med.

HERSZFINKIEL

ספּעצ. פאַר קינדער־קראַנקהייטן האָט זיך איבערגעצויגן אויף שרודמיעסקאַ 17

פראָנט, I שט., טעל. 111-87.

ד״ר העלצער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטן און מענער - שוואַכע

טראַוגוטאַ 8, טעל. 178-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

Doktór

A. S. Tenenbaum

אינערליכע קראַנקהייטן
(ספּעציעל לונגען)

Piotrkowska 109

tel. 220-25.

נעהמט אָן פון 6—8 אָוונט.

Doktór

Klinger

ספּעציאַליסט פאַר וועגערישע, הויט, האָר און סעקסואַל־קראַנקהייט

Andzrzeja 2, tel. 132-28

נעמט אָן פון 9—11 פאַרט. און פון 4—8 אָוו

אַנאָנסען - פּרייז:

פּעטיט טעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 24 גר.
צווישן טעקסט — 12 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט — 18 גר.
פאַר אַ מילימעטער־שורה אין דער ברייט 10 שפּאַלטען.
אין טעקסט — 40 ה. פרייטאָג און ערב יו״ט — 60 גר.
פאַר אַ מילימעטער־שורה. אין דער ברייט 4 שפּאַלטען.
נעקראָלאָגען: 20 גראָשען אַ מילימעטער שורה (אין דער ברייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.

אַבאָנאַמענטס־פּרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלן אַהיים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס אַ חודש; אַמעריקא — 2 דאָלאַר אַ חודש.

מעהלערן וועלכע עמערען נישט פּרינציפּיעל דעם האַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס. פאַר׳ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די פּערלאַג נ י ס ט פעראַנטוואָרטליך. די אָרטיניס איז אָפּן בייטאָג און ביינאַכט אָהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.